

१ अर्ज, अर्हता, सर्वसाधारण पात्रता, वयोमर्यादा, इत्यादी

१.१ अर्ज :-

- १.१.१ भरावयाच्या पदाकरिता शासनाकडून प्राप्त होणा-या मागणीपत्राच्या आधारे आयोगाकडून आयोगाच्या संकेतस्थळावर व राज्यातील विविध प्रमुख वृत्तपत्रांमध्ये जाहिरात प्रसिध्द केली जाते. सादर जाहिरातीमध्ये पदांचा तपशील, भरावयाची एकूण पदसंख्या, मागासवर्गीय, महिला, विकलांग व्यक्ती, माजी सैनिक, खेळाडू यांच्याकरिता आरक्षित पदे, वयोमर्यादा, अर्हता, परीक्षेचा दिनांक, इत्यादी तपशील दिलेला असतो. आयोगाच्या www.mpsc.gov.in संकेतस्थळावरील जाहिरात अधिकृत समजण्यात येते.
- १.१.२ आयोगाने जाहिरात विज्ञापित केल्यानंतर संबंधित परीक्षेकरिता विहित पध्दतीने आयोगाच्या ऑनलाईन अर्ज प्रणालीद्वारे अर्ज करणे आवश्यक आहे. प्रत्येक परीक्षेकरिता स्वतंत्र अर्ज करावा. तथापि, प्रत्येक वेळी नव्याने नोंदणी करण्याची आवश्यकता नाही.
- १.१.३ ऑनलाईन अर्ज प्रणाली व्यतिरिक्त इतर कोणत्याही मार्गाने अर्ज आयोगास सादर केल्यास असे अर्ज विचारात घेतले जात नाहीत व यासंदर्भातील कोणत्याही पत्रव्यवहारास उत्तरे दिली जाणार नाहीत.
- १.१.४ महाराष्ट्र शासन / केंद्र शासन / स्थानिक संस्था आणि इतर सेवेत असलेल्या उमेदवारांनी विहित नमुन्यातील अर्ज ऑनलाईन पध्दतीने सादर करावा. त्याच वेळी त्यांनी ज्या पदासाठी अर्ज केला असेल त्या पदाचे / परीक्षेचे नांव, जाहिरातीचा संदर्भ व अर्ज स्वीकारण्यासाठी आयोगाने विहित केलेला अंतिम दिनांक इत्यादी तपशील आपल्या विभाग / कार्यालय प्रमुखांना कळवावा आणि आपला अर्ज विचारात घेतला जाण्यास कोणताही आक्षेप असल्यास अर्ज स्वीकारण्याच्या अखेरच्या दिनांकापासून ३० दिवसांच्या आत तसे आयोगास परस्पर कळविण्याची विनंती आपल्या विभाग / कार्यालय प्रमुखांना करावी. अर्ज विचारात घेतला जाण्यास हरकत नसल्यास आयोगास तसे कळविण्याची आवश्यकता नाही, हेही त्यांना कळवावे.
- १.१.५ लागू असलेल्या सेवा शर्तीनुसार स्वतःच्या विभाग / कार्यालय प्रमुखांमार्फत अर्ज पाठविणे आवश्यक असणा-या उमेदवारांनी ऑनलाईन पध्दतीने विहित कालावधीत अर्ज सादर केल्यास त्यांच्या अर्जाचा तात्पुरता विचार केला जाईल. तथापि, उपरोक्त परिच्छेद क्रमांक १.१.४ नुसार उमेदवाराने कार्यवाही करणे आवश्यक राहिल. विहित मुदतीनंतर अथवा इतर पध्दतीने आलेला अर्ज कार्यालय / विभाग प्रमुखामार्फत पाठविला असला, तरी कोणत्याही परिस्थितीत विचारात घेतला जाणार नाही.
- १.१.६ विहित शुल्कासह अर्ज सादर केल्यानंतर त्यामध्ये बदल करण्याबाबत करण्यात आलेली विनंती कोणत्याही परिस्थितीत विचारात घेतली जाणार नाही.

१.१.७ मदत :-

- (१) उमेदवारांच्या सोयीकरिता संग्राम केंद्र / सीएससी (नागरिक सेवा केंद्र) येथे सुविधा उपलब्ध आहे. सादर केंद्रांची मदत उमेदवारांना घेता येईल. अशा केंद्रांची यादी www.mahaonline.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
 - (२) संग्राम केंद्र/सीएससी येथे उमेदवाराला ऑनलाईन अर्ज भरणे, उमेदवाराचे छायाचित्र व स्वाक्षरी स्कॅन करून अपलोड करणे याकरिता मदत करण्यात येईल.
 - (३) वरील सर्व सुविधेकरिता उमेदवाराला प्रत्येक परीक्षा / भरतीसाठी आयोगास अदा करावयाच्या शुल्काव्यतिरिक्त विहित रक्कम संबंधित केंद्रामध्ये अदा करावी लागेल.
- १.१.८ विहित पध्दतीने अर्ज सादर करण्याची व परीक्षा शुल्क भरण्याची संपूर्ण कार्यवाही आयोगाने विहित केलेल्या कालावधीतच पूर्ण करणे आवश्यक आहे.
- १.१.९ ऑनलाईन पध्दतीने अर्ज सादर करणा-या उमेदवारांना अर्जाची प्रत अथवा कोणत्याही प्रकारची कागदपत्रे अथवा ऑनलाईन अर्जातच असलेल्या शपथपत्रा व्यतिरिक्त कोणतेही वेगळे शपथपत्र/ऑफिडेव्हीट आयोगाकडे पाठविण्याची आवश्यकता नाही.

१.२ ऑनलाईन पध्दतीने स्वतःची माहिती नोंदविण्याची तसेच अर्ज करण्याची पध्दत :-

- १.२.१ आयोगामार्फत घेण्यात येणा-या सर्व परीक्षा / भरतीसाठी अर्ज फक्त ऑनलाईन पध्दतीनेच स्वीकारण्यात येतील. पात्र उमेदवाराला वेब आधारित ऑनलाईन अर्ज <https://mahampsc.mahaonline.gov.in> या संकेतस्थळाद्वारे सादर करणे आवश्यक राहिल.
- १.२.२ ऑनलाईन पध्दतीने अर्ज सादर करण्याच्या सविस्तर सूचनांचा संघ आयोगाच्या <https://mahampsc.mahaonline.gov.in> या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.
- १.२.३ ऑनलाईन पध्दतीने अर्ज सादर करण्याची सर्वसाधारण प्रक्रिया खालीलप्रमाणे आहे :-
 - (१) प्रोफाईलची निर्मिती / प्रोफाईल अद्ययावत करणे.
 - (२) अर्ज सादरीकरण
 - (३) शुल्क भरणा
 - (४) परीक्षा केंद्र निवड

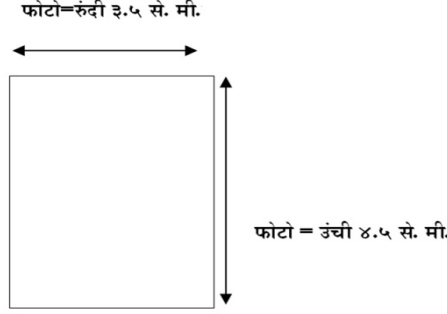
१.२.४ प्रोफाईल निर्मिती / प्रोफाईल अद्ययावत करणे :-

- १.२.४.१ आयोगाच्या <https://mahampsc.mahaonline.gov.in> या संकेतस्थळावर वापरकर्त्याने प्रोफाईलची निर्मिती करण्याकरिता “ नवीन वापरकर्त्याची नोंदणी “ वर क्लिक केल्यानंतर यंत्रणा लॉगइन पृष्ठ प्रदर्शित करेल. नवीन खाते (वापरकर्त्याचे नांव – Login व Password) निर्माण करण्यासाठी लॉगइन पृष्ठाद्वारे विचारलेली सर्व माहिती भरून नोंदणीची प्रक्रिया पूर्ण करावी.
- १.२.४.२ प्रोफाईलद्वारे माहिती भरताना उमेदवाराने स्वतःचाच ईमेल आयडी, मोबाईल क्रमांक व जन्मदिनांक नोंदविणे आवश्यक आहे.
- १.२.४.३ उमेदवाराकडे नित्य वापरात असेल असा (Valid) ई-मेल आयडी व भ्रमणध्वनी क्रमांक असणे आवश्यक आहे. तसेच भरतीप्रक्रियेदरम्यान पत्रव्यवहार, प्रवेशपत्र आणि इतर माहिती ऑनलाईन देण्यात येणार असल्याकारणामुळे भरती प्रक्रियेच्या संपूर्ण कालावधीमध्ये आयोगाकडील नोंदणीकृत सादर ई-मेल आयडी व भ्रमणध्वनी क्रमांक वैध/कार्यरत राहणे आवश्यक आहे.
- १.२.४.४ वरीलप्रमाणे प्रोफाईलची निर्मिती झाल्यानंतर वापरकर्त्याने स्वतःच्या Login व Password द्वारे प्रवेश करून प्रोफाईलमध्ये विचारलेली वैयक्तिक माहिती, संपर्क तपशील, इतर माहिती, शैक्षणिक अर्हता, अनुभव इत्यादी संदर्भातील तपशीलाची अचूक नोंद करावी.

१.२.४.५ फोटो व स्वाक्षरी अपलोड करणे:-

नोंदणीची प्रक्रिया व प्रोफाईलद्वारे विचारलेली माहिती भरून झाल्यानंतर उमेदवाराने स्वतःचे छायाचित्र/फोटो (रुंदी ३.५ सें.मी. X उंची ४.५ सें.मी.) व स्वतःची स्वाक्षरी स्कॅन करून खालीलप्रमाणे अपलोड करावी :-

- (१) एका पांढ-या स्वच्छ कागदावर विहित आकाराचा फोटो चिकटवावा.
- (२) फोटोवर स्वाक्षरी करू नये अथवा फोटो साक्षांकित (Attested) करू नये.
- (३) वरील सूचनांनुसार फोटो कागदावर व्यवस्थित चिकटवावा, स्टॅपल अथवा पिनिंग करू नये.
- (४) फक्त फोटो स्कॅनरवर ठेवून थेट स्कॅन करता येईल.
- (५) फोटोचा आकार खालीलप्रमाणे असणे गरजेचे आहे :-

- (६) छायाचित्र अर्जाच्या दिनांकाच्या सहा महिन्यांहून आधी काढलेले नसावे आणि ते मुलाखतीच्या वेळी उमेदवाराच्या रुपाशी जुळणारे असावे।
- (७) विहित आकार/क्षमतेप्रमाणे काळ्या शाईच्या पेनने स्वच्छ कागदावर स्वाक्षरी करावी.
- (८) उमेदवाराने स्वतः स्वाक्षरी करणे आवश्यक आहे. अन्य कोणत्याही व्यक्तीने स्वाक्षरी केल्यास ती ग्राह्य धरण्यात येणार नाही. स्वाक्षरी संपूर्ण असावी.आद्याक्षरे असू नयेत.तसेच Capital Letters मधील स्वाक्षरीस परवानगी नाही.
- (९) वरीलप्रमाणे विहित आकारातील फक्त फोटो व स्वाक्षरी वेगवेगळी स्कॅन करावी. संपूर्ण पृष्ठ अथवा फोटो व स्वाक्षरी एकत्रित स्कॅन करू नये.
- (१०)फोटो व स्वाक्षरीची प्रत्येकाची संपूर्ण इमेज स्कॅन करून jpg फॉर्मेट मध्ये संगणकावर वेगवेगळ्या फाईल्समध्ये स्वतंत्रपणे जतन (Save) करावी.
- (११) फोटो, तसेच स्वाक्षरीची इमेज प्रत्येकी ५० Kb पेक्षा जास्त असता कामा नये. यापेक्षा जास्त क्षमतेची इमेज प्रणालीवर स्वीकारली जात नाही.
- (१२) इमेजची साईज ५० Kb पेक्षा जास्त असल्यास स्कॅनरचे dpi resolution, no. of colours, etc. द्वारे स्कॅनिंगच्या वेळी Setting Adjust करावे.
- (१३) स्कॅन करून अपलोड केलेली स्वाक्षरी, प्रवेशपत्र / हजेरीपट व तत्सम कारणासाठी वापरण्यात येईल.
- (१४) परीक्षेच्या वेळी अथवा मुलाखत/शारीरिक चाचणीच्या वेळी अथवा अन्य कोणत्याही वेळी अर्ज भरताना केलेली स्वाक्षरी व फोटो न जुळल्यास उमेदवारास अपात्र ठरविण्यात येईल, अथवा अन्य कायदेशीर कारवाई करण्यात येईल.

१.२.५ अर्ज सादरीकरण :-

- (१)आयोगाच्या <https://mahampsc.mahaonline.gov.in> या संकेतस्थळावर वापरकर्त्याने स्वतःच्या युजर आयडी व पासवर्डद्वारे यशस्वीरित्या प्रवेश (Login) केल्यानंतर "ऑनलाईन अर्ज " येथे क्लिक करावे. आयोगाने जाहिरातीद्वारे प्रसिध्द केलेल्या चालू परीक्षा / पदाबाबतची यादी या ठिकाणी उपलब्ध होईल.
- (२) ज्या पदासाठी अर्ज करावयाचा असेल त्या जाहिरातीच्या उजवीकडे असलेल्या "अर्ज करण्यासाठी येथे क्लिक कराया ठिकाणी क्लिक करावे " .
- (३) उमेदवाराच्या प्रोफाईलच्या आधारे यंत्रणा वैधता तपासेल. वापरकर्ता जाहिरातीतील निकष पूर्ण करित असल्यास वापरकर्त्याला अर्ज सादर करता येईल.
- (४) जाहिरातीमध्ये नमूद केलेले निकष वापरकर्ता पूर्ण करित नसल्यास माहिती संग्रहित होऊ शकत नाही, असा संदेश यंत्रणा प्रदर्शित करेल. अर्ज यशस्वीरित्या सादर झाल्यानंतर तुमचा अर्ज यशस्वीरित्या जतन झाला असा संदेश यंत्रणा प्रदर्शित करेल.
- (५) रक्कम भरा या पर्यायावर क्लिक करून अर्जदाराला क्रेडिट कार्ड/डेबिट कार्ड/ नेट बँकिंग (35+ बँका) द्वारे भरणा करता येईल. अथवा अर्जदार ऑनलाईन अर्ज सादर करून भारतीय स्टेट बँकेमध्ये चलनाद्वारे, संग्राम केंद्र / सीएससी (नागरिक सेवा केंद्र) येथे शुल्काचा भरणा करण्याचा पर्याय स्वीकारू शकेल.
- (६) www.mahaonline.gov.in येथे संग्राम केंद्र (ग्रामपंचायतीमध्ये) आणि सीएससी ची सूची उपलब्ध आहे.

१.२.६ शुल्क भरणा :-

यशस्वीरित्या अर्ज सादर केल्यानंतर परीक्षा शुल्काचा भरणा करण्याकरिता खाली नमूद केलेल्या पद्धतीचा अवलंब करावा :-

- (१) शुल्क भरण्याकरिता मुख्य पृष्ठाच्या डाव्या भागावरील "माझे खाते" या लिंक वर क्लिक करावे.
- (२) "माझे खाते" या लिंक वर क्लिक केल्यानंतर अर्ज केलेल्या पदांची यादी शुल्क भरल्याच्या / न भरल्याच्या नोंदीसह दिसेल. ज्या पदासमोर "Unpaid" असे लिहिलेले असेल, त्या ठिकाणी "Pay Now" अशी लिंक उपलब्ध असेल.
- (३) "Pay Now" या लिंक वर क्लिक केल्यानंतर 3 पर्याय उपलब्ध होतील. (अ) ऑनलाईन पेमेंट (ब) नागरी सुविधा केंद्र (क) चलनाद्वारे
- (४) क्रेडिट कार्ड, डेबिट कार्ड अथवा नेटबँकिंगच्या सहाय्याने ऑनलाईन शुल्क भरता येईल.
- (५) नागरी सुविधा केंद्र हा पर्याय निवडल्यास, उपलब्ध होणा-या पावतीची प्रत घेऊन नागरी सुविधा केंद्र अथवा संग्राम केंद्रात जाऊन शुल्काचा भरणा केला जाऊ शकतो. सादर कार्यवाही अर्ज सादर करण्याच्या अंतिम दिनांकापूर्वी पूर्ण करणे आवश्यक राहिल.

- (६) चलनाद्वारे हा पर्याय निवडल्यास, उपलब्ध होणा-या चलनाची प्रत घेऊन भारतीय स्टेट बँकेच्या कोणत्याही शाखेत, बँकेच्या कार्यालयीन वेळेत शुल्काचा भरणा केला जाऊ शकतो.
- (७) भारतीय स्टेट बँकेमध्ये चलनाद्वारे शुल्क भरावयाचा पर्याय निवडल्यास अर्ज सादर केल्याच्या दोन तासांनंतर अथवा शेवटच्या दिवशी अर्ज सादर केल्यास त्यापुढील कामकाजाच्या दिवशी बँकेच्या कार्यालयीन वेळेत परीक्षा शुल्क भरणे आवश्यक राहिल.
- (८) ऑनलाईन पध्दतीने परीक्षा शुल्काचा भरणा केल्यानंतर उमेदवाराला त्याच्या प्रोफाईलमध्ये परीक्षा शुल्काचा भरणा झाला आहे किंवा कसे याची स्थिती (Status) अवगत होईल. त्याची उमेदवाराने अर्ज सादर करण्याच्या अंतिम दिनांकापूर्वीच तपासणी करून खत्री करणे अथवा परीक्षा शुल्काचा भरणा झाल्याबाबतची स्थिती उपलब्ध नसल्यास पुन्हा शुल्क भरण्याची अथवा चलन घेण्याची कार्यवाही करणे आवश्यक आहे. विहित दिनांकांनंतर यासंदर्भातील कोणत्याही प्रकारच्या तक्रारीची दखल घेतली जाणार नाही.

१.२.७ परीक्षा केंद्र निवड:-

- (१) परीक्षा शुल्काचा भरणा केल्यानंतर - उमेदवाराला परीक्षा केंद्राची निवड करणे आवश्यक आहे. त्याकरिता माझे खाते मधील संबंधित पदाची/परीक्षेची निवड करावी. त्यानंतर केंद्र निवडा या पर्यायावर क्लिक करावे.
- (२) केंद्र निवडा या पर्यायावर क्लिक केल्यानंतर निवडलेल्या केंद्राची क्षमता दर्शविली जाईल. जर केंद्राच्या क्षमतेइतक्या उमेदवारांचे अर्ज तत्पूर्वी प्राप्त झाले असतील, तर सदर केंद्र उपलब्ध नसून, दुसरे केंद्र निवडावे, असा संदेश प्राप्त होईल. केंद्राची निवड केल्यानंतर सेव्ह बटनावर क्लिक केल्यास केंद्र निवडीची व अर्ज भरण्याची प्रक्रिया पूर्ण होईल.
- (३) भारतीय स्टेट बँकेमध्ये चलनाद्वारे शुल्काचा भरणा करणारे उमेदवार शुल्क भरल्याच्या दिनांकाच्या दुस-या दिवशी केंद्र निवडीची प्रक्रिया करू शकतील. दुसरा दिवस कार्यालयीन सुट्टी अथवा रविवारचा असेल तर सदर कार्यवाही त्यानंतर लगेच येणा-या पुढील कार्यालयीन कामकाजाच्या दिवशी करता येईल.
- (४) वरीलप्रमाणे केंद्रनिवडीची प्रक्रिया पूर्ण न केल्यास उमेदवाराने अर्जांमध्ये दिलेल्या पत्रव्यवहाराच्या पत्त्यामधील नमूद जिल्हाकेंद्रावर किंवा नजिकच्या जिल्हाकेंद्रावर प्रवेश देण्यात येईल. याबाबत आयोगाचे त्या-त्या वेळेचे धोरण व आयोगाचा निर्णय अंतिम मानण्यात येईल.

१.२.८ अर्ज रद्द करण्याबाबत:-

- (१) उमेदवारांच्या प्रोफाईलमध्ये ज्या अर्जांच्या स्थिती (Status) मध्ये भरणा केली (Paid) असा संदेश येत असेल असे अर्ज, अर्ज स्वीकारण्याच्या विहित मुदतीमध्ये म्हणजे अर्ज स्वीकारण्याच्या अंतिम दिनांकापूर्वी रद्द करता येतील.
- (२) एकदा रद्द करण्यात आलेला अर्ज कोणत्याही परिस्थितीत पुनर्जिवित करता येणार नाही.
- (३) अर्ज रद्द करण्यासाठी Cancel Application वर क्लिक करावे. Cancel Application वर क्लिक केल्यानंतर पुन्हा एकदा विचारणा केली जाईल. OK बटनावर क्लिक केल्यानंतर अर्ज रद्द करण्याची प्रक्रिया पूर्ण होईल.
- (४) एखादा अर्ज रद्द करून पुन्हा नवीन अर्ज करण्याकरिता विहित परीक्षा शुल्काचा पुनः भरणा करणे आवश्यक राहिल.
- (५) आयोगास सादर केलेला अर्ज रद्द करून पुन्हा नव्याने अर्ज सादर करण्याची व परीक्षा शुल्क भरण्याची कार्यवाही आयोगाने संबंधित परीक्षेसाठी विहित केलेल्या कालावधीतच पूर्ण करणे आवश्यक राहिल.
- (६) अर्ज रद्द करण्याबाबतची संपूर्ण जबाबदारी संबंधित उमेदवाराची राहिल. अशा प्रकरणी आयोगाकडे करण्यात आलेल्या कोणत्याही तक्रारीची / विनंतीची दखल घेतली जाणार नाही.

१.२.९ प्रोफाईल पहाणे / प्रोफाईल अद्ययावत करणे :-

स्वतःच्या युजर आयडी व पासवर्डद्वारे प्रवेश (Login) केल्यानंतर "माझे खाते" वर क्लिक करून उमेदवाराला खालील बाबी करणे शक्य होईल :-

- (१) प्रोफाईल पहाणे/छापणे.
- (२) प्रोफाईल अद्ययावत करणे.
- (३) अर्ज सादर करणे.
- (४) अर्जाची स्थिती तपासणे.
- (५) परीक्षा शुल्काचा ऑनलाईन भरणा करणे अथवा चलनाची प्रत घेणे.
- (६) अर्ज रद्द करणे.
- (७) प्रवेश प्रमाणपत्र/शिफारसपत्र/मुलाखतपत्र/शारीरिक चाचणी पत्र छापणे.
- (८) गुणपत्रिका पाहणे/छापणे.
- (९) गुणांच्या पडताळणीसाठी अर्ज करणे.

१.३ अर्ज भरण्याकरिता महत्वाच्या सूचना :-

१.३.१ उमेदवारांना इशारा :-

अर्जात हेतुपुरस्सर खोटी माहिती देणे किंवा खरी माहिती दडवून ठेवणे किंवा त्यात बदल करणे किंवा पाठविलेल्या दाखल्याच्या प्रतीतील नोंदीत अनधिकृतपणे खाडाखोड करणे किंवा खाडाखोड केलेले वा बनावट दाखले सादर करणे, आयोगाने वेळोवेळी दिलेल्या सूचनांचे पालन न करणे, परीक्षा कक्षातील गैरवर्तन, परीक्षेच्या वेळी नक्कल करणे, वशिला लावण्याचा प्रयत्न करणे यासारखे अथवा परीक्षा कक्षाच्या बाहेर अथवा परीक्षेनंतरही तसेच अन्य कोणतेही गैरप्रकार करणा-या उमेदवारांना गुण कमी करणे, विशिष्ट किंवा सर्व परीक्षांना वा निवडींना अनर्ह ठरविणे, काळ्या यादीत समाविष्ट करणे व प्रतिरोधीत करणे (Debar) यापैकी प्रकरणपरत्वे योग्य त्या शिक्षा करण्याचा तसेच प्रचलित कायदा व नियमांच्या अनुषंगाने योग्य ती कारवाई करण्याचे अधिकार आयोगाला असतील. असे उमेदवार शासकीय सेवेत असेल तर त्याला विभाग प्रमुखाकडून/शासनाकडून शासकीय सेवेतून बडतर्फ केले जाण्याची शक्यता आहे.

- १.३.२ विहित केलेल्या अर्हतेच्या अटी पूर्ण न करणारा अथवा गैरवर्तनपूक करणारा उमेदवार कोणत्याही टप्प्यावर निवड होण्यास अपात्र ठरेल आणि/किंवा इतर योग्य अशा शिक्षेला पात्र ठरेल.

१.३.३ परीक्षेतील गैरप्रकार करणा-यांना इशारा :-

आयोगातर्फे घेण्यात येणा-या प्रस्तुत परीक्षेत अथवा परीक्षेनंतरही कोणत्याही प्रकारचा गैरप्रकार करणे जसे प्रश्नपत्रिका फोडणे, बनावट प्रश्नपत्रिकांची विक्री करणे अथवा परीक्षेत अनधिकृत साहित्याआधारे नक्कल करणे, दुसऱ्या उमेदवारांकडून मदत घेणे इत्यादी, दुसऱ्या व्यक्तींकडून मदत करणे अथवा कोणत्याही प्रकारे आपली ओळख पटेल अशी कृती करणे, तसा प्रयत्न करणाऱ्या उमेदवारांवर तसेच उमेदवार नसलेल्या परंतु गैरप्रकार करणास सहाय्यभूत ठरणा-या व्यक्तीवर महाराष्ट्र विद्यापीठ, मंडळ व इतर विनिर्दिष्ट परीक्षांमधील गैरप्रकारास प्रतिबंध कायदा, १९८२ आणि प्रचलित कायदा व नियमानुसार कारवाई करण्यात येईल. याव्यतिरिक्त संबंधित व्यक्तीस सदर परीक्षेसाठी अथवा आयोगामार्फत घेण्यात येणाऱ्या सर्व परीक्षा वा निवडीसाठी कायमस्वरूपी प्रतिरोधित (Debar) सुध्दा करण्यात येईल. उमेदवार शासन सेवेत असेल तर त्याला विभाग प्रमुखाकडून/शासनाकडून शासकीय सेवेतून बडतर्फे केले जाण्याची शक्यता आहे.

१.३.४ सर्वसाधारण सूचना :-

- (१) नोंदणी व अर्ज भरण्याची प्रक्रिया उमेदवाराने स्वतःच करणे आवश्यक आहे.
- (२) अर्ज मराठी व इंग्रजीमध्ये उपलब्ध करून देण्यात आला असला, तरी संगणक प्रक्रियेकरिता अर्ज इंग्रजीमध्ये भरणे आवश्यक आहे. अर्जातील संपूर्ण माहिती CAPITAL LETTERS मध्ये भरावी. संक्षिप्तपणे (Abbreviations) वा अद्याक्षरे (Initials) न देता संपूर्ण नांव व संपूर्ण पत्ता नमूद करावा. नावाच्या / पत्त्याच्या दोन भागांमध्ये एका स्पेसने जागा सोडावी.
- (३) महिला उमेदवारांनी पूर्वाश्रमीच्या नांवाने (By Birth) अर्ज करणे आवश्यक आहे.
- (४) एस.एस.सी. अथवा तत्सम प्रमाणपत्रावरील नावाप्रमाणे अर्ज भरावेत. त्यानंतर नांव बदलले असल्यास अथवा प्रमाणपत्रातील नावांत कोणत्याही प्रकारचा बदल झाला असल्यास, त्यासंबंधीच्या बदलासंदर्भातील राजपत्राची प्रत मुलाखतीच्या वेळी सादर करावी.
- (५) एस.एस.सी. अथवा तत्सम प्रमाणपत्रावरील जन्मदिनांकानुसार अर्जामध्ये जन्मदिनांक निवडावा. स्त्री / पुरुष संदर्भात संबंधित पर्याय निवडावा. तसेच, अमागास, मागास, क्रिमी लेअर, विकलांग व्यक्ती, माजी सैनिक, खेळाडू, इत्यादी संदर्भात लागू असलेली माहिती निवडावी.
- (६) शैक्षणिक अर्हतेसंदर्भात आवश्यक माहिती दिलेल्या क्रमाने नमूद करावी. संबंधित परीक्षेच्या गुणपत्रकावरील दिनांक हा शैक्षणिक अर्हता धारण केल्याचा दिनांक मानण्यात येईल व त्याच्या आधारे उमेदवाराची पात्रता ठरविण्यात येईल.
- (७) संबंधित शैक्षणिक अर्हतेच्या अभ्यासक्रमातील सर्व सत्रांच्या परीक्षा विहित दिनांकापूर्वी उत्तीर्ण करणे आवश्यक आहे. अगोदरच्या सत्रातील/वर्षातील परीक्षेत अनुत्तीर्ण असल्यामुळे कोणत्याही टप्प्यावरील निकाल राखून ठेवण्यात आला असल्यास संबंधित शैक्षणिक अर्हता धारण केली असे मानण्यात येणार नाही.
- (८) पत्रव्यवहाराचा स्वतःचा पत्ता इंग्रजीमध्ये लिहावा. व्यावसायिक मार्गदर्शन केंद्र, स्वयं अध्ययन मार्गदर्शन केंद्र / वर्ग अथवा तत्सम स्वरूपाच्या कोणत्याही मार्गदर्शक केंद्राचा / संस्थेचा पत्ता पत्रव्यवहारासाठी देऊ नये.
- (९) वय, शैक्षणिक अर्हता, मागासवर्गीय तसेच क्रिमीलेअर, विकलांग व्यक्ती, महिला, माजी सैनिक, खेळाडू, अनुभव, पात्रता इत्यादी संदर्भात न चुकता निसंदिग्ध/ निर्विवादपणे दावा करणे आवश्यक आहे. अर्जातील संबंधित रकान्यात स्पष्टपणे दावा केला नसल्यास संबंधित दावाचा विचार केला जाणार नाही.
- (१०) गुणपत्रक हरवल्यामुळे अथवा गहाळ झाल्यामुळे गुणपत्रकाची दुय्यम प्रत सादर केल्यास बोर्डाच्या/विद्यापीठाच्या सक्षम प्राधिका-याकडून संबंधित परीक्षेचा निकाल जाहीर झाल्याचा अधिकृत पुरावा सादर करणे आवश्यक आहे.
- (११) अर्ज सादर करताना अर्जाद्वारे केलेला जातीचा, महिला, माजी सैनिक, खेळाडू, तसेच विकलांगत्वाचा दावा इत्यादी बाबींमध्ये तदनंतर कोणत्याही कारणास्तव बदल करता येणार नाही. यास्तव आयोगास अर्ज सादर करताना जातीचा, महिला, माजी सैनिक, खेळाडू, तसेच विकलांगत्वाचा दावा अचूक दर्शविला आहे, याची खात्री करून घ्यावी.
- (१२) अर्ज सादर करताना जातीचे अथवा क्रिमी लेअर, माजी सैनिक, खेळाडू, अथवा विकलांगत्वाचे प्रमाणपत्र उपलब्ध नसल्याची सबब सांगून त्यानंतर अर्जातील माहितीमध्ये बदल करण्याची विनंती केल्यास ती कोणत्याही परिस्थितीत विचारात घेतली जाणार नाही.
- (१३) अर्जाद्वारे आयोगाकडे विविध प्रकारचा दावा करताना शासनाकडून वेळोवेळी निर्गमित करण्यात आलेले सुधारित शासन निर्णय, शासन परिपत्रक व आदेश लक्षात घेणे आवश्यक राहिल. त्यासंदर्भातील सर्वस्वी जबाबदारी संबंधित उमेदवाराची राहिल.
- (१४) अर्जात दिलेल्या माहितीच्या आधारे उमेदवारास लेखी परीक्षा/मुलाखत/शारीरिक चाचणी/प्रमाणपत्र पडताळणीसाठी तात्पुरते पात्र समजण्यात येईल. मुलाखत/शारीरिक चाचणी/शिफारशीच्या अगोदर अर्जामध्ये दिलेली पात्रतेविषयक माहिती मूळ कागदपत्रांच्या/प्रमाणपत्रांच्या आधारे तपासण्यात येईल व त्याच्या आधारे पात्र आढळून आल्यानंतरच उमेदवारास पुढील संधी देण्यात येईल. अन्यथा त्यांची उमेदवारी/शिफारस रद्द करण्यात येईल.
- (१५) ऑनलाईन पद्धतीने सादर केलेल्या अर्जामधील सर्व माहितीची सत्यता तपासण्यासाठी आवश्यक कागदपत्रांचा पुरावा आयोगाच्या सूचनेनुसार कोणत्याही टप्प्यावर सादर करणे आवश्यक राहिल. परीक्षेपूर्वी, परीक्षेनंतर, मुलाखतीपूर्वी अथवा त्यानंतर अन्य कोणत्याही टप्प्यावर कागदपत्रांची पडताळणी करण्यात येईल.
- (१६) अर्जामध्ये केलेला दावा तसेच प्रमाणपत्र तपासणीच्या अथवा मुलाखत/शारीरिक चाचणी/नियुक्तीच्या वेळी सादर केलेल्या सारांशपत्रातील अथवा सादर केलेल्या कागदपत्रांतील दावा यामध्ये फरक आढळून आल्यास अर्जामधील माहिती खोटी समजण्यात येईल. अर्जामधील माहिती संदर्भातील कागदपत्रे पुरावे सादर करू न शकल्यास उमेदवारी रद्द होऊ शकते व या अनुषंगाने सदर सूचनांमधील परिच्छेद क्रमांक २.३.७ अन्वये कारवाई होऊ शकते.
- (१७) संबंधित पदाच्या/परीक्षेच्या जाहिरात/अधिसूचनेमध्ये दिलेल्या सर्व सूचनांचे काळजीपूर्वक अवलोकन करूनच अर्ज सादर करावा. अर्जामध्ये दिलेल्या माहितीच्या आधारेच पात्रता अजमावली जाईल व त्याच्या आधारे निवड प्रक्रिया पूर्ण होईल.
- (१८) संपूर्ण भरून आयोगास सादर करण्यात आलेल्या अर्जाचे Status उमेदवाराला स्वतःच्या User ID व Password द्वारे Transaction History येथे कायमस्वरूपी उपलब्ध होईल व केव्हाही पाहता येईल.

- (१९) विविध संस्थांकडून एकाहून अधिक सेवेच्या / पदांच्या अथवा इतर परीक्षा एकाच दिवशी आयोजित होण्याची शक्यता आहे. त्यामुळे अर्ज करतेवेळी कोणत्या पदाकरिता/परीक्षेकरिता अर्ज करावयाचा, याबाबत विचारपूर्वक निर्णय घेणे आवश्यक आहे. अशी परिस्थिती उदभवल्यास परीक्षेचा दिनांक, वेळ, केंद्र यामध्ये बदल करण्याची विनंती मान्य करण्यात येणार नाही. तसेच, भरलेल्या शुल्काचा परतावा देखील करण्यात येणार नाही.
- (२०) एखाद्या परीक्षेच्या उमेदवारीच्या अनुषंगाने आयोगाशी पत्रव्यवहार करताना वस्तुस्थिती दर्शक माहिती नमूद करणे आवश्यक आहे. पुराव्याविना माहिती देणे, निवेदनात खोटे/ दिशाभूल करणारे आरोप करणे, इत्यादी प्रकारे हेतुपुरस्सर कृती केल्याचे निदर्शनास आल्यास अशा उमेदवाराविरुद्ध आयोगाच्या स्वेच्छाधिकारानुसार कडक कारवाई करण्यात येईल.

१.४ आयोगाशी पत्रव्यवहार करण्याची पद्धत :-

- १.४.१ आयोगाच्या कार्यालयाशी करण्यात येणारा कोणताही पत्रव्यवहार हा सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग यांच्या पदनामानेच करणे आवश्यक आहे.
- १.४.२ अर्जदाराने आयोगाशी पत्रव्यवहार करतांना खालील माहिती कळविणे आवश्यक आहे :-
- (१) परीक्षेचे नांव, जाहिरात क्रमांक व जाहिरातीचा दिनांक (२) अर्ज क्रमांक
(३) उमेदवाराचे संपूर्ण नांव व पत्ता (४) अर्ज केल्याचा दिनांक
- १.४.३ आयोगाशी केलेल्या पत्रव्यवहारात वरील संपूर्ण माहिती नसल्यास सदर पत्रव्यवहाराची आयोगाकडून दखल घेतली जाणार नाही.

१.५ सर्वसाधारण पात्रता :-

- १.५.१ उमेदवार (अ) भारताचा नागरिक किंवा (ब) नेपाळचा प्रजाजन किंवा (क) भूतानचा प्रजाजन किंवा (ड) भारतामध्ये कायमचे स्थायिक होण्याच्या उद्देशाने १ जानेवारी, १९६३ पूर्वी भारतामध्ये आलेला तिबेटी निर्वासित किंवा (ई) भारतामध्ये कायम स्थायिक होण्याच्या उद्देशाने पाकिस्तान, ब्रह्मदेश, श्रीलंका आणि पूर्व आफ्रिकेतील केनिया, युगांडा आणि (पूर्वी टांगानिका व झांजिबार म्हणून ओळखले जाणारे) टांझानियाचे संयुक्त प्रजासत्ताक, झांबिया, झैरे, मालावी, इथियोपिया आणि व्हिएतनाम येथून स्थलांतर करून आलेली मूळची भारतीय असलेली अशी व्यक्ती असली पाहिजे.
- १.५.२ वरील (ब) ते (ई) या वर्गातील उमेदवारांजवळ महाराष्ट्र शासनाने त्यांच्या नांवे दिलेले पात्रता प्रमाणपत्र असले पाहिजे.

१.६ अर्हता व अर्हता धारण केल्याचा दिनांक :-

१.६.१ अर्हता :-

- (१) संबंधित पदाच्या जाहिरातीमध्ये/अधिसूचनेमध्ये नमूद केल्यानुसार विहित शैक्षणिक अर्हता/अनुभव/पात्रता धारण करणे आवश्यक राहिल.
- (२) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक -आरजीडी-१५११/प्र.क्र.८९/२०११/१३, दिनांक २३ ऑगस्ट, २०११ मधील आदेशानुसार विद्यापीठ अनुदान आयोग मान्यताप्राप्त विद्यापीठे, अभिमत विद्यापीठे, स्वायत्त संस्था इत्यादीच्या विविध पदविका, पदवी व पदव्युत्तर पदव्यांना केंद्र शासनाच्या मानव संसाधन विभाग (शिक्षण विभाग) मंत्रालयाकडून केंद्र शासनाच्या सेवेतील नियुक्तीसाठी वेळोवेळी प्रदान केलेली व भविष्यात प्रदान केली जाणारी समकक्षता राज्य शासनाच्या सेवेतील नियुक्तीसाठी ग्राह्य धरण्यात येईल.
- (३) विद्यापीठ अनुदान आयोगाने मान्यता दिलेल्या विद्यापीठ / अभिमत विद्यापीठ (Deemed University) अथवा विद्यापीठ अनुदान आयोग अथवा AICTE ने मान्यता दिलेल्या स्वायत्त संस्थांमधील शैक्षणिक अर्हता असणे आवश्यक आहे.
- (४) स्वायत्त संस्थांचे कोर्स हे भारतातील विद्यापीठ संघाने मान्यता दिलेल्या कोर्सशी समकक्ष असणे आवश्यक आहे.
- (५) सर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रमांना संबंधित केंद्रिय मान्यता मंडळाची (AICTE, MCI, PCI, BCI, NCTE, etc) त्या त्या संस्थेत / महाविद्यालयात / विद्यापीठात अभ्यासक्रम चालविण्याची मान्यता असणे आवश्यक आहे.
- (६) संशोधनाच्या पदव्यांना त्या त्या विद्यापीठात / अभिमत विद्यापीठात / स्वायत्त संस्थेत असे संशोधन अभ्यासक्रम चालविण्याची विद्यापीठ अनुदान आयोगाची मान्यता असणे आवश्यक आहे.
- (७) संबंधित पदाच्या सेवाप्रवेश नियमामध्ये तरतूद असल्यासच महाराष्ट्र शासनाने समतुल्य शैक्षणिक अर्हता म्हणून मान्य केलेल्या पदवी /पदविका स्वीकारार्ह असतील.

१.६.२ अर्हता धारण केल्याचा दिनांक :-

- (१) पदवी परीक्षेच्या अंतिम वर्षास बसलेले उमेदवार पूर्व परीक्षेच्या प्रवेशासाठी तात्पुरत्या स्वरूपात पात्र असतील. तथापि, पूर्व परीक्षेच्या निकालाच्या आधारे मुख्य परीक्षेच्या प्रवेशासाठी अर्हताप्राप्त ठरलेल्या उमेदवारांनी मुख्य परीक्षेचे अर्ज स्वीकारण्याच्या अंतिम दिनांकापर्यंत आवश्यक शैक्षणिक अर्हता प्राप्त करणे/पदवी परीक्षा उत्तीर्ण असणे आवश्यक राहिल.
- (२) अर्हता धारण केल्याच्या दिनांकासंदर्भात संबंधित परीक्षेच्या जाहिरात/अधिसूचनेद्वारे विहित केलेला अर्हतेचा दिनांक अंतिम मानण्यात येईल.

१.७ वयोमर्यादा :-

- १.७.१ वयोमर्यादेची गणना महाराष्ट्र नागरी सेवा (नामनिर्देशनाने भरतीसाठी उच्च वयोमर्यादेची तरतूद) नियम, १९८६ अथवा यासंदर्भात शासनाकडून वेळोवेळी जारी करण्यात आलेल्या आदेशांमधील तरतुदीनुसार करण्यात येईल.
- १.७.२ संबंधित पदाच्या जाहिरातीमध्ये / अधिसूचनेमध्ये नमूद केल्यानुसार विहित वयोमर्यादा धारण करणे आवश्यक राहिल.

१.८ विहित वयोमर्यादा शिथिल करणे :-

- १.८.१ दिनांक १ जानेवारी, १९६४ ते २५ मार्च, १९७१ या कालावधीत भूतपूर्व पूर्व पाकिस्तानातून भारतात स्थलांतर केलेल्या व्यक्ती.
- १.८.२ दिनांक १ नोव्हेंबर, १९६४ नंतर भारतात स्थलांतर केलेल्या व मूळच्या भारतीय असलेल्या श्रीलंकेतील स्वदेशी प्रत्यावर्ती व्यक्ती आणि दिनांक १ जून, १९६३ नंतर ब्रह्मदेशातून भारतात स्थलांतर केलेल्या व्यक्ती यांच्या बाबतीत पदासाठी विहित केलेली वयोमर्यादा शिथिल करण्यात येते. स्थलांतरित व्यक्ती अनुसूचित जातींपैकी आणि अनुसूचित जमातींपैकी असल्यास त्यांना वयात ५० वर्षांपर्यंतची सूट देण्यात येईल.
- १.८.३ राष्ट्रीय छात्रसेनेत पूर्णकालिक छात्र निदेशक म्हणून भरती करण्यात आलेल्या आणि ज्यांना सेवेतून मुक्त करण्यात आलेले आहे, अशा उमेदवारांच्या बाबतीत त्यांचे वय विहित वयोमर्यादेत यावे म्हणून त्यांनी राष्ट्रीय छात्रसेनेत व्यतीत केलेला सेवा कालावधी हा प्रत्यक्ष वयामधून वजा करण्यात येईल. मात्र त्यांनी सेवेतून मुक्त होण्यापूर्वी किमान सहा महिने तरी सेवा बजावली असली पाहिजे.

- १.८.४ प्रादेशिक सेना युनिटच्या कायम कर्मचारीवर्गामध्ये सेवा बजावणा-या किंवा प्रादेशिक सेना नियम ३३ अन्वये किमान पाच वर्षांहून कमी नसेल इतक्या सलग कालावधीसाठी सेवेमध्ये समाविष्ट करून घेण्यात आलेले असेल अशा प्रादेशिक सेनेतून मुक्त करण्यात आलेल्या कर्मचा-यांना त्यांचे वय विहित वयोमर्यादेच्या आत यावे म्हणून त्यांच्या प्रादेशिक सेनेतील सेवेचा कालावधी अधिक दोन वर्षे त्यांच्या प्रत्यक्ष वयामधून वजा करण्याची परवानगी देण्यात येईल.
- १.८.५ अनुसूचित जाती (बौद्ध धर्मातिरितांसह), अनुसूचित जमाती, तसेच समाजाच्या उन्नत व प्रगत गटात मोडत नसलेल्या विमुक्त जाती (अ), भटक्या जमाती (ब), विशेष मागास प्रवर्ग, भटक्या जमाती (क), भटक्या जमाती (ड), तसेच इतर मागासवर्ग संवर्गातील उमेदवारांना विहित कमाल वयोमर्यादा **पाच वर्षांनी** शिथिलक्षम असेल.
- १.८.६ खेळाडूंची गुणवत्ता व पात्रता विचारात घेऊन वयोमर्यादेत **५ वर्षांपर्यंत** वयाची अट शिथिल करण्यात येईल.
- १.८.७ पात्र विकलांग उमेदवारांना उच्च वयोमर्यादा वयाच्या **४५ वर्षांपर्यंत** शिथिलक्षम राहिल.
- १.८.८ **माजी सैनिक :-**

- १.८.८.१ किमान पाच वर्षे सैन्यात सलग सेवा झाली आहे व ज्यांना नेमून दिलेले काम पूर्ण झाल्यावर कार्यमुक्त केले आहे (यामध्ये ज्यांचे नेमून दिलेले काम पुढील सहा महिन्यांत पूर्ण होणार आहे व त्यानंतर त्यांना कार्यमुक्त करण्यात येणार आहे, त्यांचाही समावेश आहे) किंवा ज्यांच्या बाबतीत पाच वर्षांचा सैनिकी सेवेचा नेमून दिलेला कालावधी पूर्ण झाला आहे व ज्यांची नेमणूक पाच वर्षांपुढे वाढवून देण्यात आलेली असून त्यांना शासकीय सेवेत नेमणूक मिळाल्यास तीन महिन्यात कार्यमुक्त करण्यात येईल, असे प्रमाणित करण्यात येणार असेल, अशा माजी सैनिक/आणीबाणी व अल्पसेवा राजादिष्ट अधिका-यासाठी पाच वर्षे कमाल वयोमर्यादेत सवलत देण्यात येईल.
- १.८.८.२ शासन शुद्धीपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक मासिक-१०१०/प्र.क्र.२७९/१०/१६-अ, दिनांक २० ऑगस्ट, २०१० नुसार माजी सैनिकासाठी शासन सेवेतील गट-क व गट-ड मधील पदासाठी नेमणुकीकरिता विहित वयोमर्यादेतील सूट ही सदर उमेदवाराच्या सशस्त्र दलात झालेल्या सेवेइतका कालावधी अधिक तीन वर्षे इतकी राहिल.
- १.८.८.३ विकलांग माजी सैनिकासाठी गट-क व गट-ड मधील पदांसाठी नेमणुकीकरिता कमाल वयोमर्यादा वयाच्या ४५ वर्षांपर्यंत राहिल.
- १.८.८.४ बडवर्तमाने, गैरवर्तणूक किंवा अकार्यक्षमता या कारणांसाठी अथवा सैनिकी सेवेसाठी शारीरिक क्षमता नसल्याने किंवा आजारपणामुळे सेवा संपुष्टात आलेले माजी सैनिक / आणीबाणी व अल्पसेवा राजादिष्ट अधिकारी वयोमर्यादेच्या सवलतीसाठी पात्र ठरणार नाहीत.
- १.८.८.५ शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक आरटीए-१०१०/२२/ प्र.क्र.६/९३/१२, दिनांक ८ जून, १९९३ नुसार राज्य शासनाच्या सेवेमध्ये गट-क व गट-ड मध्ये माजी सैनिकाची एकदा नियुक्ती झाल्यानंतर गट - क व गट - ड मध्ये तो धारण करित असलेल्या पदापेक्षा उच्च श्रेणी वा अन्य संवर्ग यातील नियुक्तीसाठी माजी सैनिक म्हणून अनुज्ञेय ठरविण्यात आलेल्या वयोमर्यादेची सूट सदर नवीन नियुक्तीसाठी देखील अनुज्ञेय राहिल. मात्र त्यांना माजी सैनिक म्हणून माजी सैनिकांसाठी राज्य शासनाच्या सेवेत असलेल्या आरक्षणाचा फायदा मिळणार नाही.

२. मुलाखत/शारीरिक चाचणी/प्रमाणपत्र पडताळणीच्या वेळी सादर करावयाची कागदपत्रे :-

- २.१ अर्जासोबत कोणतीही कागदपत्रे सादर करण्याची आवश्यकता नाही. अर्जात केलेल्या दाव्यानुसार विहित टप्प्यावर संबंधित कागदपत्रांच्या आधारे पात्रता तपासण्याच्या अधीन राहून निव्वळ तात्पुरत्या स्वरूपात प्रवेश देण्यात येईल अथवा पुढील टप्प्यावरील कार्यवाहीसाठी पात्र समजण्यात येईल.
- २.२ विहित टप्प्यावर प्रमाणपत्र पडताळणीच्या वेळी उमेदवारांनी पात्रतेसंदर्भात खालीलप्रमाणे कागदपत्रे सादर करणे आवश्यक आहे :-
- २.२.१ **वयाचा पुरावा :- खालीलपैकी कोणताही एक पुरावा**
- (१) मॅट्रिकचे प्रमाणपत्र / माध्यमिक शालांत प्रमाणपत्र
 - (२) सोबतच्या परिशिष्ट -एक मध्ये दिलेल्या विहित नमुन्यातील सक्षम प्राधिका-याने दिलेले वयाचे प्रमाणपत्र
 - (३) शासनाच्या स्थायी सेवेतील उमेदवारांच्या बाबतीत -उपरोल्लेखित प्रमाणपत्र किंवा त्यांच्या सेवा अभिलेख्यात नोंदविलेला त्यांचा जन्मदिनांक नमूद करणा-या सेवा अभिलेख्यातील उता-याची प्रमाणित प्रत
 - (४) जन्म दिनांक नमूद असलेला शाळा/महाविद्यालय सोडल्याचा दाखला.
 - (५) नगर पालिका/महापालिका/ग्रामपंचायतीचा जन्म दाखला.
 - (६) इतर कोणत्याही प्रकारचा पुरावा आयोगाकडून स्वीकारण्यात येणार नाही.
- २.२.२ **शैक्षणिक अर्हता इत्यादीचा पुरावा :-**
- २.२.२.१ माध्यमिक शाळा प्रमाणपत्र (एस.एस.सी.) परीक्षेच्या किंवा एखाद्या तत्सम परीक्षेच्या बाबतीत, संबंधित मंडळाचे प्रमाणपत्र. अशा प्रमाणपत्राऐवजी शाळेच्या किंवा महाविद्यालयाच्या प्राधिका-यांनी दिलेले प्रमाणपत्र स्वीकारण्यात येणार नाही.
 - २.२.२.२ उत्तीर्ण केलेल्या पदवी परीक्षांच्या किंवा पदविका परीक्षांच्या बाबतीत प्रत्येक परीक्षेचे विद्यापीठाने / सक्षम प्राधिका-याने औपचारिकरित्या प्रदान केलेले प्रमाणपत्र सादर करावे.
 - २.२.२.३ पदवी परीक्षा ही पात्रता आवश्यक असलेल्या आणि तांत्रिक अथवा व्यावसायिक कामाचा अनुभव आवश्यक ठरविलेला नसलेल्या पदांच्या बाबतीत १५ वर्षे सेवा झालेल्या माजी सैनिकांनी एस.एस.सी. उत्तीर्ण असल्याचे किंवा इंडियन आर्मी स्पेशल सर्टिफिकेट ऑफ एज्युकेशन अथवा तत्सम प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.
 - २.२.२.४ माध्यमिक शालान्त प्रमाणपत्र परीक्षा, ही पात्रता आवश्यक असलेल्या पदासाठी १५ वर्षे सैनिकी सेवा झालेल्या माजी सैनिकांनी इयत्ता ८ वी उत्तीर्ण असल्याचे किंवा इंडियन आर्मी फर्स्ट क्लास सर्टिफिकेट ऑफ एज्युकेशन अथवा तत्सम प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.
 - २.२.२.५ गुणांऐवजी श्रेणी पद्धत असल्यास गुणपत्रकासोबत श्रेणीची यादी सादर करावी.
 - २.२.२.६ जेथे पदवीकरिता CGPA / OGPA or Letter grade देण्यात येते, तेथे संबंधित विद्यापीठ / संस्थेच्या निकषानुसार शेकडा गुण नमूद करावेत. गुणांची टक्केवारी पूर्णांकात रूपांतरित करू नये (उदा. ५४.५० % असतील तर ५५% नमूद करू नये.)

२.२.३ मागासवर्गीय उमेदवार असल्याबाबतचा पुरावा :-

- २.२.३.१ राज्य शासनाने भरती करण्याच्या प्रयोजनार्थ अनुसूचित जमाती म्हणून मान्यता दिलेल्या जमातीपैकी असल्याचा दावा करणा-या उमेदवारांनी तसेच अनुसूचित जातीचा दावा सांगणा-या उमेदवारांनी सोबतच्या **परिशिष्ट-दोन** मध्ये देण्यात आलेल्या नमुन्यातील जातीविषयक प्रमाणपत्राची एक प्रत सादर करावी.
- २.२.३.२ अनुसूचित जातीतील धर्मांतरित बौद्ध असल्याचा दावा सांगणा-या उमेदवारांनी सोबतच्या **परिशिष्ट - तीन** मध्ये देण्यात आलेल्या नमुन्यातील जातीविषयक प्रमाणपत्राची प्रत सादर करावी.
- २.२.३.३ विमुक्त जाती (अ), भटक्या जमाती (ब), विशेष मागास प्रवर्ग, भटक्या जमाती (क), भटक्या जमाती (ड) तसेच इतर मागास वर्ग म्हणून मान्यता दिलेल्या जाती /जमातीपैकी एखाद्या गटाचा असल्याचा दावा करणा-या उमेदवारांनी सोबतच्या **परिशिष्ट - चार** मध्ये देण्यात आलेल्या नमुन्यातील जातीविषयक प्रमाणपत्राची प्रत सादर करावी.
- २.२.३.४ शासन परिपत्रक, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.सीबीसी-२०१३/प्र.क्र.१८२/विजाभज-१, दिनांक १७ ऑगस्ट, २०१३ अन्वये जारी करण्यात आलेल्या आदेशानुसार उन्नत व प्रगत व्यक्ती/गट यामध्ये मोडत नसल्याचे नॉन क्रिमीलेअर प्रमाणपत्राच्या वैधतेचा कालावधी विचारात घेण्यात येईल.
- २.२.३.५ वि.जा.(अ), भ.ज.(ब), वि. मा.प्र.,भ.ज.(क), भ.ज.(ड) व इ.मा.व. वर्गवारीचा दावा केला असल्यास अशा उमेदवाराने आयोगातर्फे जाहिरात ज्या वित्तीय वर्षात(एप्रिल ते मार्च) दिलेली असेल त्या वर्षाचे लगतपूर्वीच्या वित्तीय वर्षातील, क्रिमीलेअर मध्ये मोडत नसल्याबाबतचे सक्षम प्राधिका-याने प्रदान केलेले नॉन-क्रिमीलेअर(NCL) प्रमाणपत्र मुलाखती/प्रमाणपत्र पडताळणीच्यावेळी सादर करणे आवश्यक आहे. त्यापूर्वीचे प्रमाणपत्र आयोगाकडून ग्राह्य धरण्यात येणार नाही.
- २.२.३.६ नॉन-क्रिमीलेअर प्रमाणपत्राच्या पहिल्या तीनही परिच्छेदात उमेदवाराचे स्वतःचे नाव नमूद केलेले असणे आवश्यक आहे.
- २.२.३.७ मागासवर्गीय विवाहित स्त्रियांच्या बाबतीत त्यांनी पूर्वाश्रमीच्या नावाने जातीचे व नॉन-क्रिमी लेअरचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल.
- २.२.३.८ विशेष कार्यकारी अधिकारी किंवा मानसेवी दंडाधिकारी असलेल्या अथवा सक्षम प्राधिका-री नसलेल्या अन्य कोणत्याही व्यक्तीने दिलेले जातीचे अथवा नॉन-क्रिमी लेअरचे प्रमाणपत्र कोणत्याही परिस्थितीत स्वीकारले जाणार नाही.

२.२.४ मराठी भाषेचे ज्ञान असल्याचा पुरावा :-

- २.२.४.१ माध्यमिक/शालांत प्रमाणपत्र परीक्षा किंवा मॅट्रिक किंवा विद्यापीठीय उच्च परीक्षा संबंधित भाषा विषय घेऊन उत्तीर्ण असल्याबाबतचे प्रमाणपत्र
- २.२.४.२ उमेदवार उत्तम रितीने मराठी भाषा वाचू, लिहू आणि बोलू शकतो अशा आशयाचे संविधिक विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या महाविद्यालयातील किंवा पदव्युत्तर संस्थेतील भाषा शिक्षकाने दिलेले आणि महाविद्यालयाच्या किंवा संस्थेच्या प्राचार्यांनी प्रतिस्वाक्षरीत केलेले प्रमाणपत्र.

२.२.५ विकलांग व्यक्ती असल्याचा पुरावा :-

- २.२.५.१ अपंग व्यक्ती (समान संधी , हक्काचे संरक्षण व संपूर्ण सहभाग) नियम, १९९६ तसेच तदनंतर यासंदर्भात वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार विहित करण्यात आलेल्या पध्दतीनुसार विकलांगत्वाचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल.
- २.२.५.२ शासन निर्णय, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, क्रमांक अप्रकि-२०१२/प्र.क्र.२९७/आरोग्य-६, दिनांक ६ ऑक्टोबर, २०१२ अन्वये शासनाने जारी केलेल्या आदेशानुसार Software for Assessment of Disability, Maharashtra (SADM) या नवीन संगणक प्रणालीद्वारे वितरित करण्यात आलेले नवीन नमुन्यातील विकलांगत्वाचे प्रमाणपत्र सादर करणे अनिवार्य राहिल.
- २.२.५.३ विकलांग व्यक्तीसाठी असलेल्या आरक्षणाचा अथवा विकलांग व्यक्तीसाठी असलेल्या वयोमर्यादेतील सवलतीचा फायदा घेऊ इच्छिणा-या उमेदवारांनी सोबतच्या **परिशिष्ट- सात** मधील विहित नमुन्यात सक्षम प्राधिका-याने प्रदान केलेले प्रमाणपत्र सादर करावे.

२.२.६ माजी सैनिक असल्याचा पुरावा :-

- २.२.६.१ माजी सैनिकांसाठी असलेल्या वयोमर्यादेचा फायदा घेऊ इच्छिणा-या उमेदवारांनी सोबतच्या **परिशिष्ट-आठ** मध्ये दिलेल्या नमुन्यात (लागू असेल त्याप्रमाणे) सक्षम प्राधिका-याने प्रदान केलेले प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.
- २.२.६.२ माजी सैनिक उमेदवाराने विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग आणि विशेष मागास प्रवर्गातील पद भरतीसाठी आरक्षणाचा लाभ घेण्यासाठी अर्ज केला असेल तर संबंधित प्रवर्गातील उमेदवारांप्रमाणे माजी सैनिकांना देखील उन्नत व प्रगत गटात मोडत नसल्याचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल.

२.२.७ अमागास महिला आरक्षणासाठी पात्र असल्याचा पुरावा :-

- २.२.७.१ महिलांसाठी आरक्षित पदाकरीता दावा करणा-या उमेदवारांनी महिला आरक्षणाचा लाभ घ्यावयाचा असल्यास त्यांनी अर्जामध्ये न चुकता महाराष्ट्राचे अधिवासी(Domicile) असल्याबाबत तसेच नॉन क्रिमीलेअरमध्ये मोडत असल्याबाबत [अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती वगळून] स्पष्टपणे दावा करणे आवश्यक आहे.
- २.२.७.२ अमागास महिलांसाठी आरक्षित असलेल्या पदासाठी दावा करणा-या अमागास महिला उमेदवारांनी सोबतच्या **परिशिष्ट-पाच** मध्ये दिलेल्या नमुन्यात सक्षम प्राधिका-यांनी प्रदान केलेले प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.
- २.२.७.३ अमागास महिला व नॉन-क्रिमीलेअर आरक्षणाचा दावा करणा-या महिला उमेदवारांनी अमागास महिलांकरिता विहित करण्यात आलेले नॉन-क्रिमीलेअर प्रमाणपत्र मुलाखत/प्रमाणपत्र पडताळणीच्या वेळी सादर करणे आवश्यक आहे.
- २.२.७.४ शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग क्रमांक एसआरव्ही-१०१२/प्र.क्र.१६/१२/१६-अ, दिनांक १३ ऑगस्ट, २०१४ अथवा तदनंतर शासनाने वेळोवेळी जारी केलेल्या आदेशानुसार मागास वर्गवारीकरीता प्रदान करण्यात आलेले नॉन-क्रिमीलेअर प्रमाणपत्र अमागास महिलांसाठी आरक्षित पदाकरीता ग्राह्य धरले जाणार नाही.
- २.२.७.५ अमागास महिलांसाठी आरक्षित असलेल्या पदासाठी दावा करणा-या अमागास महिला उमेदवारांनी आयोगाने जाहिरात ज्या वित्तीय वर्षामध्ये (एप्रिल ते मार्च) दिलेली असेल त्या वित्तीय वर्षाचे लगतपूर्वीच्या वित्तीय वर्षातील सक्षम प्राधिका-याने प्रदान केलेले नॉन-क्रिमीलेअर प्रमाणपत्र मुलाखत/शारीरिक चाचणी/प्रमाणपत्र पडताळणीच्या वेळी सादर करणे आवश्यक आहे.

२.२.८ खेळाडूसाठीच्या आरक्षणाकरिता पात्र असल्याचा पुरावा :-

- २.२.८.१ अत्युच्च गुणवत्ताधारक खेळाडूसाठी आरक्षित पदावर दावा करणा-या उमेदवारांनी सोबतच्या **परिशिष्ट-नऊ ते परिशिष्ट- तेरा** मध्ये नमूद केलेल्या नमुन्यात (लागू असेल त्याप्रमाणे)सक्षम प्राधिका-यांनी प्रदान केलेले प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल.
- २.२.८.२ खेळाडूसाठी आरक्षित पदाकरिता दावा करणा-या उमेदवारांनी त्यांची पात्र खेळाडू असल्याबाबतची प्रमाणपत्रे मुलाखतीस आमंत्रित केल्यानंतर मुलाखतीपूर्वी संचालक, क्रीडा व युवक सेवा संचालनालय, पुणे अथवा सक्षम प्राधिका-याकडून प्रमाणित करून घेणे आवश्यक आहे.
- २.२.८.३ संचालक, क्रीडा व युवक सेवा संचालनालय,पुणे अथवा सक्षम प्राधिका-याकडे प्रमाणपत्रे सादर करताना खेळाडू उमेदवाराने आपली खेळाडू विषयक सर्व प्रमाणपत्रे एकाचवेळी सादर करणे आवश्यक आहे.
- २.२.८.४ ज्या प्रकरणी निवड प्रक्रियेत मुलाखती घेतल्या जात नाहीत, अशा प्रकरणी अंतिम शिफारशी करण्यापूर्वी उपलब्ध पदसंख्येच्या साधारणपणे तिप्पट एवढ्या उमेदवारांच्या मूळ प्रमाणपत्रांची तपासणी करण्यात येईल. त्यावेळी खेळाडूचा दावा करण्या-या उमेदवारांनी त्यांना मूळ प्रमाणपत्रांच्या तपासणीसाठी आमंत्रित केल्यानंतर प्रमाणपत्रांच्या तपासणीकरिता येण्यापूर्वी त्यांची पात्र खेळाडू असल्याबाबतची प्रमाणपत्रे, संचालक, क्रीडा व युवक, महाराष्ट्र राज्य,पुणे अथवा सक्षम प्राधिकारी यांच्याकडून प्रमाणित करून घ्यावीत.

२.२.९ पूर्व पाकिस्तानातील खराखुरा नवीन स्थलांतरित असल्याचा पुरावा :-

भूतपूर्व पूर्व पाकिस्तानातील नवीन स्थलांतरितांना म्हणजेच भूतपूर्व पूर्व पाकिस्तानातून १ जानेवारी,१९६४ ते २५ मार्च,१९७१ या कालावधीत भारतात स्थलांतर केलेल्या व्यक्तींना वयात व फीमध्ये राज्य शासनाने दिलेली सवलतीची मागणी उमेदवार करित असेल तर त्यावेळी संबंधित उमेदवाराने संबंधित जिल्ह्याचा जिल्हाधिकारी किंवा मदत शिबिराचा शिबीर समादेशक यांनी त्यांच्या दाव्याचा खरेपणाबाबतचे यथोचितरित्या स्वाक्षरीत केलेले प्रमाणपत्र सादर केले पाहिजे.

२.२.१० विवाहित स्त्रियांच्या नावात बदल झाल्याचा पुरावा :-

विवाहित स्त्रियांना विवाह निबंधक यांनी दिलेला दाखला किंवा नांवात बदल झाल्यासंबंधी अधिसूचित केलेले राजपत्र किंवा राजपत्रित अधिकारी यांच्याकडून नांवात बदल झाल्यासंबंधीचा दाखला सादर करणे आवश्यक आहे.

२.२.११ लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन :-

- २.२.११.१ सोबतच्या **परिशिष्ट-चौदा** मधील विहित नमुन्यानुसार साध्या कागदावर टंकलिखित करून प्रतिज्ञापन सादर करावे.
- २.२.११.२ प्रतिज्ञापन स्टॅम्प पेपरवर करणे आवश्यक नाही.

२.२.१२ अनुभवाचा पुरावा (फक्त सहायक मोटार वाहन निरीक्षक परीक्षेकरिता)

- २.२.१२.१ मुंबई नागरी सेवा (वर्गीकरण व सेवाभरती) नियम, १९३९ मधील तरतुदीनुसार अनुभवाची गणना करण्यात येईल.
- २.२.१२.२ शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक आरटीआर-१०७९/१९६०-XII,दिनांक १८ जुलै,१९७९ नुसार पदासाठी आवश्यक असणारा अनुभव हा (विशिष्टपणे नमूद केलेला नसल्यास) पदाची विहित शैक्षणिक अर्हता धारण केल्यानंतरचाच असणे आवश्यक आहे.
- २.२.१२.३ शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक - एसआरव्ही -२००४ / प्र.क्र.१० / ०४ / १२, दिनांक ३ जुलै, २००४ नुसार शासन सेवेतील निरनिराळ्या पदांवर सरळसेवेने / नामनिर्देशनाने सेवाभरती करण्याकरिता सेवा प्रवेश नियमानुसार विहित अनुभवाच्या कालावधीची गणना करताना रोजंदारी, कार्यव्ययी, करारपद्धती, मानधन, इत्यादी स्वरूपात केवळ पूर्णवेळ काम केले असल्यासच असा कालावधी अनुभवासाठी ग्राह्य धरण्यात येईल.
- २.२.१२.४ तासिका (On hourly basis), नियतकालिक (Periodical), अंशकालीन (Part time), विद्यावेतनी (On Stipend), अभ्यागत (Visiting), अंशदानात्मक (Contributory), विनावेतनी (Without pay) तत्त्वावर केलेल्या अंशकालीन सेवेचा कालावधी, प्रभारी (in-charge) म्हणून नेमणुकीचा कालावधी, अतिरिक्त कार्यभाराचा (Additional Charge) कालावधी अनुभवासाठी ग्राह्य धरण्यात येणार नाही.
- २.२.१२.५ उपरोक्त परिच्छेद क्रमांक २.२.१२.३ मध्ये नमूद केलेल्या प्रकारचा अनुभव असल्यास त्याबाबतचा स्पष्ट उल्लेख अर्जामध्ये करणे आवश्यक आहे.तसेच सादर केलेल्या अनुभवाच्या प्रमाणपत्रामध्येही त्याबाबतचा स्पष्ट उल्लेख करणे आवश्यक आहे.
- २.२.१२.६ प्रत्येक उमेदवाराने जाहिरातीत नमूद केलेल्या विहित प्रकारचा व त्याने अर्जामध्ये दावा केलेला अनुभव असल्याबद्दलचे दिनांकासह कार्यालयाच्या नाममुद्रित पत्रावर (Letter head) सोबतच्या **परिशिष्ट - सहा** मधील विहित नमुन्यानुसार अनुभवाचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.
- २.२.१२.७ आवश्यक अनुभव जाहिरात / अधिसूचनेतील तरतुदीनुसार संबंधित क्षेत्रातील असणे आवश्यक आहे.

२.२.१३ वैध अनुज्ञप्तीचा (Licence) पुरावा (फक्त सहायक मोटार वाहन निरीक्षक परीक्षेकरिता)

- २.२.१३.१ मोटार सायकल, हलके मोटार वाहन आणि जड वाहतूक वाहन अथवा जड प्रवासी वाहन यापैकी एक, अशी तीन वाहने चालविण्याची वैध अनुज्ञप्ती.
- २.२.१३.२ अखंडितपणे नूतनीकरण केल्याचा वैध पुरावा.
- २.२.१३.३ अनुज्ञप्तीवरील सर्व तपशीलवार माहिती देणा-या परिवहन कार्यालयाच्या प्रमाणपत्राची प्रत.

२.२.१४ अर्हता, अनुभव व मराठीचे ज्ञान असल्याचा पुरावा [फक्त दिवाणी न्यायाधीश कनिष्ठ स्तर व न्याय दंडाधिकारी प्रथम वर्ग परीक्षेकरिता]

२.२.१४.१ वकील, अॅटर्नी किंवा अधिवक्ता यांच्याकरिता :-

(एक) बार कौन्सिल यांच्याकडून प्राप्त झालेले वकिली व्यवसायाच्या नोंदणी प्रमाणपत्राची प्रत.

(दोन) संबंधित जिल्ह्याचे मुख्य जिल्हा न्यायाधीश यांनी दिलेले विहित नमुन्यातील (**परिशिष्ट - पंधरा**) प्रमाणपत्र.

२.२.१४.२ नवीन विधी पदवीधराकरिता :-

(एक) ज्या विधी अभ्यासक्रमासाठी (LLB/LLM) प्रवेश घेतला होता, त्या महाविद्यालयाचे प्राचार्य किंवा महाविद्यालय/विद्यापिठाचे विभागप्रमुख यांनी दिलेले विहित नमुन्यातील (**परिशिष्ट - पंधरा**) प्रमाणपत्र.

(दोन) प्रमाणपत्रामध्ये विधी शाखेतील पदवी, अभ्यासक्रमाचे प्रत्येक वर्ष प्रथम प्रयत्नात उत्तीर्ण करून पदवी प्राप्त केली असल्याचा उल्लेख असणे आवश्यक आहे. तसेच विधी पदवीच्या अंतिम वर्षास किमान ५५% इतके गुण पहिल्या प्रयत्नात प्राप्त केले आहेत किंवा विधी मधील पदव्युत्तर पदवी किमान ५५% इतक्या गुणांनी उत्तीर्ण झाल्याचा उल्लेख असणे आवश्यक.

(तीन) LLB च्या पदवी प्रमाणपत्रासह शेवटच्या वर्षाच्या गुणपत्रिकेची प्रत.

- २.२.१४.३ मा. उच्च न्यायालयाचे लिपिकवर्गीय कर्मचारी - ज्यांच्या नियंत्रणाखाली सेवेत आहे, अशा विभाग / कार्यालय प्रमुखांनी दिलेले विहित नमुन्यातील (परिशिष्ट - पंधरा) प्रमाणपत्र.
- २.२.१४.४ दुय्यम न्यायालयातील लिपिकवर्गीय कर्मचारी - ज्यांच्या नियंत्रणाखाली सेवेत आहे, अशा विभाग / कार्यालय प्रमुखांनी दिलेले विहित नमुन्यातील (परिशिष्ट - पंधरा) प्रमाणपत्र.
- २.२.१४.५ मंत्रालयातील विधी व न्याय विभागातील विधी सहायक - ज्यांच्या नियंत्रणाखाली सेवेत आहे, अशा विभाग / कार्यालय प्रमुखांनी दिलेले विहित नमुन्यातील (परिशिष्ट - पंधरा) प्रमाणपत्र.
- २.२.१४.६ मा. उच्च न्यायालय, शहर दिवाणी न्यायालय आणि जिल्हा न्यायालय यामधील सरकारी वकिलांच्या कार्यालयातील लिपिकवर्गीय कर्मचारी - ज्यांच्या नियंत्रणाखाली सेवेत आहे, अशा विभाग / कार्यालय प्रमुखांनी दिलेले विहित नमुन्यातील (परिशिष्ट - पंधरा) प्रमाणपत्र.
- २.२.१४.७ विशेष परिस्थितीत पुनर्नियुक्त / सेवानिवृत्त दिवाणी न्यायाधिश कनिष्ठ स्तर.
- २.२.१४.८ उपरोक्त सक्षम प्राधिका-यांनी दिलेल्या प्रमाणपत्रांमध्ये उमेदवारास मराठी भाषा उत्तम रितीने बोलता, लिहिता व वाचता येते. तसेच मराठीचे इंग्रजीत व इंग्रजीचे मराठीत सुलभ रितीने भाषांतर करता येत असल्याचे स्पष्टपणे नमूद केले असणे आवश्यक राहिल.
- २.२.१४.९ अर्हतेबाबत उपरोक्त सक्षम प्राधिका-याने दिलेले प्रमाणपत्र सोबतच्या परिशिष्ट - पंधरा मधील विहित नमुन्यानुसार सादर करणे आवश्यक राहिल.
- २.२.१४.१० शासनाच्या नियमानुसार नियुक्तीनंतर सहा महिन्यांच्या आत मराठी भाषेची परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक आहे.

२.२.१५ ओळखपत्राबाबत :-

- (१) शारीरिक चाचणी, मुलाखत अथवा प्रमाणपत्र तपासणी करीता येतेवेळी स्वतःच्या ओळखीच्या पुराव्यासाठी स्वतःचे आधार कार्ड, निवडणूक आयोगाचे ओळखपत्र, पासपोर्ट, पॅनकार्ड किंवा फक्त स्मार्ट कार्ड प्रकारचे ड्रायव्हिंग लायसन्स यापैकी किमान कोणतेही एक ओळखपत्र व त्याची छायांकित प्रत सोबत आणणे अनिवार्य आहे.
- (२) दिनांक १५ ऑगस्ट, २०१६ पासून आधार कार्ड अनिवार्य करण्यात आले आहे.

२.३ महत्वाची सूचना :-

- २.३.१ उपरोक्त कागदपत्रांव्यतिरिक्त इतर कोणतीही अनावश्यक व अतिरिक्त कागदपत्रे पडताळणीच्या वेळी सादर करू नयेत.
- २.३.२ गुणपत्रिका अथवा सर्व प्रकारच्या प्रमाणपत्रांच्या पाठीमागील मजकूरसुद्धा छायांकित (Copied) केला पाहिजे.
- २.३.३ प्रमाणपत्रे इंग्रजी अथवा मराठी व्यतिरिक्त इतर भाषेत असतील तर त्यांच्या छायांकित प्रतीसोबत अधिकृत भाषांतर (Authentic Translation) जोडणे आवश्यक आहे.
- २.३.४ अर्जातील दाव्याच्या पुष्ट्यर्थ संबंधित कागदपत्रांच्या प्रती सादर करणे आवश्यक आहे.
- २.३.५ आयोगाच्या धोरणानुसार पात्र ठरणा-या उमेदवारांच्या कागदपत्रांच्या पडताळणीच्या आधारे उमेदवारांची संबंधित पदासाठी पात्रता तपासण्यात येईल.
- २.३.६ पात्रता / सवलतीसंदर्भात अर्जामध्ये निर्विवादपणे दावा केलेला असणे (Claimed) आवश्यक आहे. अर्जामध्ये केलेल्या प्रत्येक दाव्याच्या पुष्ट्यर्थ आवश्यक कागदपत्रांची पूर्तता केल्याशिवाय पात्रता / सवलत देय होणार नाही अथवा उमेदवारी अंतिम समजण्यात येणार नाही.
- २.३.७ अर्जाद्वारे आयोगाकडे सादर केलेला दावा अथवा आयोगाकडे सादर केलेली कोणतीही कागदपत्रे अथवा प्रमाणपत्रे नंतर कोणत्याही टप्प्यावर कोणत्याही कारणस्तव खोटी, बनावट, खाडाखोड केलेली, अवैध, संबंधित शासन आदेश/नियमानुसार जारी न केलेली अथवा सक्षम अधिका-याने प्रदान न केलेली असल्याचे आढळून आल्यास आयोगामार्फत घेण्यात येणा-या सर्व परीक्षा व निवडीपासून उमेदवारास कायमस्वरूपी प्रतिरोधित करण्यात येईल. शिवाय उमेदवाराची शिफारस झाली असल्यास ती पूर्वलक्षी प्रभावाने रद्द करण्यात येईल. तसेच इतरही कायदे/नियमानुसार कारवाई करण्यात येईल.
- २.३.८ प्रमाणपत्र पडताळणीच्या वेळी उपरोक्त सर्व मूळ कागदपत्रे सादर करणे आवश्यक राहिल. ती सादर करू शकत नसेल तर त्यास कोणतीही मुदतवाढ दिली जाणार नाही व मुलाखत घेतली जाणार नाही. या कारणामुळे उमेदवार अपात्र ठरत असेल, तर संबंधित परीक्षेची उमेदवारी तात्काळ रद्द करण्यात येईल व त्याची संपूर्ण जबाबदारी उमेदवाराची राहिल. अशा प्रकरणी अनुज्ञेय प्रवास भत्ता देय राहणार नाही. तसेच, याची संगणकीय प्रणालीद्वारे नोंद घेण्यात येईल. अशा बाबतीत प्रकरणपरत्वे उमेदवारास ब्लॉक लिस्ट करण्याची अथवा आयोगाच्या निवड प्रक्रियेतून कायमचे प्रतिरोधित करण्याची कार्यवाही होऊ शकते.
- २.३.९ पात्रतेसंदर्भातील मूळ प्रमाणपत्रांच्या पडताळणीनंतर संबंधित प्रमाणपत्रांच्या दोन छायांकित प्रती प्रमाणपत्र पडताळणीच्या वेळी सादर करणे आवश्यक आहे. तसेच आयोगास सादर करण्यात येणा-या प्रमाणपत्रांच्या सादर प्रती प्रमाणपत्र पडताळणी करणा-या अधिका-यासमोर स्व-साक्षांकित (Self-Attested) करणे आवश्यक राहिल.
- २.३.१० एखाद्या विशिष्ट प्रकरणी कोणतेही मूळ प्रमाणपत्र प्रमाणपत्र पडताळणीच्या वेळी सादर करण्यास अधिक कालावधी लागण्याची शक्यता असल्यास, विहित दिनांकाच्या किमान ७ दिवस अगोदर आयोगास मिळेल, अशा रितीने समर्थनीय कारणासह लेखी विनंती करणे आवश्यक राहिल. लेखी विनंतीचा गुणवत्तेवर विचार करून प्रकरणपरत्वे आयोगाकडून निर्णय घेण्यात येईल. अशा प्रकरणी विनंती गुणवत्तेवर मान्य झाल्यासच मुलाखत अथवा शारीरिक चाचणी अथवा शिफारशीसाठी विचार करण्यात येईल.

३. निवडीची सर्वसाधारण प्रक्रिया :-

३.१ किमान अर्हता :-

- ३.१.१ अर्ज करणा-या सर्व उमेदवारांनी जाहिरातीमधील/अधिसूचनेतील सर्व तरतुदी व अटीची पूर्तता करणे आवश्यक असून याबाबत उमेदवारांनी स्वतःच खातरजमा करणे इष्ट होईल.
- ३.१.२ पात्रतेबाबत केलेल्या कोणत्याही चौकशीची दखल घेण्यात येणार नाही अथवा पात्रतेसंदर्भात मार्गदर्शन करण्यात येणार नाही.
- ३.१.३ आयोगाकडून प्रवेश प्रमाणपत्र/मुलाखत पत्र/शारीरिक चाचणी/प्रमाणपत्र पडताळणीसाठी पत्र पाठविण्यात आले, याचा अर्थ आयोगाने उमेदवारी अंतिमतः पक्की केली, असा होत नाही.

३.२ अर्जाची छाननी :-

- ३.२.१ केवळ जाहिरातीतील/अधिसूचनेतील किमान विहित अर्हता धारण करणा-या उमेदवारांना परीक्षा/मुलाखत/शारीरिक चाचणी/प्रमाणपत्र पडताळणीसाठी बोलाविण्याचा कोणताही हक्क असणार नाही. परीक्षा/मुलाखत/शारीरिक चाचणी/प्रमाणपत्र पडताळणीसाठी बोलाविण्याकरिता उमेदवार योग्य आहे किंवा नाही याची आयोगाच्या धोरणानुसार तात्पुरत्या स्वरूपात तपासणी करून पात्रता आजमावल्यानंतर योग्य असल्याचे आढळून येणा-या उमेदवारांनाच पुढील टप्प्यावरील कार्यवाहीसाठी बोलाविण्यात येईल. उमेदवारांना परीक्षेस दिलेला प्रवेश हा ते पदाच्या विहित अर्हतेबाबतच्या अटीची पूर्तता करतात, या अधीनतेने केवळ तात्पुरत्या स्वरूपाचा असेल.
- ३.२.२ आयोगाने निश्चित केलेल्या दिनांकास व ठिकाणी उमेदवारास परीक्षा, शारीरिक चाचणी, प्रमाणपत्र तपासणी तसेच मुलाखतीसाठी उपस्थित रहावे लागेल. प्रवास खर्चाच्या दाव्यांची पूर्तता संबंधित नियमातील तरतुदीनुसार देय असल्यासच करण्यात येईल.
- ३.२.३ परीक्षेसाठी एकदा निवडण्यात आलेले परीक्षा केंद्र, वैकल्पिक विषय, जातीचा, महिला, माजी सैनिक, खेळाडू, तसेच विकलांगत्वाचा दावा इत्यादी बाबींमध्ये मागावून कोणत्याही कारणास्तव बदल करता येणार नाही. यास्तव आयोगास अर्ज सादर करताना परीक्षा केंद्र, वैकल्पिक विषय, जातीचा, महिला, माजी सैनिक, खेळाडू, तसेच विकलांगत्वाचा दावा अचूक दर्शविला आहे, याची खात्री करून घ्यावी.

३.३ परीक्षेस प्रवेश :-

- ३.३.१ परिपूर्ण अर्जासह आवश्यक परीक्षा शुल्क सादर केलेल्या उमेदवारांना प्रवेशासाठीची पात्रता न तपासता परीक्षेस तात्पुरता प्रवेश दिला जाईल. तसेच, परीक्षेचे ठिकाण, दिनांक व वेळ प्रवेश प्रमाणपत्राद्वारे कळविण्यात येईल. त्याचा परीक्षेतील प्रवेश तात्पुरताच राहिल आणि त्याने अर्जात दिलेली माहिती ही खोटी वा चुकीची दिल्यामुळे किंवा पात्रतेच्या अटी पूर्ण करू शकत नसल्याचे अथवा जाहिरातीतील/अधिसूचनेतील तरतुदीनुसार पात्र ठरत नसल्याचे कोणत्याही टप्प्यावर कोणत्याही वेळी आढळून आल्यास या परीक्षेतील त्याची उमेदवारी रद्द केली जाईल.
- ३.३.२ परीक्षेस प्रवेश दिलेल्या उमेदवारांची प्रवेश प्रमाणपत्रे आयोगाच्या ऑनलाईन अर्ज प्रणालीच्या संकेतस्थळावर (<https://mahampsc.mahaonline.gov.in>) उमेदवारांच्या प्रोफाइलद्वारे परीक्षेपूर्वी ७ दिवस अगोदर उपलब्ध करून देण्यात येतील. त्याची प्रत परीक्षेपूर्वी डाऊनलोड करून घेणे व परीक्षेच्यावेळी सादर करणे आवश्यक आहे.
- ३.३.३ प्रवेश प्रमाणपत्र उपलब्ध करून देण्यात आल्यानंतर उमेदवाराला त्याच्या आयोगाकडील नोंदणीकृत मोबाईल क्रमांकावर एस.एम.एस. द्वारे कळविण्यात येईल. याबाबतची घोषणा आयोगाच्या संकेतस्थळावर परीक्षेपूर्वी एक सप्ताह अगोदर प्रसिद्ध करण्यात येईल.
- ३.३.४ एस.एम.एस.द्वारे माहिती कळविण्याची सुविधा ही नेहमीच्या पध्दतीव्यतिरिक्त अतिरिक्त सुविधा आहे. त्यामुळे प्रवेश प्रमाणपत्राच्या उपलब्धतेबाबत उमेदवाराने परीक्षेपूर्वी स्वतः खातरजमा करणे आवश्यक राहिल.
- ३.३.५ परीक्षेपूर्वी ३ दिवस प्रवेश प्रमाणपत्र प्राप्त न झाल्यास अर्ज सादर केल्याच्या आवश्यक पुराव्यासह आयोगाच्या बँक ऑफ इंडिया इमारत, ३ रा मजला, हुतात्मा चौक, फोर्ट, मुंबई ४००००१ येथील कार्यालयात व्यक्तीशः संपर्क साधावा. यासंदर्भात उमेदवाराला ०२२-६९३९६४०२ या दूरध्वनी क्रमांकावरून आवश्यक मदत प्राप्त करून घेता येईल.
- ३.३.६ ऑनलाईन पध्दतीने अर्ज सादर केल्याचा व विहित मुदतीत परीक्षा शुल्क भरल्याचा आवश्यक पुरावा सादर केल्यास उमेदवाराला स्वतःच्या जबाबदारीवर आयोगाकडून त्याच्या अर्जाचा शोध घेण्याच्या व इतर तपासणीच्या अधीन राहून तात्पुरता प्रवेश देण्यात येईल. परंतु तपासणीमध्ये त्याचा अर्ज नाकारला आहे किंवा अन्य कारणासाठी अपात्र आहे असे निदर्शनास आल्यास त्याचा प्रवेश कोणत्याही टप्प्यावर रद्द करण्यात येईल व आयोगाचा निर्णय त्याचेवर बंधनकारक राहिल.
- ३.३.७ परीक्षेस प्रवेश मिळण्यासाठी परीक्षा झाल्यावर आयोगाशी संपर्क साधल्यास परीक्षेसाठी उमेदवारीचा कोणत्याही प्रकारे विचार केला जाणार नाही.
- ३.३.८ प्रवेश प्रमाणपत्र पोस्टाद्वारे पाठविण्यात येणार नाही. प्रवेशप्रमाणपत्र आयोगाच्या संकेतस्थळावरून स्वतःच्या युजर आयडी व पासवर्डद्वारे स्वतःच्या खर्चाने उपलब्ध करून घेण्याची जबाबदारी उमेदवाराची आहे. प्रवेशप्रमाणपत्राची दुय्यम प्रत पोस्टाने पाठविण्याबाबत विनंती केल्यास ती मान्य केली जाणार नाही. याबाबतच्या पत्रांना उत्तरेही दिली जाणार नाहीत.
- ३.३.९ परीक्षेच्यावेळी उमेदवाराने स्वतःचे प्रवेश प्रमाणपत्र आणणे सक्तीचे आहे. त्याशिवाय परीक्षेस प्रवेश दिला जाणार नाही.
- ३.३.१० परीक्षेस येतेवेळी स्वतःच्या ओळखीच्या पुराव्यासाठी स्वतःचे आधार कार्ड, निवडणूक आयोगाचे ओळखपत्र, पासपोर्ट, पॅनकार्ड किंवा फक्त स्मार्ट कार्ड प्रकारचे ड्रायडिंग लायसन्स यापैकी किमान कोणतेही एक ओळखपत्र व त्याची छायांकित प्रत सोबत आणणे अनिवार्य आहे.
- ३.३.११ परीक्षेच्या वेळी आयोगास सादर करण्यात येणा-या ओळखीच्या पुराव्याच्या प्रतींवर उमेदवाराने संबंधित समवेक्षकाच्या समक्ष स्वतःची स्वाक्षरी (Self-Attestation) करणे बंधनकारक आहे.
- ३.३.१२ परीक्षांसाठी निर्धारित केलेल्या वेळेपूर्वी संबंधित परीक्षा केंद्रावर उपस्थित राहणे आवश्यक आहे. विलंबाबाबत कोणत्याही कारणाचा आयोगाकडून विचार केला जाणार नाही व यासंबंधीची जबाबदारी संबंधित उमेदवाराची राहिल. तसेच परीक्षा झाल्यानंतर यासंबंधातील कोणत्याही प्रकारच्या अभिवेदनाचा आयोगाकडून विचार केला जाणार नाही.
- ३.३.१३ फक्त पेन, पेन्सिल, प्रवेश प्रमाणपत्र, ओळखीचा मूळ पुरावा व त्याची छायांकित प्रत अथवा प्रवेश प्रमाणपत्रावरील सूचनेनुसार आयोगाने परवानगी दिलेल्या साहित्यासह उमेदवाराला परीक्षा कक्षात प्रवेश देण्यात येईल.
- ३.३.१४ डिजिटल डायरी, पेजर, मायक्रोफोन, मोबाईल फोन, कॅमेरा अंतर्भूत असलेली कोणत्याही प्रकारची साधने, सिमकार्ड, ब्लू टूथ, दूरसंचार साधने म्हणून वापरण्यायोग्य कोणतीही वस्तू, इलेक्ट्रॉनिक उपकरणे, वहा, नोटस, परवानगी नसलेली पुस्तके, बॅग, परिगणक (Calculator) इत्यादी प्रकारची साधने/साहित्य परीक्षा केंद्राच्या परिसरात तसेच परीक्षा कक्षात आणण्यास, स्वतःजवळ बाळगण्यास, त्याचा वापर करण्यास अथवा त्याच्या वापरासाठी इतरांची मदत घेण्यास सक्त मनाई आहे. असे साहित्य आणल्यास त्याच्या सुरक्षिततेची जबाबदारी उमेदवाराची राहिल.
- ३.३.१५ आयोगाने परवानगी नाकारलेले कोणत्याही प्रकारचे अनधिकृत साधन/साहित्य परीक्षेच्यावेळी संबंधित उपकेंद्राच्या मुख्य प्रवेशद्वारावरच ठेवावे लागेल. अशा साधन/साहित्याच्या सुरक्षिततेची जबाबदारी संबंधित उमेदवाराची राहिल. यासंदर्भातील कोणत्याही प्रकारच्या नुकसानीस आयोग, जिल्हा प्रशासन किंवा शाळा/महाविद्यालय व्यवस्थापन जबाबदार राहणार नाही.
- ३.३.१६ आयोगाकडे केलेल्या अर्जास अनुसरून अर्जाच्या निकालाबाबत यथावकाश कळविण्यात येईल. निकाल अथवा परीक्षेच्या प्रवेशाबाबतची अंतरिम चौकशी अनावश्यक असल्याने आयोगाकडून त्याची दखल घेतली जाणार नाही.

३.३.१७. पारंपरिक स्वरूपाच्या परीक्षेसाठी विशेष सूचना :-

- (१) पत्र लिहिण्याचे अथवा अर्जदाराचे स्वतःचे नाव लिहावयाचे असते अशा प्रकरणी उदा. पत्रलेखनात पत्रलेखक म्हणून स्वतःचे अथवा इतर कोणतेही काल्पनिक नाव न लिहिता त्याऐवजी इंग्रजी माध्यम असल्यास "XYZ" लिहावे व मराठी माध्यम असल्यास "अबक" लिहावे. याऐवजी अन्य अक्षरे लिहिली गेल्यास अथवा इतर कोणतेही काल्पनिक नाव लिहिल्यास सदर कृत्य गैरप्रकार करण्याच्या उद्देशाने केले, असे समजण्यात येईल.
- (२) उत्तरपुस्तिकेवर स्वाक्षरी अथवा बैठक क्रमांक विहित ठिकाणाव्यतिरिक्त इतरत्र नमूद केला असेल, तसेच स्वतःचे नांव, सांकेतिक खुणा वा चित्र काढले असेल, अप्रस्तुत शब्द लिहिले असतील तर ते आक्षेपार्ह लिखाण समजण्यात येईल व अशा उमेदवारांची उमेदवारी रद्द करण्यात येईल.
- (३) उत्तरामध्ये मुददे प्रकर्षाने (highlight) दर्शविण्यासाठी मुदयांपूर्वी खुणा करणे, मुददा अधोरेखित करणे, अथवा अन्य कोणत्याही प्रकारे सांकेतिक खूण करून मुद्दा किंवा उत्तराचा काही भाग प्रकर्षाने दर्शविणे, याकरिता मनाई आहे.
- (४) उत्तरपुस्तिकेमध्ये प्रश्नाचे किंवा उपप्रश्नाचे "पूर्ण उत्तर खोडले असेल, रदद केले असेल, रेघ मारलेली असेल अशा ठिकाणी कोणतीही सही न करता स्वतः फुली मारून "रद्द केले" असे ठळक अक्षरात लिहावे. तथापि उत्तरामधील एखादा शब्द किंवा उत्तराचा भाग रदद केला असल्यास त्या ठिकाणी "रद्द केले" असे लिहिण्याची आवश्यकता नाही. तसेच अशा ठिकाणी समवेक्षक/पर्यवेक्षक यांची स्वाक्षरी घेण्याची आवश्यकता नाही.

३.४ विकलांग व्यक्तींना लेखनिक पुरविण्याबाबत :-

- ३.४.१ शासन परिपत्रक, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक न्यायाप्र-२०१४/प्र.क्र.१/अ.क्र.२, दिनांक १८ मार्च, २०१४ अन्वये शासनाने जारी केलेल्या आदेशानुसार दृष्टीहीन, अल्पदृष्टी, अस्थिव्यंग, सेरेब्रल पाल्सी आणि डिस्लेक्सियाने बाधित उमेदवार लिहिण्यासाठी सक्षम नसल्यास परीक्षा प्रयोजनार्थ त्यांच्या मागणीप्रमाणे लेखनिक व अन्य बाबीं संदर्भात व्यवस्था करण्यात येईल.
- ३.४.२ परीक्षेच्या वेळी लेखनिक उपलब्ध करून देण्याबाबत अर्जामध्ये सुस्पष्ट मागणी करणे आवश्यक आहे.
- ३.४.३ अर्जामध्ये मागणी केली नसल्यास व आयोगाची पूर्वपरवानगी घेतली नसल्यास ऐनवेळी लेखनिकाची मदत घेता येणार नाही.
- ३.४.४ लेखनिकाची व्यवस्था उमेदवाराकडून स्वतः केली जाणार आहे, की आयोगामार्फत लेखनिकाची व्यवस्था करावी लागणार आहे, याचा अर्जात सुस्पष्ट उल्लेख करावा.
- ३.४.५ शक्यतो उमेदवार व लेखनिक हे एकाच विद्या शाखेचे असावेत.
- ३.४.६ उमेदवार स्वतः लेखनिक उपलब्ध करून घेणार असल्यास त्याचे वय, शैक्षणिक अर्हता, परीक्षेतील गुण व अन्य बाबींसंदर्भात कोणतेही निर्बंध असणार नाहीत.
- ३.४.७ काही अपवादाला परीक्षेसाठी सुरु होण्याच्या ऐनवेळी लेखनिक बदलास मान्यता देण्याचे अधिकार केंद्रप्रमुखांना राहतील.
- ३.४.८ वेगवेगळ्या विषयांच्या पेपरसाठी मुख्यत्वेकरून भाषाविषयक परीक्षेसाठी वेगवेगळे लेखनिक वापरता येतील.
- ३.४.९ लेखनिकाची व्यवस्था त्या उमेदवाराने स्वतः केली असल्यास व ऐनवेळी सदर लेखनिक अनुपस्थित राहिल्यास त्याची जबाबदारी पूर्णतः उमेदवारावर राहिली.
- ३.४.१० लेखनिकास अल्पोपहार घ्यावयाचा असल्यास त्याने तो परीक्षेच्या अगोदर किंवा नंतर घ्यावा.
- ३.४.११ अतिरिक्त वेळ :-
 - (१) लेखी परीक्षा एक तासाची असल्यास त्यासाठी किमान २० मिनिटे अतिरिक्त वेळ देण्यात येईल.
 - (२) परीक्षेचा कालावधी एक तासापेक्षा अधिक असल्यास प्रत्येक तासाला २० मिनिटे याप्रमाणे अतिरिक्त वेळ देण्यात येईल.
 - (३) उमेदवार लेखनिक वापरत नसला तरी त्यास प्रत्येक तासाला अतिरिक्त २० मिनिटे वेळ देण्यात येईल.
- ३.४.१२ उमेदवाराने स्वतः लेखनिकाची व्यवस्था केल्यास त्याच्या मानधनाची व्यवस्था उमेदवारास करावी लागेल.
- ३.४.१३ लेखनिक आयोगामार्फत/जिल्हाधिकारी कार्यालयामार्फत पुरविण्यात आला असल्यास आयोगाने विहित केल्याप्रमाणे लेखनिकाचे मानधन संबंधित केंद्रप्रमुखांकडे परीक्षा सुरु होण्यापूर्वी जमा करणे आवश्यक राहिल. लेखनिकाने परीक्षा सुरु होण्याच्या वेळेपूर्वी एक तास अगोदर परीक्षा केंद्रावर उपस्थित राहून नियुक्ती-पत्र केंद्रप्रमुखांच्या स्वाधीन करावे.
- ३.४.१४ प्रवेश-प्रमाणपत्रावरील उमेदवारांना दिलेल्या सर्व सूचनांचे व आयोगाने परीक्षेच्या वेळी दिलेल्या सर्व सूचनांचे लेखनिकाने पालन करणे आवश्यक राहिल.
- ३.४.१५ लेखनिकाने स्वतः प्रश्नपत्रिका सोडवू नये, अथवा उमेदवारास कोणत्याही प्रकारे मार्गदर्शन वा सूचना करू नयेत. उमेदवाराकडून तोंडी सुचविण्यात येणारे उत्तर लेखनिकाने नमूद करणे एवढेच आवश्यक राहिल.
- ३.४.१६ लेखनिकाने परीक्षा कालावधीत प्रश्नोत्तराबाबत अथवा इतर कोणत्याही विषयी उमेदवाराशी चर्चा / गप्पा करू नयेत. तसेच, इतर लेखनिक / उमेदवार यांच्याशी बोलू नये.
- ३.४.१७ लेखनिकाने व उमेदवाराने आयोगाच्या सूचनांचे पालन न केल्यास त्यांच्याविरुद्ध प्रचलित कायदे / नियमानुसार कडक कारवाई करण्यात येईल.
- ३.४.१८ परीक्षेच्या वेळी लेखनिकाची व्यवस्था उमेदवार स्वतः करणार असल्यास, खालील माहितीसह अर्ज सादर केल्यापासून १५ दिवसांच्या अवधीत **सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग** यांच्या नांवे अर्जाच्या छायांकित प्रतीसह साध्या कागदावर स्वतंत्र अर्ज करणे आवश्यक आहे :-
 - (१) परीक्षेचे नांव
 - (२) नोंदणी क्रमांक
 - (३) उमेदवाराचे नांव
 - (४) लेखनिकाचे नांव
 - (५) लेखनिकाचा संपूर्ण पत्ता
 - (६) उमेदवाराची शैक्षणिक अर्हता
 - (७) लेखनिकाची शैक्षणिक अर्हता
 - (८) उमेदवार व लेखनिक एकाच विद्या शाखेचे आहेत काय याबाबतची माहिती.

३.५ उत्तरतालिका (Answer-key) :-

- ३.५.१ वस्तुनिष्ठ स्वरूपाच्या सर्व स्पर्धा परीक्षांची / प्रश्नपत्रिकांची उत्तरतालिका आयोगाच्या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात येईल.
- ३.५.२ उत्तरतालिकेसंदर्भात विहित कालावधीत प्राप्त होणा-या अभिवेदनाचा सर्वसाधारणपणे विचार करण्यात येईल व आवश्यकतेनुसार सुधारित उत्तरतालिका पुन्हा प्रसिद्ध करण्यात येईल.

३.६ उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन :-

- ३.६.१ वस्तुनिष्ठ स्वरूपाच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना, उत्तरपत्रिकेत नमूद केलेल्या योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच, प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरामागे एका प्रश्नाचे गुण एकूण गुणांमधून वजा करण्यात येतील.

- ३.६.२ राज्यसेवा पूर्व परीक्षेकरिता प्रश्नपत्रिका क्रमांक १ मधील प्रश्नांच्या प्रत्येक चुकीच्या उत्तरामागे व प्रश्नपत्रिका क्रमांक २ मधील Decision making and problem solving हा घटक वगळून उर्वरित प्रश्नांच्या प्रत्येक चुकीच्या उत्तरामागे एक तृतीयांश गुण एकूण गुणामधून वजा करण्यात येतील.
- ३.६.३ राज्य सेवा मुख्य परीक्षेकरिता प्रत्येक तीन चुकीच्या उत्तरामागे एका प्रश्नाचे गुण एकूण गुणामधून वजा करण्यात येतील.
- ३.६.४ चुकीच्या उत्तरामागे गुण वजा करण्याबाबतच्या तरतुदीसंदर्भात संबंधित परीक्षेच्या प्रवेश प्रमाणपत्रावरील तरतुदीचे अवलोकन करावे.

३.७ गुणांची सीमारेषा :-

- ३.७.१ संबंधित परीक्षेच्या परीक्षायोजनेनुसार गुणांची सीमारेषा (Cut off Line) निश्चित करण्यात येईल. सदर सीमारेषा निश्चित करताना गुणवत्ता राखण्याच्या दृष्टीने गुणांची किमान टक्केवारी राखण्यात येईल व सदर टक्केवारी प्रकरणपरत्वे आयोगाच्या धोरणानुसार राहिल.
- ३.७.२ आयोगाच्या धोरणानुसार संबंधित परीक्षेच्या गुणांची सीमारेषा (Cut Off Line) निकालानंतर आयोगाच्या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात येईल.
- ३.७.३ गुणांच्या सीमारेषे संदर्भात प्राप्त होणा-या कोणत्याही अभिवेदनाचा सर्वसाधारणपणे विचार करण्यात येणार नाही.

३.८ गुणांची पडताळणी करण्याबाबतची पद्धत :-

- ३.८.१ पूर्व परीक्षेकरिता गुणांची पडताळणी अथवा फेरतपासणी करण्याबाबतची निवेदने कोणत्याही परिस्थितीत विचारात घेण्यात येणार नाहीत.
- ३.८.२ पारंपरिक स्वरूपाच्या परीक्षा/उत्तरपुस्तिकेकरिता गुणांची पडताळणी करण्यात येते, फेरमुल्यांकन केले जात नाही.
- ३.८.३ निकाल जाहीर झाल्यानंतर प्रोफाईलमध्ये गुणपत्रक प्राप्त झाल्याच्या दिनांकापासून १० दिवसांच्या आत उमेदवाराने गुणांची पडताळणी करण्याकरिता अर्ज केल्यास त्याचा विचार केला जाईल. त्याकरिता उमेदवाराला ऑनलाईन पद्धतीने विहित नमुन्यात अर्ज करणे तसेच प्रत्येक विषयाला रुपये १२३/- अथवा त्या-त्यावेळच्या विहित दराप्रमाणे शुल्क भरणे आवश्यक आहे. याबाबतच्या सविस्तर सूचना आयोगाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात येतील.

३.९ मुलाखत :-

- ३.९.१ उमेदवार विशिष्ट पदावर नेमणूक होण्यास कितपत योग्य आहे आणि त्याची मानसिक कुवत किती आहे ते अजमावणे हा मुलाखतीचा उद्देश असतो.
- ३.९.२ मुलाखतीच्या वेळी विचाराण्यात येणा-या प्रश्नांमध्ये इतर प्रश्नांबरोबरच अर्ज केलेल्या पदाची कर्तव्ये व जबाबदा-या, उमेदवाराने ज्ञानाच्या ज्या विशिष्ट क्षेत्रातील विशेषज्ञता प्राप्त केली असेल त्या क्षेत्रातील अद्ययावत घडामोडी, ग्रामीण क्षेत्रांच्या स्थितीबाबत त्याला असलेली माहिती आणि ग्रामीण जनतेच्या समस्या यासंबंधीचे प्रश्न याचा समावेश असतो.
- ३.९.३ मुलाखत घेतलेल्या उमेदवारांना मुलाखतीनंतर शक्य तितक्या लवकर, त्यांची नियुक्तीसाठी शिफारस करण्यात आलेली आहे किंवा नाही ते कळविण्यात येईल व शिफारस झालेल्या उमेदवारांची नावे आयोगाच्या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात येतील.

३.१० प्रवास खर्च :-

- ३.१०.१ परीक्षेसाठी उपस्थित राहणा-या उमेदवारांना कोणत्याही प्रकारचा प्रवास खर्च देय नाही.
- ३.१०.२ मुलाखत/शारीरिक चाचणी/प्रमाणपत्र पडताळणीसाठी बोलाविण्यात आलेल्या उमेदवारांनी आयोगासमोर स्वखर्चाने हजर होणे आवश्यक आहे.
- ३.१०.३ व्यावसायिक अर्हता धारण करणा-या अथवा यापूर्वी कोणत्याही सेवेत नसलेल्या तसेच उत्पन्नाचे साधन नसलेल्या, म्हणजे बेरोजगार उमेदवारांना रेल्वेचे दुस-या वर्गाचे (सर्वसाधारण) भाडे आणि / किंवा रेल्वेची सोय नसलेल्या स्थानकांमधील प्रवासासाठी नेहमीचे बसभाडे (साध्या बसच्या भाड्याइतका) प्रवास खर्च देण्यात येतो. मात्र त्यांनी पुढील गोष्टींचे पालन करणे आवश्यक आहे :-
- (१) प्रवास केल्याचा पुरावा म्हणून रेल्वेचे / बसचे तिकीट, तिकीट क्रमांक किंवा रेल्वे पावतीसारखा इतर कोणताही लेखी पुरावा सादर करणे.
- (२) रेल्वेचे सर्वसाधारण द्वितीय वर्ग किंवा साध्या एसटी बसचे आरक्षण शुल्क अनुज्ञेय.
- (३) प्रवास खर्चाच्या प्रतिपूर्तीची मागणी करण्यासाठी मुलाखतीच्या दिवशी पुरविण्यात येणारा नमुना आणि मागणी केलेल्या रकमेसाठी पावती सादर करणे.
- (४) ज्या पदासाठी मुलाखत देण्याच्या उद्देशाने आला असेल त्या पदासाठी आवश्यक अर्हता, निकष असल्यास त्यानुसार, धारण करीत असल्याबद्दल सर्व मूल प्रमाणपत्रे सादर करणे.
- (५) रेल्वेतर्फे देण्यात येणा-या प्रवास सवलतीचा लाभ घेतला असल्यास वरील अटीच्या अधीन राहून (खर्च केलेल्या रकमेइतक्या) खर्चाची प्रतिपूर्ती केली जाईल.

३.११ समान गुण धारण करणा-या उमेदवारांची प्राधान्य क्रमवारी :-

- ३.११.१ अंतिम शिफारस यादी तयार करताना समान गुण धारण करणा-या पात्र उमेदवारांची प्राधान्य क्रमवारी (Ranking) आयोगाद्वारे खालील निकषानुसार निश्चित करण्यात येईल :-
- (१) अर्ज सादर करण्याच्या अंतिम दिनांकास धारण केलेली उच्च शैक्षणिक अर्हता व त्यामध्ये विद्यावाचस्पती (डॉक्टरेट), पारंपरिक विद्यापीठाची संशोधन पदव्युत्तर पदवी (एम.फिल.),दुरस्थ शिक्षणाद्वारे संशोधन पदव्युत्तर पदवी (एम.फिल.),पारंपरिक विद्यापीठाची पदव्युत्तर पदवी, दुरस्थ शिक्षणाद्वारे पदव्युत्तर पदवी या उतरत्या क्रमाने.
- (२) उच्च शैक्षणिक अर्हता प्राप्त केल्याचा दिनांक.
- (३) सेवाप्रवेश नियम/जाहिरात / अधिसूचनेमध्ये प्राधान्यशील अर्हता विहित केली असल्यास, ती अर्हता.
- (४) सेवाप्रवेश नियम/जाहिरात / अधिसूचनेमध्ये अनुभव विहित केला असल्यास, अर्ज स्वीकारण्याच्या अंतिम दिनांकास धारण करित असलेल्या विहित अनुभवाचा कालावधी.
- (५) सेवाप्रवेश नियम/जाहिरात/ अधिसूचनेमध्ये मागासवर्गीय उमेदवारांना प्राधान्य देण्याची तरतूद विहित केली असल्यास, मागासवर्गीय उमेदवार आणि त्यामध्ये अनुसूचित जमाती, अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती (अ), भटक्या जमाती(ब),विशेष मागास प्रवर्ग,भटक्या जमाती (क), भटक्या जमाती (ड), इतर मागास वर्ग या क्रमाने.
- (६) वय - वयाने ज्येष्ठ असलेल्यांचा क्रम वरती लागेल.
- (७) वरील निकष लागू नही उमेदवारांचा गुणवत्ताक्रम समान येत असल्यास अशा उमेदवारांचा गुणवत्ताक्रम त्यांच्या आडनावाच्या अद्याक्षरानुसार निश्चित करण्यात येईल.
- ३.११.२ याबाबत आयोगाचे त्या-त्यावेळचे धोरण व कार्यनियमावलीतील तरतुदी प्रभावी मानल्या जातील.

३.१२ शिफारस :-

- ३.१२.१ उमेदवार कोणत्या प्रवर्गाचा आहे अथवा उमेदवाराने कोणत्या आरक्षित पदाकरिता दावा केला आहे, याचा विचार न करता सर्व पात्र उमेदवारांचा अमागास (सर्वसाधारण) पदांसाठी प्रथम विचार करण्यात येईल.
- ३.१२.२ मागासवर्गीयांना देय असलेली कोणतीही सवलत घेणा-या मागासवर्गीय उमेदवारांचा खुल्या समांतर आरक्षित पदांवर विचार केला जाणार नाही.
- ३.१२.३ अमागास उमेदवाराकरिता विहित केलेले शुल्क सादर केले आहे व अमागास उमेदवाराकरिता विहित केलेल्या वयाच्या किंवा इतर अटीची पूर्तता करित आहे, अशा उमेदवाराचाच अमागास (सर्वसाधारण) पदावरील निवडीकरिता विचार करण्यात येईल.
- ३.१२.४ विशिष्ट प्रवर्गासाठी आरक्षित असलेल्या पदाकरिता त्याच प्रवर्गातील उमेदवाराचा विचार करण्यात येईल. तथापि, त्याकरिता उमेदवारांनी त्यांच्या दाव्याच्या पुष्ट्यर्थ सक्षम प्राधिकाऱ्यांनी दिलेले व विहित नमुन्यातील प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.
- ३.१२.५ परीक्षेच्या कोणत्याही टप्प्यावर मागासवर्गीयांना देय असलेली वय, परीक्षा शुल्क तसेच इतर पात्रता विषयक अटी / निकषांसंदर्भात कोणतीही सवलत घेतली असल्यास अशा उमेदवाराची अमागास (सर्वसाधारण)पदावर शिफारस करण्यात येणार नाही.
- ३.१२.६ मागासवर्गीय तसेच विकलांग व्यक्ती, महिला, माजी सैनिक, खेळाडू यांच्याकरिता असलेल्या आरक्षणाच्या अधीन राहून, तसेच विविध पदांसाठी उमेदवारांनी दिलेले पसंतीक्रम विचारात घेऊन (लागू असेल तेथे) अंतिम निकालातील गुणवत्ताक्रमाप्रमाणे भरावयाच्या पदसंख्येइतक्या उपलब्ध जागांवर उमेदवारांची नियुक्ती करण्यासाठी शासनाकडे शिफारस करण्यात येईल.
- ३.१२.७ अंतिम निकालाआधारे उपलब्ध पदांच्या संख्येइतक्या उमेदवारांचीच निवड केली जाईल.त्यामध्ये मागाहून वाढ केली जाणार नाही.
- ३.१२.८ शिफारस केलेल्या उमेदवारांची यादी आयोगाच्या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात येईल.

३.१३ प्रतीक्षा यादी-

प्रतीक्षा यादीबाबत आयोगाने वेळोवेळी ठरविलेले धोरण लागू राहिल.

३.१४ गुणपत्रिका :-

- ३.१४.१ परीक्षा-योजनेनुसार ज्या परीक्षेकरिता उमेदवारांना गुण कळविले जातात, त्या परीक्षेकरिता सर्व विषयांना उपस्थित असलेल्या परंतु लेखी परीक्षेच्या निकालाच्या आधारे मुलाखतीसाठी अथवा शारीरिक चाचणीसाठी पात्र न ठरलेल्या उमेदवारांना गुणपत्रिका लेखी परीक्षेच्या निकालानंतर आयोगाच्या <https://mahampsc.mahaonline.gov.in> या संकेतस्थळाद्वारे उमेदवारांच्या प्रोफाईलमध्ये उपलब्ध करून देण्यात येईल.
- ३.१४.२ अंतिम निकाल जाहीर झाल्यानंतर मुलाखतीस अथवा शारीरिक चाचणीस उपस्थित असलेल्या व मुलाखत अथवा शारीरिक चाचणी झालेल्या प्रत्येक उमेदवारास त्याचे विषयवार व मुलाखतीचे गुण, तसेच शारीरिक चाचणीचे गुण (लागू असेल तेथे) दर्शविणारी गुणपत्रिका <https://mahampsc.mahaonline.gov.in> या संकेतस्थळावरील उमेदवारांच्या प्रोफाईलमध्ये उपलब्ध करून देण्यात येईल.

४. आरक्षण :-

४.१ मागासवर्गाचे आरक्षण :-

- ४.१.१ मागासवर्गाचे आरक्षण महाराष्ट्र राज्य लोकसेवा (अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, निरधिसूचित जमाती (विमुक्त जाती), भटक्या जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग आणि इतर मागासवर्ग यांच्यासाठी आरक्षण) अधिनियम, २००१ आणि तद्नंतर शासनाने यासंदर्भात वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार राहिल.
- ४.१.२ वि.जा.(अ),भ.ज.(ब),वि.मा.प्र.,भ.ज.(क),भ.ज.(ड) तसेच इ.मा.व. या मागासवर्गासाठीच्या आरक्षणाबाबतच्या तरतुदी शासन निर्णय,सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.व्हीजेएनटी-२०१४/ प्र.क्र.११८/ व्हीजेएनटी-१ दिनांक ३१ जुलै, २०१४ आणि तद्नंतर शासनाने यासंदर्भात वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार राहिल.
- ४.१.३ जातीच्या दाव्याच्या पुष्ट्यर्थ महाराष्ट्र अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागासवर्ग (जातीचे प्रमाणपत्र देण्याचे व त्यांच्या पडताळणीचे विनियमन) अधिनियम-२००० मधील तरतुदीनुसार सक्षम प्राधिका-याकडून प्रदान करण्यात आलेले जातीचे प्रमाणपत्र ग्राह्य धरण्यात येईल.
- ४.१.४ शासन निर्णय, आदिवासी विकास विभाग, क्र.एसटीसी -१६९६/प्र.क्र.३४/का-१०,दिनांक ७ मार्च,१९९६ आणि तद्नंतर शासनाने यासंदर्भात वेळोवेळी आदेश काढून विहित केलेल्या नमुन्यात अनुसूचित जमातीच्या उमेदवारांनी जातीचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल.
- ४.१.५ शासन निर्णय, सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक सीबीसी-१०/२००१/प्र.क्र.१२०/मावक-५, दिनांक १ नोव्हेंबर,२००१, शासन परिपत्रक,सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक सीबीसी-१०/२००६ / प्र.क्र. १५/मावक-५,दिनांक ३० जून,२००६ आणि तद्नंतर शासनाने यासंदर्भात वेळोवेळी आदेश काढून विहित केलेल्या नमुन्यात अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्गीय तसेच विशेष मागास प्रवर्ग प्रवर्गातील उमेदवारांनी जातीचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल.
- ४.१.६ **मागासवर्गीय** महिला उमेदवारांच्या बाबतीत शासन पत्र, सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक सीबीसी-१०/२००४/प्र.क्र.६८७/मावक-५,दिनांक २९ ऑक्टोबर,२००४ मधील आदेशानुसार निर्गमित करण्यात आलेली विवाहापूर्वीचे नांव अंतर्भूत असलेली क्रिमी लेअर मध्ये मोडत नसल्याबाबतची प्रमाणपत्रे ग्राह्य धरण्यात येतील.
- ४.१.७ शासन निर्णय, आदिवासी विकास विभाग, क्र.एसटीसी - १६९६ / प्र. क्र. ३४ / का - १० , दिनांक ७ मार्च, १९९६ नुसार अनुसूचित जमाती प्रवर्गातील उमेदवारांना तसेच, शासन निर्णय, सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग,क्र. बीसीसी-१०/२००१/ प्र.क्र.१२०/मावक-५, दिनांक १ नोव्हेंबर,२००१ नुसार अनुसूचित जाती,विमुक्त जाती,भटक्या जमाती,इतर मागास प्रवर्ग व विशेष मागास प्रवर्गातील उमेदवारांना जातीचे प्रमाणपत्र निर्गमित करण्यासाठी, तसेच ज्या जातींना उन्नत व प्रगत गटात मोडत नसल्याचे प्रमाणपत्र सादर करावे लागते,असे प्रमाणपत्र निर्गमित करण्यासाठी खाली नमूद केलेल्या अधिका-यांना सक्षम प्राधिकारी म्हणून घोषित करण्यात आले आहे :-
(एक) संबंधित उपविभागीय अधिकारी (महसूल) (दोन) उपजिल्हाधिकारी किंवा (तीन) जिल्हाधिकारी
उपरोक्त सक्षम प्राधिका-यांनी जातीच्या प्रमाणपत्रावर अन्य कोणताही शिक्का न मारता उपविभागीय अधिकारी (महसूल), उपजिल्हाधिकारी किंवा जिल्हाधिकारी असा शिक्का मारून जातीचे प्रमाणपत्र निर्गमित केले असणे आवश्यक आहे. अन्य कोणत्याही प्रकारे निर्गमित केलेले प्रमाणपत्र वैध समजले जाणार नाही.

- ४.१.८ शासन परिपत्रक,समाजकल्याण,सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग, क्रमांक सीबीसी -१०९६/प्र.क्र.४८/मावक-५,दिनांक १३ सप्टेंबर,१९९६ नुसार तालुका दंडाधिकारी यांनी दिनांक ३ जून,१९९६पूर्वी प्रदान केलेले जातीविषयक प्रमाणपत्र ग्राह्य धरण्यात येईल.
- ४.१.९ शासन परिपत्रक, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग, क्रमांक सीबीसी- १०९४/प्र.क्र.८६/मावक-५, दिनांक २२ नोव्हेंबर,१९९५ तसेच शासनपत्र सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक सीबीसी - १० / २००६/प्र.क्र.१६२/मावक -५,दिनांक १८ एप्रिल,२००६ मधील आदेशानुसार ज्या व्यक्तींच्या नांवे जातीचे प्रमाणपत्र असेल ती व्यक्ती व त्या व्यक्तीचे कुटुंब क्रिमी लेअर मध्ये मोडत नसल्याचे व धारकाच्या नांवाने सर्वसाधारण रहिवास प्रमाणपत्रात प्रमाणित करणे आवश्यक आहे.
- ४.१.१० महाराष्ट्राचे सर्वसाधारण रहिवासी असलेल्या स्थलांतरित मागासवर्गीय उमेदवारांच्या बाबतीत शासन निर्णय समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग क्रमांक सीबीसी-१०८५/२६३०४/[२१९९]/बीसीडब्ल्यू-५, दिनांक ६ ऑक्टोबर,१९८६ मधील आदेशानुसार निर्गमित करण्यात आलेली प्रमाणपत्रे ग्राह्य धरण्यात येतील.
- ४.१.११ जातीच्या दाखल्यामध्ये पुढील बाबी स्पष्टपणे नमूद असणे आवश्यक आहे :-
- (१) जात स्पष्टपणे लिहिलेली असावी, ती संक्षेपात्मक असू नये.
- (२) जातीचे वर्गीकरण जसे अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग, तसेच इतर मागासवर्ग स्पष्टपणे नमूद करावे.
- (३) जातीचे प्रमाणपत्र विहित नमुन्यात असावे.
- (४) प्रमाणपत्रामध्ये ज्या शासकीय आदेशान्वये ती जात मागासवर्गीयांच्या यादीत समाविष्ट करण्यात आली असेल, त्या आदेशाचा क्रमांक व दिनांक नमूद असावा आणि ती व्यक्ती सक्षम प्राधिका-याच्या कार्यक्षेत्रात सर्वसाधारण रहिवासी असल्याचा स्पष्ट उल्लेख असावा.
- ४.१.१२ मागासवर्गीय उमेदवारांनी ते महाराष्ट्र राज्याचे अधिवासी असल्याचे प्रमाणपत्र स्वतःच्याच नावांने सादर करणे आवश्यक आहे.
- ४.१.१३ जातीच्या प्रमाणपत्रात उमेदवार आणि त्यांचे कुटुंबीय महाराष्ट्र राज्यात सर्वसाधारण वास्तव्य [Ordinarily Reside(s)] असल्याची तरतूद करण्यात आली असेल तर अशा प्रकरणी महाराष्ट्र राज्याचे अधिवासी असल्याबाबतचा दाखला सादर करणे उमेदवारांस सर्वसाधारणपणे बंधनकारक राहणार नाही. सर्वसाधारण रहिवासी या संज्ञेला भारतीय लोकप्रनिधित्व कायदा, १९५० च्या कलम २० नुसार जो अर्थ आहे तोच अर्थ असेल.
- ४.१.१४ मागासवर्गातील असल्याचा दावा सांगणा-या उमेदवारांच्या बाबतीत विहित नमुन्यातील आवश्यक त्या प्रमाणपत्रांच्या प्रती (आवश्यक प्रमाणपत्राचे नमुने सोबतच्या परिशिष्टांमध्ये दिले आहेत) सादर करणे आवश्यक राहिल.
- ४.१.१५ विमुक्त जाती (अ), भटक्या जमाती(ब), विशेष मागास प्रवर्ग, भटक्या जमाती (क), भटक्या जमाती (ड) तसेच इतर मागासवर्ग प्रवर्गाचा दावा करणा-या उमेदवारांनी समाजातील उन्नत व प्रगत गटामध्ये मोडत नाहीत असे अर्जांमध्ये स्पष्टपणे नमूद करणे व त्याबाबतच्या प्रमाणपत्राच्या प्रती सादर करणे आवश्यक आहे. असे न केल्यास आणि विहित प्रमाणपत्राच्या प्रती सादर न केल्यास अशा उमेदवारांचा संबंधित मागास प्रवर्गाचा दावा ग्राह्य धरला जाणार नाही.
- ४.१.१६ उन्नत व प्रगत गटामध्ये मोडणा-या विमुक्त जाती (अ), भटक्या जमाती (ब), विशेष मागास प्रवर्ग, भटक्या जमाती (क), भटक्या जमाती (ड), तसेच इतर मागास प्रवर्ग मधील उमेदवारांनी अमागास उमेदवारांप्रमाणे संपूर्ण परीक्षा शुल्क भरणे आवश्यक आहे अन्यथा अशा उमेदवारांना खुल्या गटातील समजण्यात येईल. तसेच ते वयोमर्यादेतील सवलतीसह कोणत्याही सवलतीस पात्र समजले जाणार नाहीत.

४.२ महिलांसाठीचे आरक्षण :-

- ४.२.१ महिलांसाठी असलेले आरक्षण शासन निर्णय, महिला व बालविकास विभाग, क्रमांक ८२/२००१/मसेआ-२०००/प्र.क्र.४१५/का-२,दिनांक २५ मे,२००१ आणि तदनंतर शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार राहिल.
- ४.२.२ महिलांच्या आरक्षित पदांच्या लाभाकरिता उमेदवार महाराष्ट्र राज्याचा सर्वसाधारणपणे रहिवासी असावा.
- ४.२.३ महिलांचे आरक्षण हे त्या त्या प्रवर्गासाठी समांतर आरक्षण राहिल. तथापि भरतीच्या वर्षात मागासवर्गीय महिलांकरिता आरक्षित पदांसाठी त्या त्या प्रवर्गातील महिला उमेदवार उपलब्ध झाल्या नाहीत, तर सादर आरक्षण इतरत्र अदलाबदल न करता त्या-त्या प्रवर्गातील पुरुष उमेदवारांमार्फत भरण्यात येईल.
- ४.२.४ अमागास महिलांसाठी आरक्षित असलेल्या पदावर नियुक्तीकरिता त्या संवर्गातील योग्य महिला उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास त्या जागा केवळ खुल्या प्रवर्गातील उमेदवारांमधून गुणवत्तेनुसार भरण्यात येतील.
- ४.२.५ अमागास महिला उमेदवारांपैकी उन्नत आणि प्रगत व्यक्ती / कुटुंबातील (क्रीमी लेअर) महिला सदस्यांना महिलांसाठी असलेले ३० टक्के आरक्षण अनुज्ञेय राहणार नाही. तसेच मागासवर्गीय प्रवर्गातील इतर मागासवर्ग, भटक्या जमाती (क) आणि भटक्या जमाती (ड) या प्रवर्गातील उन्नत आणि प्रगत व्यक्ती / कुटुंबातील महिला सदस्यांना महिलांचे ३० टक्के आरक्षण अनुज्ञेय राहणार नाही.
- ४.२.६ अमागास महिलांसाठी असलेल्या आरक्षणाचा लाभ घेऊ इच्छिणा-या अमागास महिला उमेदवारांनी अर्जांमध्ये न चुकता महाराष्ट्राचे अधिवासी (Domiciled) असल्याबाबत तसेच नॉन-क्रिमीलेअर मध्ये मोडत असल्याबाबत स्पष्टपणे दावा करणे आवश्यक आहे.
- ४.२.७ अमागास महिला उमेदवारांकरिता उन्नत अथवा प्रगत व्यक्ती/गट(क्रिमी लेअर) यामध्ये मोडत नसल्याबाबतचा प्रमाणपत्राचा नमुना सोबतच्या परिशिष्टामध्ये (परिशिष्ट-पाच) दिलेला आहे.
- ४.२.८ अमागास/खुल्या प्रवर्गातील महिलांकरिता आरक्षित असलेल्या पदांसाठी दावा करणा-या अराखीव/खुल्या प्रवर्गातील महिला उमेदवारांनी आयोगातर्फे जाहिरात ज्या वित्तीय वर्षात (एप्रिल ते मार्च) दिलेली असेल त्या वर्षाचे लगतपूर्वीच्या वित्तीय वर्षातील, क्रिमीलेअर मध्ये मोडत नसल्याबाबतचे सक्षम प्राधिका-याने प्रदान केलेले 'खुल्या प्रवर्गातील महिलांकरिताचे' नॉन क्रिमीलेअर (NCL) प्रमाणपत्र मुलाखतीच्या/प्रमाणपत्र पडताळणीच्यावेळी सादर करणे आवश्यक आहे. त्यापूर्वीचे प्रमाणपत्र आयोगाकडून ग्राह्य धरण्यात येणार नाही.
- ४.२.९ अन्य मागासवर्गातील उमेदवारांसाठी विहित करण्यात आलेले नॉन-क्रिमीलेअर प्रमाणपत्र अमागास/खुल्या महिलांसाठी आरक्षित असलेल्या पदाकरिता ग्राह्य धरले जाणार नाही.
- ४.२.१० शासन परिपत्रक, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.सीबीसी-२०१३/प्र.क्र.१८२/विजाभज-१, दिनांक १७ ऑगस्ट, २०१३ अन्वये जारी करण्यात आलेल्या आदेशानुसार उन्नत व प्रगत व्यक्ती/गट यामध्ये मोडत नसल्याचे नॉन क्रिमीलेअर प्रमाणपत्राच्या वैधतेचा कालावधी विचारात घेण्यात येईल.

४.२.११ शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग, क्रमांक सी.बी.सी.-१०९८/प्र.क्र.१५१/मावक-५, दिनांक ७ मे, १९९९ अन्वये शासनाने आंतरजातीय विवाह केलेल्यांना मिळणा-या मागासवर्गाच्या सवलती/फायदे रद्द केले आहेत. त्यानुसार आंतरजातीय विवाह केलेल्या उमेदवारांनी अर्ज सादर करताना आवश्यक ती दक्षता घ्यावी.

४.३ विकलांग व्यक्तींसाठीचे आरक्षण :-

४.३.१ विकलांग व्यक्ती (समान संधी, हक्कांचे संरक्षण व संपूर्ण सहभाग) अधिनियम,१९९५ च्या कलम २ मध्ये नमूद केल्यानुसार विकलांग व्यक्तींची व्याख्या खालीलप्रमाणे आहे :-

- (१) **Blindness** : Refers to a condition where a person suffers from any of the following conditions, namely:-
(One) Total absence of sight; or
(Two) visual acuity not exceeding 6/60 or 20/200 (snellen) in the better eye with correcting lenses; or
(Three) limitation of the field of vision subtending an angle of 20 degree or worse.
- (२) **Low vision** : Means a person with impairment of visual functioning even after treatment or standard refractive correction but who uses or is potentially capable of using vision for the planning or execution of a task with appropriate assistive device.
- (३) **Hearing impairment** : Means loss of sixty decibels or more in the better ear in the conversational range of frequencies.
- (४) **Locomotor disability** : Means disability of the bones, joints or muscles leading to substantial restriction of the movement of the limbs or any form of cerebral palsy.
- (५) **Cerebral palsy** : Means a group of non-progressive conditions of a person characterised by abnormal motor control posture resulting from brain insult or injuries occurring in the pre-natal,peri-natal or infant period of development.
- (६) All the cases of Orhopaedically handicapped persons would be covered under the category of "Locomotor disability" or "Cerebral palsy".

४.३.२ विकलांग व्यक्तींसाठी असलेल्या आरक्षणाचा व वयोमर्यादेतील सवलतीचा लाभ मिळविण्यासाठी विकलांगत्वाचे प्रमाण किमान ४०% असणे आवश्यक आहे.

४.३.३ फक्त कायम स्वरूपाचे विकलांगत्व असलेल्या उमेदवारांनाच विकलांग व्यक्तींसाठी असलेल्या आरक्षणाचे व वयोमर्यादेतील सवलतीचे फायदे देय असतील. तात्पुरत्या स्वरूपातील विकलांगत्वाचे प्रमाणपत्र असलेल्या उमेदवारांना विकलांग व्यक्तींसाठी असलेले कोणतेही फायदे देय नाहीत.

४.३.४ संबंधित पदाला विकलांग वर्गवारी लागू करण्याबाबत शासनाने जारी केलेल्या शासन आदेशातील विकलांग व्यक्तींच्या वर्गवारीनुसार प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे. सदर विकलांग व्यक्तींसाठी असलेले आरक्षण सर्वसाधारणपणे खालीलप्रमाणे आहेत :-

- (१) B = Blind (२) PS = Partially sighted (३) LV = Low vision (४) PD = Partially deaf (५) OA = One arm affected
(६) BL = Both legs affected (७) OL = One leg affected (८) BA = Both arms affected (९) BLA = Both arms and legs affected (१०) D = Total deaf

उपरोक्त विकलांग वर्गवारीनुसार विहित नमुन्यातील प्रमाणपत्र मुलाखतीच्या अथवा प्रमाणपत्र पडताळणीच्यावेळी सादर करणा-या उमेदवारांचाच विचार करण्यात येईल.

४.३.५ शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक अपंग १००३/प्र.क्र.१२७/२००३/१६-अ, दिनांक ६ मे, २००४ मधील आदेशानुसार उमेदवार ज्या जिल्ह्यातील सर्वसाधारण रहिवासी असेल त्या जिल्ह्यातील शासकीय रुग्णालयातील राज्य शासनाने प्राधिकृत केलेल्या संबंधित विषयातील वैद्यकीय तज्ञांच्या मंडळाचे अपंगत्वाचे विहित नमुन्यातील प्रमाणपत्र आधारभूत धरण्यात येईल.

४.३.६ सर्वसाधारण रहिवासी या संज्ञेला भारतीय लोकप्रतिष्ठित्व कायदा, १९५० च्या कलम २० नुसार जो अर्थ आहे तोच अर्थ असेल.

४.३.७ विकलांग व्यक्तींसाठी आरक्षित पदावर नियुक्तीकरिता संबंधित व्यक्तीने त्या पदासाठी असलेली विहित अर्हता धारण करणे आवश्यक आहे. तसेच, त्या पदावर काम करण्यास तो सक्षम असला पाहिजे. सदर विकलांग उमेदवार संबंधित पदावर नियुक्तीसाठी सक्षम आहे किंवा कसे याची तपासणी नियुक्तीपूर्वी वैद्यकीय मंडळाकडून शासनमार्फत करून घेण्यात येईल.

४.३.८ शासन परिपत्रक, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक अपंग-२००७ / प्र.क्र.६१ / सुधार-३, दिनांक २० एप्रिल, २००७, शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक न्याय-२००७ / स.न्या / प्र.क्र.१०३ (भाग-३) / १६-अ, दिनांक १९ ऑक्टोबर, २००७ तसेच शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक अपंग -१००९/प्र.क्र.२७६/०९/१६-अ, दिनांक १९ मार्च, २०१० अन्वये विहित करण्यात आलेल्या कार्यपद्धतीनुसार विकलांग व्यक्तींसाठी आरक्षित असलेल्या पदावर सरळसेवेने निवड करताना उमेदवार कोणत्या सामाजिक प्रवर्गातील आहे, याचा विचार न करता विकलांग गुणवत्तानुसार प्रथम त्याची निवड करण्यात येईल व निवड केल्यानंतर सदर उमेदवार ज्या सामाजिक प्रवर्गातील असेल, त्या सामाजिक प्रवर्गात उमेदवारास सामावून घेण्यात येईल.

४.३.९ केंद्र शासनाने ऑफीस मेमोरॅन्डम, कार्मिक व प्रशिक्षण विभाग, क्रमांक ३३६०३५/३/२००४-ईएसटीटी(आरईएस), दिनांक २९ डिसेंबर, २००५ अन्वये जारी केलेल्या मार्गदर्शक तत्वानुसार विकलांग व्यक्तींसाठी आरक्षित पदे भरण्याबाबतची कार्यवाही करण्यात येईल.

४.४ माजी सैनिकांचे आरक्षण :-

४.४.१ माजी सैनिक, आणीबाणी व अल्पसेवा राजादिष्ट अधिका-यांना नागरी सेवेतील राजपत्रित गट - अ व गट - ब मधील पदावर नियुक्ती देताना वयोमर्यादेत सवलत देण्यात येते. या वयोमर्यादेच्या सवलतीच्या प्रयोजनार्थ खाली नमूद केलेल्या माजी सैनिकांच्या सुधारित व्याख्येनुसार माजी सैनिक गणल्या जाणा-या उमेदवारांचाच विचार केला जाईल :-

An " Ex-Serviceman " means a person, who has served in any rank (whether as combatant or as non - combatant) in the Regular Army, Navy and Air Force of the Indian Union but does not include a person who has served in the Defence Security Corps, the General Reserve Engineering Force, the Lok Sahayak Sena and the Para-Military Forces, and

- (i) who has retired from such service after earning his / her pension; or
- (ii) who has been released from such service on medical grounds attributable to military service or circumstances beyond his control and awarded medical or other disability pension; or
- (iii) who has been released otherwise than on his own request from such service as a result of reduction in establishment; or

(iv) who has been released from such service after completing the specific period of engagement otherwise than at his own request or by way of dismissal or discharge on account of misconduct or inefficiency and has been given a gratuity and includes personnel of the Territorial Army of the following categories, namely :-

- (i) pension holders for continuous embodies services;
- (ii) persons with disability attributable to military service; and
- (iii) gallantry award winners.

Provided that any person who has been released prior to 1st July, 1987 :-

- (a) at his own request after completing 5 years' service in the Armed Forces of the Union; or
- (b) after serving for a continuous period of six months after attestation otherwise than at his own request or by way of dismissal or discharge on account of misconduct or inefficiency or has been transferred to the reserve pending such release; shall also deemed to be an ex-servicemen for the purpose for this clause.

Explanation-(1)The persons serving in the Armed Forces of the Union who on retirement from service, would come under the category of " Ex-Servicemen", may be permitted to apply for re-employment one year before the completion of the specified terms of engagement & avail themselves of all concession available to ex-servicemen but shall not be permitted to leave the uniform until they complete the specified terms of engagement in Armed Forces of the Union.

(2) The Armed forces personnel retired / released at their own request but having earned their pension will be included in the term" Ex-Servicemen " defined for the purpose of reservation in posts in Government.

- ४.४.२ शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक आरटीए - १०९० / ६२ / प्र.क्र.२२२ / ९१ / २८, दिनांक ३० डिसेंबर, १९९१ नुसार माजी सैनिकांनी लष्करातील सेवेनंतर नागरी सेवेतील पदावर नियुक्तीसाठी देण्यात येणा-या सवलतीचा एकदा फायदा घेऊन त्यांची नागरी सेवेतील पदावर नेमणूक झाली असल्यास पुन्हा त्यांना नागरी सेवेतील पदासाठी माजी सैनिक म्हणून दुस-यांदा सवलतीचा फायदा घेता येणार नाही. परंतु ज्या माजी सैनिकांना खाजगी कंपनी / स्वायत्त संस्था / सार्वजनिक उपक्रम / शासकीय सेवा यामध्ये रोजंदारी कंत्राट पद्धती / तात्पुरत्या तदर्थ स्वरूपाच्या नेमणूका मिळाल्या असतील आणि त्यांना सेवेतून कोणत्याही क्षणी काढून टाकण्याची शक्यता असेल, अशा प्रकरणात हे आदेश लागू राहणार नाहीत.
- ४.४.३ माजी सैनिकांना असलेल्या वयोमर्यादेतील सवलतीच्या प्रयोजनार्थ उमेदवारांनी सोबतच्या परिशिष्टामध्ये दिलेल्या नमुन्यात सक्षम प्राधिका-यांनी (लागू असेल त्याप्रमाणे) प्रदान केलेले प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.
- ४.४.४ माजी सैनिकांसाठी आरक्षित असलेल्या पदावर शिफारशीसाठी पात्र उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास त्यांच्यासाठी आरक्षित असलेली पदे त्या-त्या प्रवर्गातील गुणवत्ताक्रमानुसार अर्हताप्राप्त उमेदवारांमधून भरण्यात येतील.

४.५ खेळाडूंच्या आरक्षणाबाबतच्या तरतुदी :-

४.५.१ अत्युच्च गुणवत्ताधारक खेळाडूंचे आरक्षण शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग क्रमांक: राक्रीधो-२००२/प्र.क्र.६८/क्रीयुसे-२, दिनांक १ जुलै, २०१६ तसेच शासन शुध्दीपत्रक क्रमांक:राक्रीधो-२००२/प्र.क्र.६८/क्रीयुसे-२, दिनांक १८ ऑगस्ट, २०१६ आणि यासंदर्भात शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार राहिल.

४.५.२ **क्रीडाविषयक अर्हता:-** खेळाडूंसाठी आरक्षित पदांवर नियुक्ती देण्यासाठी खेळाडूने क्रीडाविषयक क्षेत्रात खालीलप्रमाणे कामगिरी केलेली असावी:-

अ. क्र.	क्रीडाविषयक अर्हता	खेळविषयक पात्रता	
		(अ) वैयक्तिक स्पर्धा	(ब) सांघिक स्पर्धा
४.५.२.१ गट-अ साठी पात्र क्रीडा स्पर्धा			
१	अधिकृत आंतरराष्ट्रीय वरीष्ठ गट क्रीडा स्पर्धा	महाराष्ट्राच्या खेळाडूने भारताचे प्रतिनिधीत्व करताना प्रथम, द्वितीय अथवा तृतीय स्थान/ सुवर्ण रौप्य किंवा कांस्य पदक मिळवणे आवश्यक	महाराष्ट्राच्या खेळाडूचा समावेश असलेल्या भारतीय संघाने प्रथम, द्वितीय, अथवा तृतीय स्थान/ सुवर्ण, रौप्य किंवा कांस्य पदक
	(१) ऑलिम्पिक क्रीडा स्पर्धा	(क) अधिकृत आंतरराष्ट्रीय वरीष्ठ गट क्रीडा स्पर्धा जागतिक आंतरविद्यापीठ क्रीडा स्पर्धा व आंतरराष्ट्रीय शालेय महासंघाद्वारा आयोजित जागतिक शालेय क्रीडा स्पर्धा या स्पर्धांमधील ऑलिम्पिक क्रीडा स्पर्धांना ऑलिम्पिक क्रीडा स्पर्धा, एशियन गेम्स, कॉमनवेल्थ गेम्स या स्पर्धांचा समावेश असलेले खेळ व बुध्दीबळ तसेच कबड्डी व खो-खो हे देशी खेळच खेळाडू आरक्षणासाठी पात्र राहतील.	
	(२) एशियन गेम्स		
	(३) जागतिक क्रीडा स्पर्धा		
	(४) एशियन चॅम्पियनशीप		
	(५) कॉमनवेल्थ गेम्स		
	(६) कॉमनवेल्थ चॅम्पियनशीप		
	(७) युथ ऑलिम्पिक		
	(८) प्रॅडमास्टर (बुध्दिबळ)		
२	पॅरा ऑलिम्पिक आंतरराष्ट्रीय स्पर्धा		
	(१) पॅरा ऑलिम्पिक गेम्स		
	(२) पॅरा एशियन गेम्स		
	(३) वर्ल्ड पॅरा ऑलिम्पिक गेम्स		
३	जागतिक आंतरविद्यापीठ क्रीडा स्पर्धा		
	जागतिक आंतरविद्यापीठ बोर्डांनी आयोजित केलेले खेळ		
४	आंतरराष्ट्रीय शालेय महासंघाद्वारा आयोजित जागतिक शालेय क्रीडा स्पर्धा		

	आंतरराष्ट्रीय शालेय महासंघाद्वारा आयोजित केलेले खेळ	
५	ग्रॅंडमास्टर किताब	

४.५.२.२. गट-ब साठी पात्र क्रीडा स्पर्धा			
		(अ) वैयक्तिक स्पर्धा	(ब) सांघिक स्पर्धा
१	गट-अ पदाकरीता विहीत केलेली खेळ विषयक अर्हता धारण करणारा खेळाडू अथवा	महाराष्ट्राच्या खेळाडूने भारताचे प्रतिनिधित्व करताना/ महाराष्ट्राचे/ विद्यापीठाचे प्रतिनिधित्व करताना प्रथम, द्वितीय अथवा तृतीय स्थान/ सुवर्ण, रौप्य किंवा कांस्य पदक मिळविणे आवश्यक अथवा आंतरराष्ट्रीय मास्टर किताब मिळविणे आवश्यक	महाराष्ट्राच्या खेळाडूचा समावेश असलेल्या भारतीय संघाने/ महाराष्ट्राच्या/विद्यापीठाचे संघाने प्रथम, द्वितीय अथवा तृतीय स्थान/ सुवर्ण, रौप्य किंवा कांस्य पदक मिळविणे आवश्यक /ऑलिम्पिक क्रीडा स्पर्धेत सहभाग
२	अधिकृत आंतरराष्ट्रीय कनिष्ठ गट क्रीडा स्पर्धा	(क) अधिकृत आंतरराष्ट्रीय कनिष्ठ गट क्रीडा स्पर्धा, राष्ट्रीय क्रीडा स्पर्धा वरिष्ठ गट, राष्ट्रीय शालेय क्रीडा स्पर्धा, राष्ट्रीय ग्रामीण व महिला क्रीडा स्पर्धा, अखिल भारतीय आंतरविद्यापीठ क्रीडा स्पर्धा या स्पर्धांमधील ऑलिम्पिक क्रीडा स्पर्धा, एशियन गेम्स, कॉमनवेल्थ गेम्समध्ये समावेश असलेले खेळ व बुध्दीबळ तसेच कबड्डी व खो-खो हे देशी खेळ व खेळाडू आरक्षणासाठी पात्र राहतील.	
(१)	ज्युनियर वर्ल्ड चॅम्पियनशीप		
(२)	युथ कॉमनवेल्थ गेम्स		
(३)	कनिष्ठ गटातील एशियन चॅम्पियनशीप		
(४)	कनिष्ठ गटातील कॉमनवेल्थ चॅम्पियनशीप		
(५)	आंतरराष्ट्रीय मास्टर किताब (बुध्दीबळ)		
३	राष्ट्रीय क्रीडा स्पर्धा वरिष्ठ गट	(क) अधिकृत राष्ट्रीय क्रीडा स्पर्धा कनिष्ठ गट, राज्यस्तर वरिष्ठ क्रीडा स्पर्धा, राज्यस्तर शालेय क्रीडा स्पर्धा, राज्यस्तर ग्रामीण व महिला क्रीडा स्पर्धा या स्पर्धांमधील ऑलिम्पिक क्रीडा स्पर्धा, एशियन गेम्स, कॉमनवेल्थ गेम्समध्ये समावेश असलेले खेळ व बुध्दीबळ तसेच कबड्डी व खो-खो हे देशी खेळ व खेळाडू आरक्षणासाठी पात्र राहतील.	
(१)	राष्ट्रीय क्रीडा स्पर्धा		
(२)	अधिकृत राष्ट्रीय अजिंक्यपद स्पर्धा (वरिष्ठ गट)		
४	पॅरा ऑलिम्पिक राष्ट्रीय स्पर्धा		
(१)	पॅरा ऑलिम्पिक राष्ट्रीय अजिंक्यपद स्पर्धा		
५	राष्ट्रीय शालेय क्रीडा स्पर्धा		
६	राष्ट्रीय ग्रामीण व महिला क्रीडा स्पर्धा		
७	अखिल भारतीय आंतरविद्यापीठ क्रीडा स्पर्धा		
८	आंतरराष्ट्रीय मास्टर किताब		
९	राष्ट्रीय क्रीडा स्पर्धा कनिष्ठ गट		
(१)	राष्ट्रीय ज्युनियर गट अजिंक्यपद स्पर्धा		
३	राज्यस्तर वरिष्ठ क्रीडा स्पर्धा	(क) अधिकृत राष्ट्रीय क्रीडा स्पर्धा कनिष्ठ गट, राज्यस्तर वरिष्ठ क्रीडा स्पर्धा, राज्यस्तर शालेय क्रीडा स्पर्धा, राज्यस्तर ग्रामीण व महिला क्रीडा स्पर्धा या स्पर्धांमधील ऑलिम्पिक क्रीडा स्पर्धा, एशियन गेम्स, कॉमनवेल्थ गेम्समध्ये समावेश असलेले खेळ व बुध्दीबळ तसेच कबड्डी व खो-खो हे देशी खेळ व खेळाडू आरक्षणासाठी पात्र राहतील.	
(१)	राज्यस्तर वरिष्ठ गटातील अजिंक्यपद स्पर्धा		
४	राज्यस्तर शालेय क्रीडा स्पर्धा		
५	राज्यस्तर ग्रामीण व महिला क्रीडा स्पर्धा		
६	राज्यस्तर आंतरविद्यापीठ स्पर्धा (अश्वमेध)		
७	राज्यस्तर अदिवासी क्रीडा स्पर्धा		
८	राज्यस्तर पॅराऑलिम्पिक क्रीडा स्पर्धा		
९	राज्यस्तर अपंग क्रीडा स्पर्धा		

४.५.३ स्पर्धाविषयक अन्य अटी व शर्ती

४.५.३.१ आंतरराष्ट्रीय स्पर्धा

- (१) उपरोक्त अ व ब गटातील स्पर्धा या संबंधित खेळाच्या आंतरराष्ट्रीय ऑलिम्पिक समितीशी संलग्न असलेल्या आंतरराष्ट्रीय फेडरेशनने स्वतः अथवा इंडियन ऑलिम्पिक असोसिएशन यांनी आयोजित केलेल्या असाव्यात.

- (२) उपरोक्त स्पर्धा व्यतिरिक्त संबंधित मान्यताप्राप्त खेळाच्या आंतरराष्ट्रीय मान्यताप्राप्त खेळाच्या आंतरराष्ट्रीय फेडरेशनने/संबंधित खेळाच्या राष्ट्रीय फेडरेशनने आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील मान्यताप्राप्त स्पर्धांचे आयोजन केलेले असावे.
- (३) सहभागी होणा-या खेळाडूंची निवड ही राष्ट्रीय संघातून झालेली असावी.
- (४) वैयक्तिकरित्या आयोजित केलेल्या किंवा आमंत्रित स्वरूपाच्या स्पर्धांमध्ये भाग घेतलेल्या खेळाडूंचा यासाठी विचार करता येणार नाही.

४.५.३.२ राष्ट्रीय क्रीडा स्पर्धा

- (१) राष्ट्रीय अजिंक्यपद स्पर्धांचे आयोजन भारतीय ऑलिम्पिक समितीशी संलग्न असलेल्या संबंधित खेळाच्या राष्ट्रीय फेडरेशनने/संघटनेने केलेले असावे.
- (२) एकविध खेळ संघटनेद्वारा आयोजित राष्ट्रीय स्पर्धा असल्यास स्पर्धा काळात सदर राष्ट्रीय संघटनेस इंडियन ऑलिम्पिक असोसिएशनची (IOA) आणि महाराष्ट्र ऑलिम्पिक असोसिएशनची (MOA) संलग्नता असणे हा निकष अनिवार्य राहिल.

४.५.३.३ राज्य क्रीडा स्पर्धा

- (१) राज्य क्रीडा अजिंक्यपद स्पर्धांचे आयोजन महाराष्ट्र ऑलिम्पिक असोसिएशनशी संलग्न असलेल्या संबंधित खेळाच्या राज्य संघटनेने केलेले असावे.
- (२) एकविध खेळ संघटनेद्वारा आयोजित राज्य स्पर्धा असल्यास स्पर्धा काळात सदर राज्य संघटनेस महाराष्ट्र ऑलिम्पिक असोसिएशनची (MOA) संलग्नता असणे हा निकष अनिवार्य राहिल.

४.५.३.४ आंतरविद्यापीठ स्पर्धा

- (१) जागतिक आंतरविद्यापीठ स्पर्धा ही आंतरराष्ट्रीय आंतरविद्यापीठ स्पोर्ट्स बोर्ड द्वारा आयोजित केलेल्या असाव्यात.
- (२) अखिल भारतीय आंतरविद्यापीठ स्पर्धा ह्या अखिल भारतीय विद्यापीठ क्रीडा बोर्डामार्फत आयोजित केलेल्या असाव्यात.
- (३) राज्यस्तर आंतरविद्यापीठ स्पर्धांचे (अश्वमेध) आयोजन संबंधित विद्यापीठाने केलेले असावे.

४.५.३.५ पॅरा ऑलिम्पिक स्पर्धा

- (१) पॅरा ऑलिम्पिक आंतरराष्ट्रीय स्पर्धा या संबंधित खेळाच्या आंतरराष्ट्रीय पॅरा ऑलिम्पिक समितीशी संलग्न असलेल्या आंतरराष्ट्रीय पॅरा ऑलिम्पिक समितीने स्वतः आयोजित केलेल्या असाव्यात.
- (२) उपरोक्त स्पर्धा व्यतिरिक्त असलेल्या स्पर्धा मान्यता प्राप्त खेळांच्या असून आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील मान्यता प्राप्त संघटनेने आयोजित केलेल्या असाव्यात.
- (३) सहभागी होणा-या खेळाडूंची निवड ही राष्ट्रीय संघातून झालेली असावी.
- (४) वैयक्तिकरित्या किंवा आमंत्रित स्वरूपाच्या स्पर्धांमध्ये भाग घेतलेल्या खेळाडूंचा यासाठी विचार करता येणार नाही.
- (५) राष्ट्रीय व राज्यस्तर पॅराऑलिम्पिक क्रीडा स्पर्धांचे आयोजन संबंधित पॅराऑलिम्पिक खेळ संघटनेने केलेले असावे.
- (६) अपंग क्रीडा स्पर्धांचे आयोजन हे आयुक्त, अपंग कल्याण विभाग यांच्यामार्फत करण्यात आलेल्या असाव्यात.

४.५.३.६ शालेय क्रीडा स्पर्धा

- (१) आंतरराष्ट्रीय शालेय क्रीडा स्पर्धा ह्या आंतरराष्ट्रीय शालेय क्रीडा महासंघाद्वारा आयोजित केलेल्या असाव्यात.
- (२) राष्ट्रीय शालेय क्रीडा स्पर्धा ह्या भारतीय शालेय क्रीडा महासंघाद्वारा आयोजित केलेल्या असाव्यात.
- (३) राज्यस्तर शालेय क्रीडा स्पर्धा, महिला व ग्रामीण क्रीडा स्पर्धांचे आयोजन राजीव गांधी खेल अभियान अंतर्गत क्रीडा व युवक सेवा संचालनालयामार्फत केलेले असावे.

४.५.३.७ राज्यस्तर आदिवासी क्रीडा स्पर्धा:-

राज्यस्तर आदिवासी क्रीडा स्पर्धांचे आयोजन हे आयुक्त, आदिवासी विकास विभागामार्फत केलेले असावे.

४.५.३.८ ग्रामीण व महिला क्रीडा स्पर्धा (वैयक्तिक अथवा सांघिक):-

केंद्रशासनाद्वारे यापूर्वी भारतीय खेळ प्राधिकरण/पंचायत युवा व क्रीडा अभियानांतर्गत आयोजित झालेल्या व आता राजीव गांधी खेल अभियानांतर्गत आयोजित केल्या जात असलेल्या ग्रामीण व महिला क्रीडा स्पर्धा (वैयक्तिक अथवा सांघिक क्रीडा स्पर्धा) ह्या भारतीय खेळ प्राधिकरण द्वारा आयोजित केलेल्या असाव्यात.

४.५.३.९ आंतरराष्ट्रीय स्पर्धांमध्ये सांघिक/वैयक्तिक स्पर्धांमध्ये किमान १२ देशांच्या संघाचा/वैयक्तिक स्पर्धांमध्ये (वैयक्तिक क्रीडा प्रकार/प्रत्येकी वजनी गटात) स्वतंत्रपणे किमान १२ खेळाडूंचा समावेश असावा.

४.५.३.१० सर्व प्रकारच्या राष्ट्रीय/राज्य अजिंक्यपद स्पर्धांमध्ये किमान ६०% राज्य/जिल्हे सहभागी होणे आवश्यक राहिल.

४.५.४ सर्वसाधारण अटी व मार्गदर्शक तत्त्वे :-

- (१) खेळाडू हा महाराष्ट्राचा सर्वसाधारण रहिवासी असावा व त्याला मराठीचे ज्ञान असावे.
- (२) सदर खेळाडू संबंधित पदाच्या सेवा प्रवेश नियमातील तरतुदीनुसार पदासाठी आवश्यक असणारी किमान शैक्षणिक व इतर अर्हता प्राप्त करणारा असावा.
- (३) खेळाडूसाठी असलेल्या आरक्षणातून सरळसेवेने नेमलेला उमेदवार हा आरक्षण बिंदू नामावलीमध्ये त्या त्या प्रवर्गांमध्ये गणला जाईल उदा. अनुसूचित जातीचे खेळाडू व्यक्ती ही अनुसूचित जातीच्या आरक्षणाच्या बिंदूवर गणली जाईल.
- (४) राज्य शासनाच्या सेवेत यापूर्वीच असलेल्या उमेदवारांना त्यांनी क्रीडा क्षेत्रात अधिक वरिष्ठ स्थान अथवा पदक प्राप्त केल्यास व ते शैक्षणिक अर्हता, वयोमर्यादा इत्यादी बाबींसह पात्र असल्यास वरिष्ठ जागेसाठी ते अर्ज करण्यास पात्र राहतील.
- (५) खेळाडू उमेदवारांनी अर्ज करण्यापूर्वीच सुधारित तरतुदीनुसार विभागीय उपसंचालक यांच्याकडून खेळाच्या प्रमाणपत्राची पडताळणी करणे घेणे आवश्यक आहे.
- (६) खेळाडूची गुणवत्ता व पात्रता विचारात घेऊन सदर पदासाठी सेवाप्रवेश नियमानुसार विहित असलेल्या वयोमर्यादेत ५ वर्षांपर्यंत वयाची अट शिथिलकाम राहिल. तथापि, वयोमर्यादेत ५ वर्षांसाठी वयाची अट शिथिल करताना कोणत्याही प्रवर्गाच्या उमेदवारांची उच्चतम वयोमर्यादा ४३ वर्षे राहिल.
- (७) खेळाडू आरक्षणाकरीता सामान्य प्रशासन विभागामार्फत विहित केलेली कार्यपध्दती व निकष वेळोवेळी निर्गमित होणा-या आदेशानुसार कार्यवाही होईल.
- (८) आरक्षण हे पदनिहाय व वेतनश्रेणीनिहाय असेल.
- (९) सदर आरक्षणाकरीता क्रीमीलेअरची अट लागू राहणार नाही.

- (१०) समांतर आरक्षण हे कम्पीकृत (Compartmentalised) आरक्षण असल्याने त्यातील संवर्गात बदल करता येणार नाही व आरक्षणाचा अनुशेष पुढे ओढता येणार नाही. तसेच भरतीच्या वर्षात त्या त्या प्रवर्गातील खेळाडू उमेदवार उपलब्ध झाले नाहीत तर सदर आरक्षण इतरत्र अदलाबदल न करता त्या त्या प्रवर्गातील बिगर खेळाडू उमेदवारांमार्फत भरण्यात यावे.
- (११) एखादा उमेदवार अ गटातील नेमणुकीसाठी पात्र असेल तर त्याने ब, क किंवा ड पदासाठी अर्ज केल्यास त्याचा विचार करण्यात येईल. परंतु त्याच बरोबर संबंधित उमेदवाराने अ गटासाठीचे पद उपलब्ध झाल्यावर अर्ज केल्यास त्याचा नियमानुसार विचार करण्यात येईल. याचप्रमाणे गट-ब व क गटासाठी पात्र उमेदवारांचा विचार करण्यात येईल. मात्र ड, क व ब गटासाठी पात्र उमेदवार त्याच्या वरिष्ठ गटासाठी अर्ज करण्यास पात्र राहणार नाही.
- (१२) कोणत्याही गटामध्ये अर्ज करताना त्या गटातील पदाच्या सेवा प्रवेश नियमातील तरतुदीनुसार संबंधित उमेदवाराने अर्हता धारण करणे आवश्यक राहिल.

४.५.५ क्रीडा प्रमाणपत्राची वैधता पडताळणी

- (१) क्रीडा प्रमाणपत्राच्या वैधता पडताळणीसंदर्भातील कार्यवाही शासन निर्णय शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग क्रमांक राक्रीधो-२००२/प्र.क्र.६८/क्रीयुसे-२, दिनांक १ जुलै, २०१६ अथवा यासंदर्भात शासनाकडून वेळोवेळी जारी करण्यात येणा-या आदेशानुसार राहिल.
- (२) एखाद्या खेळाडूकडे या शासन निर्णयाच्या पूर्वीच्या काळातील एकापेक्षा आधिक खेळांची राज्य/राष्ट्रीय स्पर्धेची प्राविण्य प्रमाणपत्रे असू शकतील अशा खेळाडूने त्याला गट-अ, ब किंवा क मधील पदांसाठी खेळाडू प्रवर्गातून पात्र ठरविणारी सर्व प्रमाणपत्रे प्रमाणित करण्याकरीता एकाचवेळी संबंधित विभागीय उपसंचालक यांचेकडे शासनाने विहित केलेल्या कालमर्यादेत सादर करणे बंधनकारक राहिल. त्यानंतर खेळातील प्राविण्य जेव्हा प्राप्त होईल तेव्हा प्रमाणित करून घ्यावीत.
- (३) पडताळणी प्रमाणपत्राची प्रत असल्याशिवाय खेळाडूच्या अर्जाचा खेळाडू संवर्गातून विचार होणार नाही.
- (४) खेळाडू उमेदवारांनी अर्ज करण्यापूर्वीच सुधारित तरतुदीनुसार विभागीय उपसंचालक यांनी क्रीडा प्रमाणपत्र योग्य असल्याबाबत व खेळाडू कोणत्या संवर्गासाठी पात्र ठरतो याबाबत प्रमाणित केलेले प्रमाणपत्र उपलब्ध करून घेणे आवश्यक राहिल.
- (५) खेळाडू उमेदवाराकडून अर्जाद्वारे प्राप्त झालेल्या माहितीची छाननी करतवेळी विहित नमुन्यातील प्रमाणित प्रमाणपत्र असल्याची खात्री करण्यात येईल. तसेच क्रीडा विभागाच्या संकेतस्थळावरील माहितीशी पडताळणी करण्यात येईल.

४.६ समांतर आरक्षणाबाबत :-

शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग क्रमांक एसआरव्ही-१०९७/प्र.क्र.३१९८/१६-अ दिनांक १६ मार्च, १९९९ तसेच शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक एसआरव्ही-१०९२/प्र.क्र. १६/१२/१६-अ, दिनांक १३ ऑगस्ट, २०१४ नुसार समांतर आरक्षणाबाबत कार्यवाही करण्यात येईल.

- ४.७ मागासवर्गीय, विकलांग व्यक्ती, महिला, माजी सैनिक अथवा खेळाडूसाठी आरक्षित असलेल्या पदांकरिता दावा करणा-या उमेदवारांनी अर्जातील विहित ठिकाणी आरक्षित पदासाठी निरपवादपणे (Invariably) दावा करणे आवश्यक आहे. अन्यथा त्यांचा आरक्षित पदांसाठी विचार केला जाणार नाही.
- ४.८ मागासवर्गीय, विकलांग व्यक्ती, महिला, माजी सैनिक अथवा खेळाडूसाठी असलेले आरक्षण हे केवळ महाराष्ट्राचे अधिवासी (Domiciled) असलेल्या उमेदवारांसाठीच अनुज्ञेय आहे. त्यानुसार संबंधितानी अर्जांमध्ये स्पष्टपणे दावा करणे व प्रमाणपत्र तपासणीच्या वेळी अधिवास प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.
- ४.९ आरक्षणासंदर्भातील उपरोक्त शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या अधिकृत संकेतस्थळावर (www.maharashtra.gov.in) उपलब्ध आहेत.

५. सर्वसाधारण माहिती :-

५.१ लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन :-

- ५.१.१ महाराष्ट्र नागरी सेवा (लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन) नियम, २००५, मधील तरतुदीनुसार शासकीय सेवेतील भरतीसाठी सोबतच्या परिशिष्टामध्ये (परिशिष्ट-चौदा) दिलेल्या विहित नमुन्यात प्रतिज्ञापन मुलाखतीच्या वेळी उमेदवारांनी सादर करणे आवश्यक आहे.
- ५.१.२ विहित नमुन्यातील प्रतिज्ञापन मुलाखतीच्या वेळी फक्त विवाहित उमेदवारांनीच सादर करणे आवश्यक आहे.
- ५.१.३ प्रतिज्ञापनात अनुक्रमांक ३ येथे नमूद केल्यानुसार हयात असलेल्या अपत्यांची संख्या दोन पेक्षा अधिक असेल तर दिनांक २८ मार्च, २००६ व तद्नंतर जन्माला आलेल्या अपत्यामुळे उमेदवार शासकीय सेवेतील नियुक्तीसाठी अनर्ह ठरविण्यास पात्र होईल.
- ५.१.४ या नियमातील व्याख्येनुसार लहान कुटुंब याचा अर्थ, दोन अपत्ये यांसह पत्नी व पती असा आहे.

५.२ संगणक हाताळणी / वापराबाबतचे ज्ञान :-

महाराष्ट्र नागरी सेवा (संगणक हाताळणी / वापराबाबतचे ज्ञान आवश्यक ठरविण्याबाबत) नियम १९९९ मधील तरतुदीनुसार शासनाने वेळोवेळी आवश्यक ठरविलेली संगणक अर्हता धारण करणे आवश्यक राहिल.

५.३ सर्वसाधारण :-

- ५.३.१ आयोगाकडे अर्ज सादर केल्यानंतर अर्जात केलेल्या दाव्यांमध्ये कोणत्याही प्रकारचा बदल करण्याची विनंती आयोगाकडून विचारात घेतली जाणार नाही.
- ५.३.२ सर्व परीक्षांची प्रश्नपत्रिका/प्रश्नपुस्तिका तसेच उत्तरपत्रिका / उत्तरपुस्तिका ही आयोगाची मालमत्ता असून अनधिकृतपणे हाताळणा-या अथवा जवळ बाळगणाऱ्या व्यक्तीवर प्रचलित कायदानुसार कडक कायदेशीर कारवाई करण्यात येईल.
- ५.३.३ आयोगाकडे अर्ज सादर केल्यापासून निवड प्रक्रिया संपेपर्यंतच्या काळात घडणारे बदल, उदा. निलंबन, दंड, फौजदारी खटला, शिस्तभंगविषयक अथवा तत्सम कारवाई इत्यादी, आयोगास वेळोवेळी कळविणे आवश्यक आहे. आयोगाकडे अर्ज सादर केल्यानंतर घडून आलेले बदल आयोगास न कळविल्यास अशा उमेदवाराची उमेदवारी आयोगाकडून रद्द करण्यात येईल.
- ५.३.४ आयोगाने कोणत्याही कारणास्तव प्रतिरोधीत केलेल्या उमेदवारांच्या बाबतीत अर्ज स्वीकारण्याच्या अंतिम दिनांकास प्रतिरोधनाचा कालावधी संपुष्टात येत असेल तरच अशा उमेदवाराने अर्ज करावा. अन्यथा त्यांच्या अर्जाचा विचार करण्यात येणार नाही. तसेच, याबाबत आयोगाकडून उमेदवारास काहीही कळविले जाणार नाही अथवा यासंदर्भात आयोगाशी केलेल्या कोणत्याही पत्रव्यवहाराचा विचार केला जाणार नाही.
- ५.३.५ आयोगामार्फत शिफारस झाल्यावर सार्वजनिक सेवेत उमेदवार योग्य आहे, असे सर्व चौकशीनंतर आढळून आले, तरच शासनाकडून नेमणूक करण्यात येते.
- ५.३.६ शिफारशीनंतर नियुक्तीविषयक पुढील कार्यवाही शासनाकडून करण्यात येते. त्यामुळे नेमणुकीसंबंधीच्या पत्रव्यवहाराची दखल आयोगाकडून घेतली जात नाही. अंतिम निकालानंतरचा/शिफारशीनंतरचा सर्व पत्रव्यवहार शासनाच्या संबंधित विभागाकडे करावा.

- ५.३.७ शासन नियमानुसार नियुक्तीसाठी पात्र असणा-या उमेदवारांना वैद्यकीय मंडळाकडून शासनाच्या निर्देशानुसार वैद्यकीय तपासणी करून घ्यावी लागेल. वैद्यकीय मंडळाकडून शारीरिक व मानसिकदृष्ट्या पात्र असल्याचे प्रमाणित झाल्यानंतरच शासनाकडून संबंधित सेवेसाठी नियुक्ती केली जाते.
- ५.३.८ एकापेक्षा अधिक पत्नी हयात असणारा कोणताही पुरुष महाराष्ट्र शासनाच्या नियंत्रणाखालील सेवेतील नियुक्तीस पात्र असणार नाही. मात्र अंमलात असलेल्या कोणत्याही कायद्याच्या तरतुदीच्या अधीन राहून कोणत्याही व्यक्तीला हा निर्बंध लागू करण्यापासून सूट देण्यास विशेष कारणे आहेत अशी शासनाची खात्री पटल्यानंतर अशी सूट देण्याचे अधिकार शासनास आहेत.
- ५.३.९ एक पत्नी हयात असणा-या पुरुषाशी विवाह केलेली कोणतीही स्त्री महाराष्ट्र शासनाच्या नियंत्रणाखालील सेवेत नियुक्त केली जाण्यास पात्र असणार नाही, मात्र त्या स्त्रीस हा निर्बंध लागू करण्यापासून सूट देण्यास विशेष कारणे आहेत याची खात्री पटल्यानंतर अशी सूट देण्याचे अधिकार शासनास आहेत.
- ५.३.१० नियुक्तीसाठी पात्र असणा-या उमेदवारांना शासन-सेवेच्या अथवा संबंधित संवर्गाच्या सर्वसाधारण शर्तीनुसार किंवा विशेष आदेशानुसार शासनाने विहित केलेले करारपत्र / बंधपत्र / वचनपत्र इत्यादी विशिष्ट स्वरूपात भरून दिल्याशिवाय त्यांना नियुक्ती दिली जाणार नाही.
- ५.३.११ संघ लोकसेवा आयोगाकडून कोणत्याही कारणस्तव प्रतिरोधित केलेल्या उमेदवारांना महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाकडून तेवढ्याच कालावधीकरीता प्रतिरोधित करण्यात येईल. अर्ज स्वीकारण्याच्या अंतिम दिनांकास प्रतिरोधनाचा कालावधी गणण्यात येईल.
- ५.४ महसुली विभाग वाटप नियम :-**
महाराष्ट्र शासकीय गट-अ व गट-ब (राजपत्रित व अराजपत्रित) पदावर सरळसेवेने व पदोन्नतीने नियुक्तीसाठी महसुली विभाग वाटप नियम २०१५ लागू असलेल्या संवर्गाकरिता आयोगाकडून शिफारस झाल्यानंतर विहित प्रमाणपत्रे व अन्य कागदपत्रांची पडताळणी झाल्यावर महसुली विभाग वाटप करण्यासाठी सक्षम प्राधिका-यांकडून संबंधित नियमातील तरतुदीनुसार महसुली विभाग वाटप करण्यात येईल.
- ५.५ उमेदवारी संदर्भातील बदल :-**
५.५.१ उमेदवारी संदर्भातील कोणत्याही तरतुदी शासन अथवा आयोगाद्वारे कोणत्याही क्षणी पूर्वलक्षी प्रभावाने बदलण्याची शक्यता आहे. सदर बदल आवश्यकतेनुसार निदर्शनास आणण्यात येतील व ते संबंधितांवर बंधनकारक असतील. असे बदल, प्रसिद्धी पत्रक इत्यादी सर्वसाधारणपणे आयोगाच्या संकेतस्थळावर वेळोवेळी प्रसिद्ध करण्यात येतील. त्याकरिता उमेदवाराने वेळोवेळी आयोगाच्या संकेतस्थळाचे अवलोकन करणे त्यांच्या हिताचे राहिले.
५.५.२ आयोगाने वेळोवेळी घेतलेले निर्णय संबंधितांवर बंधनकारक असतील.
- ५.६ कामाचे ठिकाण आणि पदग्रहण अवधी :-**
निवड झालेल्या उमेदवारांनी नियुक्तीचे आदेश काढण्यात आल्यानंतर ताबडतोब कामावर रुजू होणे आवश्यक असते आणि ती पदे जेथे असतील अशा ठिकाणी किंवा महाराष्ट्र राज्यात अशाच प्रकारची पदे जेथे असतील किंवा भविष्यात निर्माण करण्यात येतील त्या इतर कोणत्याही ठिकाणी उमेदवारांना काम करावे लागेल.
- ५.७ परिविक्षा कालावधीतील वेतन :-**
५.७.१ परिविक्षाधीन व्यक्तीला पहिल्या वर्षी वेतन श्रेणीतील किमान दरानुसार वेतन देण्यात येते. उच्च प्रारंभिक वेतन जेथे अनुज्ञेय आहे त्या प्रकरणी उच्च प्रारंभिक वेतन मंजूर करण्याबद्दलचा निर्णय शासनाकडून घेण्यात येतो.
५.७.२ अगोदरपासूनच महाराष्ट्र शासनाच्या सेवेत असलेल्या व्यक्तीचे वेतन, महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ मधील नियम ११ चे संरक्षण देऊन त्या नियमावलीनुसार असलेल्या वेतन श्रेणीत निश्चित करण्यात येते.
५.७.३ पहिली वेतनवाढ परिविक्षा कालातील पहिले वर्ष पूर्ण झाल्यानंतर देण्यात येते आणि नंतरची वेतनवाढ परिविक्षा कालावधी समाधानकारकरित्या पूर्ण केल्यानंतर देण्यात येते.
५.७.४ विहित मुदतीत विभागीय परीक्षा उत्तीर्ण न झाल्यामुळे किंवा नैमित्तिक रजेव्यतिरिक्त इतर रजा घेतल्यामुळे परिविक्षा काल वाढविण्यात आला असेल त्या बाबतीत, त्या पदाचा परिविक्षा काल समाधानकारक रितीने पूर्ण केल्यानंतर व दीर्घकालीन नियुक्ती झाल्यानंतर दुसरी किंवा नंतरची वेतनवाढ आणि वेतनवाढीची थकबाकी देण्यात येते.
५.७.५ असमाधानकारक कामामुळे परिविक्षा काल वाढविण्यात आल्यास त्या बाबतीत, परिविक्षा काल समाधानकारक रितीने पूर्ण केल्याच्या दिनांकापासून दुसरी वेतनवाढ देण्यात येते आणि त्याबद्दलची कोणतीही थकबाकी अनुज्ञेय नसते.
- ५.८ सेवाप्रवेशोत्तर शर्ती :-**
५.८.१ जेथे प्रचलित नियमानुसार विभागीय/व्यावसायिक परीक्षा विहित केली असेल अथवा आवश्यक असेल तेथे त्यासंबंधी केलेल्या नियमानुसार विभागीय/व्यावसायिक परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहिले.
५.८.२ हिंदी आणि मराठी भाषा परीक्षेसंबंधी केलेल्या नियमानुसार जर ती व्यक्ती अगोदर परीक्षा उत्तीर्ण झाली नसेल किंवा तिला उत्तीर्ण होण्यापासून सूट मिळाली नसेल तर ती परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहिले.
५.८.३ शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक अनियो-१००५/१२६/सेवा ४, दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २००५ नुसार दिनांक १ नोव्हेंबर, २००५ रोजी किंवा त्यानंतर त्यांची शासकीय सेवेत नियुक्ती होताच त्यांना नवीन परिभाषित अंशदान निवृत्ती वेतन योजना लागू ठरेल. मात्र, सध्या अस्तित्वात असलेली निवृत्ती वेतन योजना, म्हणजे महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्ती वेतन) नियम - १९८२ व महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्ती वेतनाचे अंश राशीकरण) नियम-१९८४ आणि सध्या अस्तित्वात असलेली सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी योजना त्यांना लागू होणार नाही.
५.८.४ राज्य सेवांमधील पदांवर नियुक्त करण्यात आलेले वैद्यकशास्त्रातील आणि अभियांत्रिकी मधील स्नातक यांच्यावर भारतामध्ये कोठेही किंवा आवश्यक असल्यास परदेशात सशस्त्र दलामध्ये (चार वर्षांच्या किमान कालावधीसाठी) किंवा संरक्षणविषयक प्रयत्नांशी संबंधित कामावर सेवा बजावण्याचे दायित्व असते. सशस्त्र सेवांमध्ये काम करण्याचे दायित्वही सेवेच्या पहिल्या १० वर्षांपुरते मर्यादित असून ४० वर्षांपेक्षा अधिक वयाच्या पदवीधर अभियंत्यांना आणि ४५ वर्षांपेक्षा अधिक वयाच्या डॉक्टरांना ही तरतूद सर्वसाधारणपणे लागू होत नाही.
- ५.९ आयोगाचे अध्यक्ष, सदस्य किंवा अधिकारी यांच्यावर प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष दडपण आणण्याचा कोणताही प्रयत्न केल्यास अशा उमेदवाराला आयोगाच्या निवडीपासून अपात्र ठरविण्यात येईल.

- ५.१० उमेदवारीच्या संदर्भात उमेदवाराव्यतिरिक्त अन्य कोणत्याही व्यक्तीकडून आलेल्या कोणत्याही पत्रव्यवहाराची दखल घेतली जाणार नाही. अशी पत्रे परस्पर दफतरदाखल करण्यात येतील.
- ५.११ आपण आयोगाचे कर्मचारी आहोत, आयोगाशी संबंधित आहोत, त्यामुळे आयोगामार्फत घेतल्या जाणा-या परीक्षेत, मुलाखतीत आपल्या निवडीसाठी मदत करण्याची हमी / माहिती देणा-या व्यक्तीवर उमेदवाराने विश्वास ठेवू नये. आयोगामार्फत होणारी निवड नियमाप्रमाणे व गुणवत्तेच्या आधारे केली जाते. आपल्या निवडीबाबत कोणत्याही प्रकारची अमिषे / आश्वासने यापासून अर्जदाराने दूर राहणे अगत्याचे व अर्जदारांच्या हिताचे आहे.
- ५.१२ आयोगाकडे अर्ज केल्यानंतर संबंधित परीक्षा, शारीरिक चाचणी, मुलाखत अथवा निवडप्रक्रियेसंदर्भातील कोणतीही कार्यवाही केव्हा होणार, याबाबत उमेदवाराने सतर्क राहणे आवश्यक आहे. परीक्षा अथवा निवडप्रक्रियेसंदर्भातील कार्यवाही पूर्ण झाल्यानंतर यासंदर्भातील कोणत्याही तक्रारीची दखल घेतली जाणार नाही. त्याकरीता आयोगाच्या संकेतस्थळाचे उमेदवाराने वेळोवेळी अवलोकन करणे उमेदवाराच्या हिताचे राहिल.

५.१३. Action against candidates found guilty of misconduct.

- ५.१३.१ Candidates are warned that they should not furnish any particulars that are false or suppress any material information in filling up the application form. Candidates are also warned that they should in no case correct or alter or otherwise tamper with any entry in a document or its copy submitted by them nor should they submit a tampered / fabricated document. If there is any inaccuracy or any discrepancy between two or more such documents or their copies, an explanation regarding this discrepancy should be submitted.
- ५.१३.२ A candidate who is or has been declared by the Commission to be guilty of :-
- (1) Obtaining support of his / her candidature by any means or
 - (2) Impersonating or
 - (3) Procuring impersonation by any person, or
 - (4) Submitting fabricated documents or documents which have been tampered with or
 - (5) Making statements which are incorrect or false or suppressing material information, or
 - (6) Resorting to any other irregular or improper means in connection with his/her candidature for the selection or
 - (7) Using unfair means during the test, or
 - (8) Writing irrelevant matter including obscene language or pornographic matter, in the scripts or
 - (9) Misbehaving in any other manner in the examination hall or
 - (10) Harassing or doing bodily harm to the staff employed by the Commission for the conduct of the test, or
 - (11) Bringing Mobile Phones / Communication device in the Examination Hall or Interview Room or at the time of Physical Test.
 - (12) Attempting to commit or as the case may be, abetting the commission of all or any of the acts specified in the foregoing clauses, may in addition to rendering himself / herself liable to Criminal prosecution be liable :-
- (One) To be disqualified by the Commission from selection for which he / she is a candidate and / or
- (Two) To be debarred either permanently or for a specified period :- (1) By the Commission from any examination or selection held by them (2) by the State Government from any employment under them and
- (Three) If he/she is already in service under Government, to disciplinary action under the appropriate rules.
- ५.१४ प्रस्तुत "उमेदवारांना सर्वसाधारण सूचना " मधील माहिती पदाचा तपशील देणा-या अधिसूचनेचा भाग असून, उमेदवारांनी त्यांची प्रत डाऊनलोड करून स्वतःकडे ठेवणे इष्ट राहिल.
- ५.१५ प्रस्तुत " उमेदवारांना सर्वसाधारण सूचना " मधील तरतुदी व जाहिरात / अधिसूचनेमधील तरतुदीबाबत विसंगती आढळून आल्यास जाहिरात / अधिसूचनेमधील तरतुदी अंतिम समजण्यात येतील.
- ५.१६ परीक्षेच्या वेळी परीक्षा-कक्षात किंवा परीक्षा-केंद्राच्या परिसरात, तसेच शारीरिक चाचणी, कागदपत्रांच्या पडताळणी वेळी व मुलाखतीच्या वेळी आयोगाच्या कार्यालयात किंवा परिसरात भ्रमण-ध्वनी (मोबाईल फोन), पेजर अथवा इतर संपर्काची साधने वापरण्यास मनाई आहे. सादर सूचनांचे उल्लंघन करणारा उमेदवार आयोगाच्या स्वेच्छाधिकारानुसार कारवाईस पात्र ठरेल.
- ५.१७ परीक्षेकरिता अथवा अभ्यासक्रमाच्या संदर्भात आयोगाकडून कोणत्याही प्रकारचे संदर्भपुस्तक पुरविण्यात येत नाही. त्यामुळे अशा स्वरूपाच्या कोणत्याही चौकशीची दखल घेण्यात येणार नाही व अशा चौकशीच्या संदर्भातील पत्रे कोणतीही कार्यवाही न करता परस्पर दफतरदाखल करण्यात येतील.
- ५.१८ आयोगाकडे केलेल्या अर्जास अनुसरून आवश्यक माहिती वेळोवेळी कळविण्यात येईल. अथवा आयोगाच्या संकेतस्थळाद्वारे / वृत्तपत्रांमधून प्रसिद्ध करण्यात येईल. परीक्षा योजनेतील तरतुदीनुसार ज्या परीक्षांचे गुण उमेदवारांना कळवावयाचे नाहीत, असे गुण, मुलाखतीचे स्वतःचे अथवा इतरांचे गुण, इतर उमेदवारांची माहिती, अर्जाच्या प्रती, कार्यवृत्त, निवडीसंदर्भातील संवेदनशील कागदपत्रे जसे उत्तरपत्रिका / उत्तरपुस्तिका, गुणपत्रके, शेर, टिप्पण्या, अभिप्राय, पत्रव्यवहाराच्या प्रती, तज्ञ / समिती सदस्यांची माहिती, प्रमाणपत्रांच्या प्रती, इत्यादी कोणत्याही कारणास्तव पुरविण्यात येणार नाहीत.
- ५.१९ प्रस्तुत " उमेदवारांना सर्वसाधारण सूचना " द्वारे उपलब्ध करून देण्यात आलेली माहिती आयोगामार्फत घेण्यात येणा-या सर्व स्पर्धा परीक्षांकरिता सामाईक आहे. तसेच, ज्या परीक्षेसाठी जाहिरात / अधिसूचना विज्ञापित करण्यात आली आहे, त्या पदासाठी लागू असलेली सर्व माहिती संबंधित परीक्षेसाठी अर्ज सादर करताना अर्जाद्वारे उपलब्ध करून देणे आवश्यक आहे.
- ५.२० आयोगास सादर करण्यात आलेली सर्व कागदपत्रे / अभिलेख ही आयोगाच्या अभिलेखाचा भाग होतील व ती गोपनीय मानली जातील.

परिशिष्ट - एक

वय, राष्ट्रीयत्व व अधिवास प्रमाणपत्र

CERIFICATE OF AGE, NATIONALITY AND DOMICILE

(महाराष्ट्र राज्यातील प्राधिका-यांनी दिलेले) (Issued by Authorities in the State of Maharashtra)

खाली नमूद केलेले प्रमाण सादर केल्यानंतर या द्वारा प्रमाणित करण्यात येत आहे की :-

On Submission of the proof noted below, it is hereby certified that, -

श्री./श्रीमती/कुमारी.....

(ठळक अक्षरात लिहावे, आडनाव असल्यास ते अधोरेखित करावे)

Shri/Shrimati/Kumari

(in block capitals, underline the surname, if any)

यांचा जन्म दिनांक माहेसन एकोणीसशे रोजी भारताच्या किंवा च्या राज्यक्षेत्रातील राज्य येथे झाला.

Was born on the day of in the year one thousand nine hundred and at in the State of within the territory of India or of

ते /त्या भारताचे /च्या नागरिक आहेत.

that he/she is a CITIZEN OF INDIA.

ते/त्या महाराष्ट्र राज्याचे/राज्याच्या अधिवासी आहेत. (आवश्यक असल्यास, कारणाचा निर्देश करावा.)

that he/she is domiciled in the State of Maharashtra (add, if necessary) by reasons of.

सादर केलेल्या प्रमाणपत्रांचा तपशील

PARTICULARS OF PROOFS SUBMITTED

(अ) प्रश्नावलीच्या विहित नमुन्यावर अर्जदाराने दिलेली उत्तरे.

(A) Answers given by the Applicant on the prescribed Form of the Questionaire.

(ब) यांनी दिलेले जन्म, बाप्तिस्मा, मॅट्रिक किंवा शाळा सोडल्याचे किंवा तत्सम प्रमाणपत्र.

(B) Birth/Baptisce/Matriculation or School Leaving or a like Certificate issued by

(क) पुढील व्यक्तींची शपथपत्रे किंवा प्रतिज्ञापत्रे :-

(C) Affidavit or Declarations of :-

(ड) इतर प्रमाणपत्रे :-

(D) Other Proofs —

ठिकाण दिनांक माहे सन 20

Dated at this day of20...

SEAL

मुख्य महानगर दंडाधिकारी

----- यांजकडून प्राधिकृत दंडाधिकारी.

जिल्हा दंडाधिकारी

Chief Metropolitan Magistrate

Magistrate authorised by _____

District Magistrate.

परिशिष्ट - दोन

FORM OF CASTE CERTIFICATE FOR S.C. & S.T.

To be retained in both the cases i.e. while issuing the Caste Certificate to this State as Applicable to the Migrants only.

This is to certify that Shri/Shrimati/Kumari *.....
Son/daughter* of
of Village/town*
in District/Division*
of the State/Union Territory*
belongs to the
Caste/Tribe* which is recognised as a Scheduled Caste/Scheduled Tribe* under:

The Constitution (Scheduled Castes) Order, 1950.

The Constitution (Scheduled Tribes) Order, 1950.

The Constitution (Scheduled Castes)(Union Territories) Order, 1951.

The Constitution (Scheduled Tribes)(Union Territories) Order, 1951.

(As amended by the Scheduled Castes and Scheduled Tribes Lists (Modification) Order, 1956, the State of Himachal Pradesh Act, 1976, the North Eastern Areas (Reorganisation) Act, 1971 and the Scheduled Castes and Scheduled Tribes Orders (Amendment) Act, 1976.

The Constitution (Jammu & Kashmir) Scheduled Castes Order, 1956.

The Constitution (Andaman and Nicobar Island) Scheduled Tribes Order, 1959 as amended by the Scheduled Castes and scheduled Tribes Orders (Amendment) Act, 1976.

The Constitution (Dadra and Nagar Haveli) Scheduled Castes Order, 1962.

The Constitution (Dadra and Nagar Haveli) Scheduled Tribes Order, 1962.

The Constitution (Pondicherry) Scheduled Castes Order, 1964.

The Constitution (Scheduled Tribes)(Uttar Pradesh) Order, 1967.

The Constitution (Goa, Daman & Diu) Scheduled Castes Order, 1968.

The Constitution (Goa, Daman & Diu) Scheduled Tribes Order, 1968.

The Constitution (Nagaland) Scheduled Tribes Order, 1970.

The Constitution (Sikkim) Scheduled Castes Order, 1978.

The Constitution (Sikkim) Scheduled Tribes Order, 1978.

2. Applicable in the case of Scheduled Castes/Tribes persons who have migrated from one State/Union Territory Administration.

This certificate is issued on the basis of the Scheduled Caste/Scheduled Tribes certificate of -
Shri/Shrimati*.....
Father/Mother of Shri/Shrimati/Kumari*.....
of Village/Town*.....
in District/Division*.....
of the State/Union Territory*.....
who belongs to the
caste/Tribe* which is recognised as a Scheduled Caste/Scheduled Tribe in the State/ Union
Territory*issued by the.....
(name of prescribed authority) vide their No.....
dated.....

3 Shri/Shrimati/Kumari.....and of * his/her family ordinarily resides(s) in
Village/town* of
District/Division* of the State/Union Territory* of

Signature

Designation

(with Seal of Office)

Place:State/Union Territory

Date:

परिशिष्ट - तीन

Form of Certificate to be produced by Scheduled Caste converts to
Buddhism persons belonging to the State of Maharashtra.
FORM OF CASTE CERTIFICATE

This is to certify that Shri/Shrimati/Kumari* Son/Daughter*
of..... of Village/town* in District/Division*
..... of the State/ Union Territory..... belonged before conversion to the
Buddhism to the Scheduled Caste community at Serial Number which is recognised as of Scheduled Caste
in relation to the State of Maharashtra under the Constitution (Scheduled Caste) Order, 1950 as amended by the
Scheduled Castes and Scheduled Tribes lists (Modification) Order , 1956,the Bombay Reorganisation Act, 1960,
the Scheduled Castes and Scheduled Tribes Order (Amendment) Act, 1976, belongs to the Scheduled Castes
converted to Buddhist Faith which is declared as Scheduled Caste under -

The Constitution (Scheduled Castes) Order (Amendment) Act, 1990

2. Shri/Shrimati/Kumari* and/or his/her* family
ordinarily reside(s) in village/townof
..... District/Division of the State of Maharashtra.

Signature

Designation
(with Seal of office)

Place :

Date :

* Please delete the words which are not applicable.

Note :- The term "Ordinarily reside(s)" used here will have the same meaning as in
Section 20 of the Representation of the Peoples Act, 1950.

परिशिष्ट - चार

(शासन निर्णय, सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य व विशेष सहाय्य विभाग क्रमांक सीबीसी - 10/2006/

प्र.क्र. 15/मावक-5, दि. 30 जून, 2006 सोबतचे परिशिष्ट - क)

Form of Certificate to be produced by Other Backward Classes, Vimukta Jati (A), Nomadic Tribes (B, C, D) and Special Backward Category and its synonyms belonging to the State of Maharashtra along with Non Creamy Layer Status.

PART - A

Documents Verified

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)

This is to certify that Shri/ Shrimati/ Kumari.....
son / daughter ofof village Taluka,
District.....of the State of Maharashtra belongs to theCaste / Community /
Tribe which is recognised as a Other Backward Classes, Vimukta Jati (A) / Nomadic Tribes (B, C, D) / Special Backward
Category under the Government Resolution No.....dated.....as amended from time to time.

2. Shri/ Shrimati/ Kumari.*..... and / or his / her family ordinarily resides (s) in village
....., Taluka....., District.....of the State of Maharashtra.

3. This is to certify that he/ she does not belong to the persons/ sections (Creamy Layer) mentioned in the
Government of Maharashtra Gazette, Part-IV-B, dated 29th January 2004, Maharashtra State Public Service (Reservation
for S. C./ S.T./D.T. (V.J.), N.T.,S.B.C. & O.B.C. Act, 2001 and instruction and guidelines laid down in the Government
Resolution, Social Justice, Culture Affairs and Sports and Special Assistance Department No.-CBC - 1094/CR-86/BCW-V,
dated 16th June 1994 and Government Resolution No.-CBC - 10/2001/CR-111/BCW-V, dated 29th May 2003 as
ammended from time to time.

4. This is Certificate is valid for the period upto 31/3/..... from the date of issue.

Signature :

Sr. No.....

Designation :

(with Seal of Office)

Place :

Dated :

N.B. :-

PART - B

5.This Certificate is further extended for the period upto 31/03.....from the date of issue.

Sr. No.....
Signature :
Designation :
(with Seal of Office)
Place :
Dated :

6.This Certificate is further extended for the period upto 31/03.....from the date of issue.

Sr. No.....
Signature :
Designation :
(with Seal of Office)
Place :
Dated :

7.This Certificate is further extended for the period upto 31/03.....from the date of issue.

Sr. No.....
Signature :
Designation :
(with Seal of Office)
Place :
Dated :

8.This Certificate is further extended for the period upto 31/03.....from the date of issue.

Sr. No.....
Signature :
Designation :
(with Seal of Office)
Place :
Dated :

परिशिष्ट - पाच

[शासन निर्णय महिला व बालविकास विभाग क्रमांक 82 /2001 /मसेआ-2000 / प्र.क्र.415 /का-2,दिनांक 25 मे,2001 चे परिशिष्ट -3]

खुल्या प्रवर्गातील महिलांकरिता शासकीय, निमशासकीय व शासन अनुदानित संस्थांमध्ये ठेवण्यात आलेल्या

30 टक्के आरक्षणाच्या सवलतीकरिता उन्नत व्यक्ती / गट (क्रिमी लेअर)

यामध्ये मोडत नसल्याबाबतच्या प्रमाणपत्राचा नमुना

प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, शासन निर्णय महिला व बालविकास विभाग क्रमांक 82 /2001 /मसेआ-2000 / प्र.क्र.415 /का-2,दिनांक 25 मे,2001 अन्वये विहित केलेल्या खुल्या प्रवर्गातील महिलांकरिताच्या उन्नत व्यक्ती / गट (क्रिमी लेअर) प्रवर्गामध्ये कुमारी / श्रीमती यांच्या कुटुंबियांचे लगतच्या मागील 3 वर्षांचे सर्व मार्गांनी मिळून एकूण उत्पन्न प्रत्येक वर्षी रुपये 4 लाखांच्या आत असल्याने त्या खुल्या प्रवर्गातील उन्नत व्यक्ती / गट (क्रिमी लेअर) मध्ये मोडत नाहीत.

सही :

(सक्षम अधिकारी) *

दिनांक :

शिक्का :

* सक्षम अधिकारी (तहसिलदार / नायब तहसिलदार)

परिशिष्ट -सहा

[Certificate to be furnished by the Employer on letter head]

Certificate of Experience

(Only for Assistant Motor Vehicle Inspector Examination)

It is certified that †Shri/Smt./Kum _____ was working in this Organisation/Institution holding _____ (Name of post) Technical/Non-technical post is having full time experience of repairs and maintenance of the Light Motor Vehicle, Heavy Goods Transport Vehicle and Heavy Passenger Transport Vehicle.

2.His/her total experience in our Organisation/Institution is as follows :

Sr. No.	Period From - to	Post Held	Nature of Appointment #	Pay Scale	Last Pay Drawn
(1)					
(2)					
(3)					
(4)					
(5)					

State whether Daily Wages/Work charged/Contract basis/Honorarium/Hour basis/Periodical/ Part time/on stipend/Visiting/contributory/Without pay/Incharge/Additional charge/Ad-hoc/ Regular/ Temporary/ Permanent/ Apprentice/ Internship.

3. Certified that the service particulars of †Shri/Smt./Kum._____ Designation _____ given in application are correct and he/she possess educational qualification and experience mentioned in the advertisement.

4.It is also certified that there is no disciplinary/vigilance or any other case is pending or contemplated against †Shri/Smt./Kum. _____ and his/her integrity is beyond doubt.

5. No major/minor penalties have been imposed on him/her during his service ./ Details of penalties imposed during his service are as given in attached statement.†

6. The nature of duties performed by him/her during the period for which he holds the post(s) is detailed in the attached sheet.

7.Certified that in the event of selection of † Shri/Smt./Kum._____ he/she will be relieved of his duties in this office.

8. Certified that our Garage / Workshop has been registered with Directorate of Industries as a Small Scale Industry or Registered as Small Scale Industry under the Act. vide registration Number dt.....†

9. † Certified that no break(s) is / are given in his / her service or the exact dates of break(s) in his / her service is / are from to, to to

10.Certified that annual turnover of our Garage / Workshop is Rs.....†

Place :

Date :

Signature :

Designation :

Full Office Address :

Office Seal :

Encl. : 1) Nature of duties.

2) Details of penalties (if applicable).

3) Copy of Registration Certificate

4) Copy of PAN Card

Contact No.STD Code:-

Telephone No.:-

† Strike out which is not applicable

परिशिष्ट – सात

(शासन निर्णय, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, क्रमांक अप्रकि-2012/प्र.क्र.297/आरोग्य-6, दिनांक 6 ऑक्टोबर, 2012 चे परिशिष्ट -3)

DISABILITY CERTIFICATE

Form-II

Disability Certificate

(In cases of amputation or complete permanent paralysis of limbs and in cases of blindness)

(See rule 4)

NAME OF THE HOSPITAL: _____

Recent PP size attested
photograph (showing face
only) of the person with
disability

Certificate No. _____ Date: _____

This is to certify that I have carefully examined

Shri/Smt./Kum. _____
son/wife/daughter of Shri _____ Date of Birth
(DD / MM / YY) _____ Age _____ years, male/female Registration No. _____
permanent resident of House No. _____ Ward/Village/
Street _____ Post Office _____
District _____ State _____, whose photograph is affixed above, and am satisfied that :

(A) he/she is a case of:

-locomotor disability

-blindness

(Please tick as applicable)

(B) the diagnosis in his/her case is _____

He/She has _____%(in figure) _____ percent (in words) permanent physical
impairment/blindness in relation to his/her _____(part of body) as per guidelines (to be specified).

2. The applicant has submitted the following document as proof of residence:-

Nature of Document	Date of issue	Details of authority issuing certificate

(Signature and Seal of Authorised Signatory of notified Medical Authority)

Dr _____

President

Dr _____

Member Secretary

Dr _____

Concerned Specialist

Signature/Thumb impression of the person
whose favour disability certificate is issued _____

Form-III
Disability Certificate
(In case of multiple disabilities) (See rule 4)

Name of the Hospital _____

Recent PP size attested photograph (showing face only) of the person with disability

Certificate No. _____ Date: _____

This is to certify that we have carefully examined

Shri/Smt./Kum. _____ /son/wife/daughter of

Shri _____ Date of Birth

(DD / MM / YY) ____ ____ ____ Age ____ years, male/female _____ Registration

No. _____ Address _____ Village/

City _____ Tq _____ Dist _____, whose photograph is affixed

above, and are satisfied that:

(A) He/she is a Case of **Multiple Disability**. His/her extent of permanent physical impairment/disability has been evaluated as per guidelines (to be specified) for the disabilities ticked below, and shown against the relevant disability in the table below:

S. No	Disability	Affected part of Body	Diagnosis	Permanent physical impairment/mental disability (in %)
1	Locomotor disability	@		
2	Low vision	#		
3	Blindness	Both Eyes		
4	Hearing impairment	£		
5	Mental retardation	X		
6	Mental-illness	X		

(B) In the light of the above, his /her over all permanent physical impairment as per guidelines(to be specified), is as follows:-

In figures:- _____ percent In words:- _____ percent

2. This condition is progressive/ non-progressive/ likely to improve/ not likely to improve.

3. Reassessment of disability is:

(i) not necessary,

Or

(ii) is recommended/ after _____ years _____ months, and therefore this certificate shall be valid till (DD / MM / YY) _____

(@ - e.g. Left/Right/both arms/legs)(#- e.g. Single eye/both eyes)(£ -e.g. Left/Right/both ears

4. The applicant has submitted the following document as proof of residence:-

Nature of Document	Date of issue	Details of authority issuing certificate

5. Signature and seal of the Medical Authority.

Dr _____

President

Dr _____

Member Secretary

Dr _____

Concerned Specialist

Signature/ Thumb impression in whose favour disability certificate is issued _____

Form-IV
Disability Certificate
(In cases other than those mentioned in Forms II and III) (See rule 4)

NAME of the Hospital:- _____

Recent pp size
attested photograph
Attested

Certificate No. _____ Date: _____

This is to certify that I have carefully examined

Shri/Smt./Kum. _____ son/wife/daughter of
Shri _____ Date of Birth (DD / MM /
YY) _____ Age _____ years, male/female _____ Registration No. _____

Address _____

Village/City _____ Tq _____ District _____, whose photograph is affixed
above, and am satisfied that he/she is a case of _____ disability. His/her extent of
percentage physical impairment/disability has been evaluated as per guidelines (to be specified) and is shown against the
relevant disability in the table below:-

S. No	Disability	Affected part of Body	Diagnosis	Permanent physical impairment/mental disability (in %)
1	Locomotor disability	@		
2	Low vision	#		
3	Blindness	Both Eyes		
4	Hearing impairment	£		
5	Mental retardation	X		
6	Mental-illness	X		

(Please strike out the disabilities which are not applicable.)

2. The above condition is progressive/ non-progressive/ likely to improve/ not likely to improve.

3. Reassessment of disability is :

(i) not necessary,

Or

(ii) is recommended/ after _____ years _____ months, and therefore this certificate shall be valid till (DD / MM /
YY) _____

(@ - e.g. Left/Right/both arms/legs)(# -e.g. Single eye/both eyes)(£ -e.g. Left/Right/both ears)

4. The applicant has submitted the following document as proof of residence:-

Nature of Document	Date of issue	Details of authority issuing certificate

(Authorised Signatory of notified Medical Authority)
(Name and Seal)

Signature/ Thumb impression in whose favour disability certificate is issued _____

Form-10-1A
Disability Certificate
(In case of Autism and Cerebral Palsy)
(See rule 4)

NAME OF THE HOSPITAL: _____

Recent PP size attested
photograph (showing face
only) of the person with
disability

Certificate No. _____ Date: _____

This is to certify that I have carefully examined

Shri/Smt./Kum. _____ son/wife/daughter of
Shri _____

Date of Birth (DD / MM / YY) _____ Age _____ years, male/female _____ Registration
No. _____ Address _____ Village/

City _____ Tq _____ District _____, whose photograph is affixed
above, and am satisfied that :

(A) he/she is a person with disabilities suffering from

Autism/Cerebral Palsy _____

2. This condition is progressive/non-progressive/likely to improve/not likely to improve

3. Reassessment of disability is:

(i) not necessary,

Or

(ii) is recommended/ after _____ years _____ months and therefore this certificate shall be
valid till (DD/MM/YYYY) _____

4. The applicant has submitted the following document as proof of residence:-

Nature of Document	Date of issue	Details of authority issuing certificate

(Signature and Seal of the Medical Authority)

Dr _____

President

Dr _____

Member Secretary

Dr _____

Concerned Specialist

Signature/Thumb impression of the person whose favour disability certificate is issued _____

परिशिष्ट - आठ

**CERTIFICATE TO BE PRODUCED BY SERVING/RETIRED/RELEASED ARMED FORCES PERSONNEL FOR
AVAILING THE AGE CONCESSION FOR POSTS FILLED BY RECRUITMENT BY MAHARASHTRA
PUBLIC SERVICE COMMISSION.**

A. Form of Certificate applicable for released/retired Personnel.

It is certified that No. _____ Rank _____ Name _____ whose date of birth is _____ has rendered services from _____ to _____ in Army/Navy/Air Force. He has not been released.

- i. by way of dismissal, or
- ii. by way of discharge on account of misconduct or inefficiency, or
- iii. on his own request or
- iv. he has not been transferred to the reserve pending such release.

2. He is covered under the definition of Ex-servicemen (Re-employment in Central Civil Services and Posts) Rules, 1979, as amended from time to time.

Signature :

Name :

Station :

Designation of Competent Authority.

Date:

Seal:

B. Form of Certificate - applicable for serving Personnel.

It is certified that No. _____ Rank _____ Name _____ is serving in Army/Navy/Air Force from _____.

2. He is due for release/retirement on completion of his specific period of assignment on _____

3. No disciplinary case is pending against him.

Signature :

Name :

Station :

Designation of the Competent Authority.

Date :

Seal :

C. Applicable for serving ECOs/ SSCOs who have already completed their initial assignment and are on extended Assignment.

It is certified that No. _____ Rank _____ Name _____ whose date of birth is _____ is serving in Army/Navy Air Force from _____

2. He has already completed his initial assignment of five years on _____ and is on extended assignment till _____

3. There is no objection to his applying for Civil employment and he will be released on three months' notice on selection from the date of receipt of offer of appointment.

Signature :

Name :

Station :

Designation of the Competent Authority.

Date :

Seal :

Authorities to issue certificate in respect of Commissioned Officers of the three Services :

Army – Military Secretary's Branch, Army Head Quarters, New Delhi.

Navy – Directorate of Personnel, Naval Head Quarters, New Delhi.

Air Force – Directorate of Personnel, (Officers) Air Head Quarters, New Delhi. Authorities to issue certificate in respect of JCOs/ORs and equivalent of the Navy and Air Force.

Army – By various Regimental Record Officers.

Navy – B.A.B.S., Mumbai.

Air Force – Air Force Records (NERW) New Delhi.

परिशिष्ट – नऊ

FORM-1

(Specimen forms for representing India in an International Competition
in one of the recognised Games / Sports)

Certificate to meritorious sportsmen for employment to Group A Service under the State
Government

National Federation / Association of in the game

.....

.....

Certified that Shri /Smt./Kumari.....
Son / Wife / Daughter of Shri.....
Resident of
represented India in the game/event of..... Competition / Tournament
held at from..... to.....

The position obtained by the individual/team in the above said Competition/ Tournament
was.....

This Certificate is being given on the basis of record available in the office of the National
Federation / National Association of

Place

Date

Signature

Name

Designation

Name of the Federation / National Association

Address.....

Seal.....

Note : This Certificate will be valid only when signed personally by the Secretary of the authentic/recognised
National Association.

Place.....

Date.....

Signature.....

Name.....

Designation:Deputy Director,
Sports and Youth Services,
Maharashtra State,
.....

परिशिष्ट – दहा

FORM-2

(For representing a State in India in a National Competition
in one of the recognised Games / Sports)

Certificate to meritorious sportsmen for employment to Group B/C/D Service under the State
Government

State Association of..... in the game of
.....

Certified that Shri/Smt./Kumari.....
Son / Wife / Daughter of Shri
Resident of (Complete address).....
represented the State of Maharashtra in the game / event ofin the National
Competition/Tournament held at.....from.....to

The position obtained by the individual / team in the above said Competition /Tournament
was.....

This Certificate is being given on the basis of record available in the office of National Federation/National
Association of.....

Place.....
Date.....

Signature.....
Name.....
Designation.....
Name of the Federation/National Association
.....
Address.....

Seal.....

Note : This Certificate will be valid only when signed personally by the Secretary of the authentic/recognised State
Association.

Place.....
Date.....

Signature.....
Name.....
Designation:Deputy Director,
Sports and Youth Services,
Maharashtra state,
.....

परिशिष्ट – अकरा

FORM-3

(For representing a District in the State Competition in one of the recognised Games / Sports)

Certificate to meritorious sportsman for employment to Group C/D Service
under the State Government

Single Games State Association of Maharashtra in the game of

Certified that Shri / Smt. / Kumari

Son / Wife / Daughter of Shri

Resident(Complete address).....

represented District..... in the game / event ofin the
State Competition/Tournament held at
from to

The position obtained by the individual / team in the above said Competition / Tournament was
.....

This Certificate is being given on the basis of record available in the office of the authentic/recognized State
Association of Maharashtra.

Place

Date

Signature

Name

Designation

Name of the State Association

.....

Address

.....

Seal

Note : This Certificate will be valid only when signed personally by the Secretary of the authentic/recognized State
Association.

(Authentic /Recognised State Association means, association which is affiliated to Indian Olympic Federation a unit
of Indian Olympic Association and Maharashtra Olympic Association)

Place.....

Date.....

Signature.....

Name.....

Designation:Deputy Director,

Sports and Youth Services,

Maharashtra state,

.....

परिशिष्ट – बारा

FORM-4

(For representing a School Team in the School State Competition Organized by the Commissioner, Tribal Development, Govt. of Maharashtra OR Directorate of Sports & Youth Services of the State of Maharashtra.)

Certificate to meritorious sportsmen for employment to Group C / D Service
under the State Government.

Certified that Shri / Smt.....
Son / Daughter of Shri.....
resident of Dist.....represented the School Team in the Competition
..... in the Games held at

The position obtained by the individual / team in the above said Competition / Tournament was
.....(First/Second/Third)

This Certificate is being given on the basis of record available in the office of the authentic/recognized State
Association of Maharashtra.

Place.....
Date.....

Signature.....
Name.....
Designation: DSO.Add. Comm.
Sports and Youth Services/Tribal Development
....., Division.....

Note : This Certificate will be valid only when signed personally by the Additional Commissioner, Tribal Development,
Concerned Division.

Place.....
Date.....

Signature.....
Name.....
Designation:Deputy Director,
Sports and Youth Services,
Maharashtra state,
.....

परिशिष्ट – तेरा

(For the awardees in NCC performances
conducted by the Ministry of Education & Social Welfare)

Government of India / Ministry of Education & Social Welfare

Certificate to meritorious NCC men for employment to a Group - Service
under the State of Maharashtra.

Certified that Shri / Smt. / Kumari Son / Wife / Daughter of
Shri resident of student
of

(Complete address)

represented the school game / event ofin the National Competition held at
..... from to

The Certificate is being given on the basis of record available in the Ministry of Education & Social Welfare

Place Signature

Date Name

Designation

Name of the Federation / National Association

.....

Address

Seal

Note : This Certificate will be valid only when signed personally by the Secretary or other officer in charge of NCC in the Ministry of Education & Social Welfare overall

Attested by
The Authority of the Director
of Sports & Youth Services

परिशिष्ट- चौदा

महाराष्ट्र नागरी सेवा (लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन) नियम, 2005 नुसार
अर्जासोबत जोडावयाच्या लहान कुटुंबाच्या प्रतिज्ञापनाचा नमुना

प्रतिज्ञापन
नमुना - अ
(नियम 4 पहा)

मी श्री./ श्रीमती / कुमारी

श्री. यांचा / यांची मुलगा / मुलगी / पत्नी, वय वर्षे, राहणार
..... याद्वारे पुढीलप्रमाणे असे जाहीर करतो / करते की,

(1) मी या पदासाठी माझा अर्ज दाखल केलेला आहे.

(2) आज रोजी मला(संख्या) इतकी हयात मुले आहेत. त्यापैकी दिनांक 28 मार्च,2005 नंतर जन्माला आलेल्या मुलांची संख्या आहे. (असल्यास, जन्मदिनांक नमूद करावा.)

(3) हयात असलेल्या मुलांची संख्या दोनपेक्षा अधिक असेल तर दिनांक 28 मार्च, 2006 व तदनंतर जन्माला आलेल्या मुलामुळे या पदासाठी मी अनर्ह ठरविण्यास पात्र होईन याची मला जाणीव आहे.

ठिकाण :

दिनांक :

(उमेदवाराची सही)

परिशिष्ट – पंधरा

Certificate for Experience and Knowledge of Marathi
[For civil Judge (Junior Division) and Judicial Magistrate First class only]

Certified that †Shri. / Smt. / Kum. _____ is practicing in this court as a Advocate / Attorney/ Law practitioner/ Public prosecutor since _____ till date. His total experience till today is _____ years and months.†(For Practitioner Only)

2. Certified that †Shri. / Smt. / Kum. _____ is working in the _____ Office / Department as _____ and have three years experience after obtaining L.L.B. Degree(For Staff Members etc. only)

3. Certified that † Shri. / Smt. / Kum. _____ have sufficient knowledge of Marathi so as to enable him to speak, read and write in Marathi and to translate with facility from Marathi into English and viceversa fluently. (For Practitioner, Fresh Law graduates and staff)

† **Strike Out which is not applicable**

Place :

Signature :

Date :

Designation :

Office Seal :

Full office address :

Contact No. STD Code No.

Telephone No.....

Note - This Certificate must be certified by the following authorities :-

- (1) In case of an Advocate, by the Principal District Judge of District where he practices.
- (2) In case fresh Law graduates, by the Principal or Head of the College or University, Department where the candidate was enrolled for L.L.B. or L.L.M. degree.
- (3) In case of Members of Staff, by the Head of the Office under whom such candidate is working.